

רועה ישראל

גיליון מיוחד במלאות 25 שנים
להסתלקותו של כ"ק מרן אדמו"ר מליובאוויטש זי"ע

המבשר

העתון של היהדות הנאמנה

ערש"ק חוקת, ג' תמוז תשע"ט

חדש ימינו כימי קדמוני

רגע אחד נדיר שאין לו תמורה ❦ געגועים טמירים במלאות כ"ה שנים ליום בו נשבה ארון הקודש ונסתלק כ"ק מרן אדמו"ר מליובאוויטש זי"ע לשמי רום

בנימין ליפקין

אלבום התמונות האישי של אותן שנות זוהר, מהימים שבהם הסתופפתי בחצרות קודשנו בצל מורי ורבי, כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, אינו שמור בארון העליון שבו ספונים אלבומי תמונות ומזכרות שונות. זהו אלבום חי שמונח תדיר על שולחני.

בכל עת מצוא, אם ברגעים של הפוגה והרהורים, במסגרת אתנחתא בעיצומה של מלאכה מתמשכת למילוי מטלות בוערות, ואם בתחילתו או בסופו של יום – ידיי, כמו מאליהן, שבות ומדפדפות בו ויחד עמן מושכות את כל יתר החושים, אשר שבים ונזכרים ומתרפקים על הסיטואציה המדויקת של כל תמונה וכל מה שקדם לה, כל אשר התרחש בעקבותיה. או אז נשטפת כל ישותי מאבק הדרכים שבו היא מצויה אל תוך עולם אחר, כמין התגלמות של "עולמך תראה בחייך" אשר למרבה האירוניה נחווה כבר בלשון עבר.

תמונה לעמוד, תמונה לעמוד. כך בנוי האלבום הזה. כל תמונה מהווה עמוד שלם. כל תמונה היא בבחינת פרק שנחרת היטב בתודעה ובתחושה והיה לאבן דרך בחיים. לכשעצמי, משוכנע הנני, כי העצה שהעניק הרבי זי"ע עצמו לחסיד שהתגעגע לימי האורה והטובה במחיצת רבו שנסתלק לשמי רום, "ייַיר פני הרב, אפילו בתמונה", אין להן התגלמות טובה יותר מאלבום אישי מעין זה.

תמונה אחת אינה מופיעה באלבום והיא ניצבת לנגד עיניי. בגודל ברור ובוהק. בעדה לא יכולתי לסגור בכל כריכה. הדורה ומעודנת ככל שתהיה. אותה ביקשתי להציב מולי. בחדר העבודה אשר במעוני. כל אימת שעיניי מתרוממות מצד המחשב או מכל דבר־מה אחר שאני שקוע בו, הן נפגשות במעמד אחד, ברור וחד, שניצב חי במלוא מוחשיותו, באמצעות התמונה.

אני זוכר היטב את התאריך המדויק של התרחשות המעמד המונצח בתמונה. יום ראשון שחל בין יום הכיפורים לחג הסוכות בשנת תנש"א. התמונה הזאת, תצלום של ר' לוי יצחק פריידין, היא מעיצומו של מעמד שלכאורה אמור היה להימשך שניות אחדות אבל בניגוד למצופה נמשך כמה דקות.

ידו האחת של הרבי נתונה בספר שאני מגיש לו. בימין קודשו הרבי מחווה באצבעו על הספר, ראשו הקדוש שוחה מעט לעברי ועיניו הקדושות נעוצות בתוך תוכי, בעיצומה של שאלה אליי. ואני, צעיר לימים, בידי שני שטרות של דולר, עיניי נתונות הרבי. זהו המראה המדויק של התמונה. בתווך ניצבים המשמשים בקודש, הרב הרליג, הרב גרונר ואחי (הרב ברוך שליט"א, רבה הנערץ של מרחביה וגלילותיה), אשר מטים אוזן לקלוט את חילופי הדברים.

גם בטרם ניגשתי אל הקודש בשליחות זקני, רבי חיים זאב לאופר זצ"ל, ידוע ידעתי כי כשמגישים לרבי ספר, מוצאת הייתה חיבתו הנודעת של הרבי לחיבורים וספרים תורניים ביטוי מובהק באמירה: "פאר א ספר דארף־מען צאלן" (עבור ספר יש לשלם) והרבי מוסיף היה שטר של דולר נוסף ולעתים מוסיף ברכה למגיש הספר.

במשך שעות ההמתנה הארוכות שיננתי את המילים הספורות שאומר לרבי כי זקני שלח את הספר הנוכחי (פרי חיבורו של הריא"ז מרגליות זצ"ל) שהוא המוציא־לאור שלו. התכוננתי למשפט מעין זה של הרבי, ומשוכנע הייתי שתוך שניות אחדות תסתיים השליחות שזקני עמד על קיומה ("אני רוצה שתיתן את זה בידיך לרבי ביום ראשון", הדגיש באוזניי פעם אחר פעם, ביודעו שכתלמיד מן השורה אעדיף למסור את הספר לאחד הגבאים שיואיל להכנים את הספר להיכלו).

כמו תמיד, בכל מעבר בעת חלוקת השטרות לצדקה ביום ראשון, אחרי ההמתנה הארוכה הטומנת בחובה הכנה ראויה ככל שניתן, לאחר שכבר הגעתי לדלת הכניסה של בית המדרש שבה נכנס הרבי לתפילות, עליתי במדרגות האבן לקומת הכניסה לבניין וגם הספקתי להתקדם אט אט בפרוזדור שליד בית המדרש הקטן. כשהרגליים ניצבות ברצפת חדר המבוא של הכניסה לבניין, הדממה שולטת כאן ומעט האנשים הבודדים שמצויים כאן משליטים בבת אחת אווירה של אטמוספירה אחרת. ארבעה אנשים מפרידים ביני ובין הרבי.

אם בכל פעם ההתרגשות גואה, כעת, כשהספר אחוז בידי ובפעם המי יודע כמה שפתיי משננות את המילים שייצאו מפי, הלב כמעט מחסיר פעימה. בדיוק ברגע הזה גם מוצא לנכון צלם מזדמן נוסף שמצטרף לקבועים הניצבים שם, להורות לי כיצד בדיוק עליי להגיש את הספר לרבי.

מה שהתחולל באותם רגעים של התייצבותי לפני הרבי היה שונה לחלוטין מהציפיות שלי.

חמש השאלות שהרבי הפנה אליי עם הגשת הספר, עוד בטרם הספקתי להשלים את המשפט הראשון, אינן מעניינו של הציבור הרחב והן קשורות יותר לספר עצמו ולדמותו של זקני. לי אישית נותר עד עצה, גם בלי תיעוד הווידיאו המנציח את המעמד כולו, קולו הקדוש של הרבי, נוסח המילים המדויק וניגון השאלה שבו הן נשמעו מפי קודשו של הרבי. שאלה, ותשובה קצרה שלי. ושוב שאלה, ושוב תשובה. כך חמש פעמים.

אך לנגד עיניי הייתה ותישאר לנצח, חקוקה היטב במוחי, ומולי במראה ובתמונה חיה תלווה אותי לכל מקום, תמונה אחת שאין לה תחליף: ידו האחת של הרבי נתונה בספר שאני מגיש לו. בימין קודשו של הרבי מחווה באצבעו על הספר, ראשו הקדוש שחווה מעט לעברי, ועיניו הקדושות נעוצות בתוך תוכי, בעיצומה של שאלה עליי. בידי שני שטרות. עיניי נתונות ברבי.

אוי מי יתן לי תמורתם של אותם רגעים.

הַמְבַשֵּׂר

העתון של היהדות הנאמנה

המו"ל: בשורת תשם"ט ש.י. בע"מ • המגיד ממעזריטש 84 ביתר עילית,
ת.ד. 34578 ירושלים, 91345 • טל': 02־5805802, פקס 02־5805804

מנהל מערכת: אברהם רכטשפר
עורך: אלחנן קלאר
הפקה: מרדכי ארנפלד
עיצוב גרפי: יצחק לוצקין
הגהה: משה גלינסקי
תודה מיוחדת להרה"ח ר' שלום מגידמן הי"ו על סיועו הרב בהשגת החומרים והפקת הגיליון

צילום השער: הרבי זי"ע מברך על התורה

רועה ישראל

גליון מיוחד
במלאת 25 שנים
להסתלקות כ"ק מרן
אדמו"ר מליובאוויטש
זי"ע

שיחה עם הגה"ח
רבי מנחם מנדל
קפלן שליט"א

יקותיאל יהודה גנזל

מים שאין להם סוף

שיחה רבת רבדים ומעמקים עם
הגה"ח רבי מנחם מנדל קפלן שליט"א

מכותבי תורת רבנו

הפותח צוהר דקיק למהות תורתו העמוקה ומשנתו האין־סופית של רבנו זי"ע

חצי יובל חלף מאותו היום בו נדם לבו המזוכך של רבנו. איש האלוקים מאיסטרן פארקווי התעלה לגנזי מרומים והותיר אחריו עולם המום ומוכה אבל. רבבות יהודים הוזילו דמעת-דם וקרעו בבגדם קרע שאינו מתאחה, קרע שיתאחה רק ביום בו יפציע הגואל ויעלה עמו ירושלימה את גדול חוכי הגאולה, רבנו הגדול, מאיר עיני ישראל.

ברם, בעוד שטבעו של עולם טוען שככל ששיני הזמן ימשיכו להסתובב והשנים תחלופנה, ילך מספר התלמידים הנותרים ויקטן. "דור הולך ודור בא" - מנוסחים הדברים בעגתו של החכם מכל אדם. הרי שכאשר מדובר מרבנו הגדול **כ"ק מרן אדמו"ר מליובאוויטש זי"ע**, ההיפך הוא הנכון הגמור.

אין לך יום בו לא מתווספים תלמידים דבקים נוספים, חדשים, מתחדשים, אל צאן מרעיתו של הרבי זי"ע, אל שותי מימיו בצימאון.

רבבות יהודים, ישישים שעוני מקל לצד פרחי נעורים שסנטרם חף מזיפים, חסידים מכל הענפים שמעז'יבוז' הצמיחה לצד אנשי השקפה אשר סלנט מכורתם, הכול מעלין לקראון הייטס. הכל דבקים בתורתו השגיאה של רבנו; יונקים את החידושים המאירים כבדולח; מתעמקים בהבנות הדקות והשמימיות וגומעים את השפע התורני הבלתי פוסק בברכת 'ברוך העושה את הים הגדול'.

ולא בכדי רבים הם מעמיקי שמועתו של רבנו -

הלימוד ב'תורת מנחם' כמוהו כצלילה למים שאין בהם סוף. ככל שמעמיקים ומעמיקים, מבינים עד כמה רחוקה היא הקרקעית. מגדלים נישאים של גאונות בעיונה של תורה, מזדקרים בתורתו של רבנו, מאירים פסוקים שבתורה, סוגיות שבש"ס, עיונים הלכתיים ושבילים בנבכיו של הנשר הגדול. גורדי-שחקים משל עצמם הם אלה של תורת הדרוש, הדרוש מקבל אף הוא כר נרחב בתורת רבנו, נרחב ובעיקר - מחודש. ועוד לא נגענו במעיינות הקבלה והחסידות המציפים כל נקודת מבט בין מיליוני תיבות משנתו של המורה הגדול, קברניטם של ישראל.

על מנת לגעת כדי נגיעה בעלמא באוצר המקודש והמעמיק הלז, ישבנו לשיחה רבת-עומק עם **הגאון החסיד רבי מנחם מענדל קפלן שליט"א** מארה"ב. גאון זה אשר בקיאותו בכל מכמני התורה הפכה לשם דבר גם מחוץ לגבולות העולם החסידי, נמנה על בכירי העורכים במכון 'ועד הנחות בלה"ק' - המוציא לאור עולם את שיחותיו הטהורות של רבנו. מופלא לגלות שגם כיום, כאילו לא חלפו עשרים וחמש שנים, ממשיך המכון לעבוד במלוא העוצמה והקיטור, עוד ועוד שיחות קודש נערכות במומחיות.

את **הגה"ח רבי מנחם מענדל שליט"א** תפסנו במהלך שהות משפחתית קצרה בארה"ק. השיחה עמו דמתה לעמידה מול נהר קוצף וגועש. המושגים הקבליים, ההלכתיים, העיוניים, הנובעים ממנו במהירות רבה, מלמדים אותנו על עוצמת דברי תורתו של הרבי. ניכר משך כל מהלך השיחה שקשתה עליו על איש שיחנו שליט"א השיחה הזו, קשה עד כמעט בלתי אפשרי להצביע באצבע על נקודות אחדות בולטות מתוך יקום שלם של דברי תורה, יקום שאינו נגמר.

ובכל זאת, אנו מבקשים, **והגאון החסיד רבי מנחם מענדל שליט"א** נעתר, או יותר נכון, מסכים לנסות ככל שהדבר אפשרי.

אוצר שאין לו סוף

כשהגרמ"מ קפלן שליט"א משוחח - על ההיקף העצום של תורתו של רבנו, הרי הוא רוטט מהתרגשות. הוא מנסה לשרטט קווי דוגמה ליבול העצום אותו מכילים כרכי דברי אלוקים החיים:

"ההיקף הוא עצום, הן בכמותו והן באיכותו - תורתו של הרבי כוללת ובלולה מכל חלקי התורה ממש. היקף רב זה אינו נחלתו רק משנות ההנהגה והנשיאות. רבנו כבר חידש בהיקף מזהיר זה בימי צעירותו כאשר שהה עדיין על אדמת ניכר. **רק מרשימות חידושי התורה שנשתמרו מימי צעירותו של הרבי, יצאו חמשה כרכים מלאים מזן אל זן ועמוסים חידושים גאוניים ורבי משמעות הנוגעים בכל קצוות התורה.**

"ספר נוסף מתורת הרבי הוא 'רשימת המנורה', ספר שלם שמהותו הוא ביאור שיטתו של הרמב"ם בהדלקת המנורה, שיטה החלוקה בפרטים שונים על שיטתם של יתר רבותינו הראשונים - גם ספר זה הודפס מרשימותיו של הרבי זי"ע בימי צעירותו".

איש שיחנו שליט"א משתמש בסדרת 'ליקוטי שיחות' כסמליל למעיין הבלתי אכזב:

"למעלה מאלף שיחות מונה סדרת ליקוטי שיחות. היקף העולה על תפיסת אנוש. שוו לעצמכם, רק את הכללים שהנחיל רבנו תוך כדי שיחותיו, כמו הכללים ללימוד תורתו של רש"י או משנתו של המימוני, אוגדו בספרים שלמים ועמוסים לעייפה - וכל השיחות הללו, אשר זכו להגהתו האישית של רבנו לאחר שנכתבו, אינן אלא מיעוט ממש מתוך כלל השיחות שנאמרו ברבבות רבות של שעות".

"זוהי איפה ההקדמה בלבד לדברינו, מכאן נמשיך ונציץ הצצה אחת קטנה במהות משנתו של רבנו".

הביטוי הראשון: תורה אחת!

הבה וניגש אל בית קודש הקדשים לנסות להבין מעט את מהות תורתו של רבנו. אנו מבקשים והגה"ח רבי מנחם מענדל נענה.

"הייחודיות הרבה במשנתו של הרבי זי"ע, נובעת מההשקפה העמוקה וההגיונית שאיחדה אותה. במהלך השיחה אבקש להציג שלושה יסודות שבאו וניצבו שוב ושוב בתורתו של הרבי. אפשר לומר שבמידה מסוימת תורתו של רבנו מושתתת על התפיסה וההשקפה של שלושת היסודות הללו. מדובר בשלישיית ביטויים שנשמעו מפום ממלל רברבן שוב ושוב.

"היסוד הראשון הוא: **תורה אחת!**"

הגרמ"מ קפלן שליט"א צולל עמנו אל ביאורו של יסוד זה הנגזר מן המקרא 'תורה אחת יהיה לכם'.

"כל בר בי רב דחצי יומא יודע שהתורה נתונה בדרכים שונות. בתורת הנגלה יש את לימוד העיון במסגרתו לומדים את הנלמד ברוח חופשית ועם מלאי בלתי מוגבל של רעיונות וסברות, לעיין ולהעמיק ולנסות להבין את הנלמד ממכלול ההיבטים. יש מאידך לימוד של הלכה למעשה, בלימוד כזה אין מקום לסברות מגוונות, ישנה הלכה אחת פסוקה שצריכה להילמד מתוך הסוגיה.

בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל. רבנו זי"ע נושא מדברות קדשו באחת ההתוועדויות (התמונה באדיבות jem)

שכינה מדברת מתוך גרונו. רבנו זי"ע באמירת 'מאמר' (התמונה באדיבות jem)

תורת אמת. רבנו זי"ע מברך על התורה

פשט, דרוש וסוד הבאים כאחד. רבנו זי"ע בהתוועדות (התמונה באדיבות jem)

כשלומים 'עיון' לומדים 'עיון', כשלומדים 'דרוש' לומדים 'דרוש' וכשלומדים 'סוד' לומדים 'סוד', ככה זה בעולם.

"ולכאן מגיע היסוד של 'תורה אחת': אצל רבנו כל התורה היתה אחת ומאוחדת. בשיחתו היה כולל את כל קצווי התורה. השיחה יכולה היתה להתחיל בהעמקה בדברי רש"י, להמשיך באוצרות מעולם הדרוש ולהיחתם בהבנות מחודשות בתורת הרז. הרבי זי"ע סבר שאין לחלק בין דרכי הלימוד ומה שנכון בהבנת ה'עיון', צריך להמשיך להיות נכון ומובן גם כשבוחנים אותו בהיבט ה'דרוש' או אפילו תורת ה'נסתר'".

פשט, דרוש וסוד הבאים כאחד

והנה דוגמה מתורתו של הרבי זי"ע (איש שיחנו מדגיש: אין לך דבר הקשה כהבאת דוגמאות מתוך המעיין שאין לו סוף. ובכל זאת אבחר לאורך השיחה דוגמאות מתורת רבנו אשר גילה בימי מתן תורה, הימים מהם נפרדנו רק לפני שבועות אחדים) -

בספרות חז"ל אנו מוצאים ויכוח בין משה רבנו שעלה למרום לקבל תורה, לבין מלאכי מעלה שהחזיקו בתורה. הם טענו כלפי מעלה 'תנה הודך על השמים' ולא לבני אדם אשר המה שוכני בתי חומר, ואילו משה טען מנגד שמאחר והמלאכים אין להם יצר הרע ואף אין להם אפשרות לקיים מצוות מעשיות כמו כיבוד אב ואם, הרי שאין התורה שייכת להם.

באחת השיחות הביא הרבי את ההסבר המוכר בספרי הדרוש, הטוען שמלאכי שמים טענו כלפי משה, שלהם יש דין של 'בר מצרא' בהיותם סמוכים לתורה מראש מקדם ועל כן יש להם זכות ראשונים על התורה. וכל אחד מספרי הדרוש המביאים רעיון זה, מסביר מה השיב משה ואיך הפך קערה על פיה וזכה להוריד תורה, מורשה קהילות יעקב.

"אצל הרבי - כך איש שיחנו שליט"א - לא היה די שדברים כגון אלה יתיישבו בתורת דרוש, הוא ניסה להבין איך תקף רעיון זה גם על פי כללי ההלכה הפסוקה. איך נוכל לבאר ולומר שטוען-ונטען תורני היה בין משה לבין המלאכים בדינא דבר מצרא, בצורה בה הדברים יבוארו וייושבו גם באופני ההלכה הפסוקה".

וכך המשיך רבנו את 'בריח-התיכון' של תורת הדרוש גם אל היכל ההלכה הפסוקה:

בדיני בר מצרא ישנה הלכה לפיה אם זה המתגורר ליד השטח אותו רוצים למכור והוא טוען לזכות בה בהיותו 'בר מצרא' (-בן המיצר, מי שהמיצר-הגבול של חלקת קרקעו גובל בקרקע העומדת למכירה), הרי שאם הוא רוצה לרכוש את הקרקע לשם זריעה, ברצותו לנטוע בו כרם או לזרוע דגנים, בעוד יש מי שרוצה לקנות את חלקת הקרקע במטרה לבנות בה בית לדור בו ולשבת בתוכו, הרי ש'יישוב עדיף' והקרקע נמכרת ללוקח ולא ל'בר מצרא'.

את הדברים מלביש רבנו במשא ומתן בין משה לבין המלאכים כשהוא בולל פשט הלכתי המושתת על רעיון מהיכלי הדרוש ואף מוסיף נופך מתורת הנסתר והחסידות -

מלאכי מעלה טענו שהם חפצים שהתורה תישאר אצלם ועל ידי כן יוכלו לזכות להשגות גבוהות יותר, הם יתעלו ברוחניות וישיגו יותר באלוקות להבין יותר אהבה מהי ויראה מהי. הרי שטענתם היתה טענת 'בר מצרא' החפץ להשתמש בקרקע כבשדה, לגדל ולהצמיח השגות גבוהות. מאידך הביא משה רבנו את טענת בני ישראל אשר חפצים להורידה אל העולם השפל ולבנות להקב"ה **בית דירה** בתחתונים. וכבר למדנו שזה אשר

שמחת תורה בצל הקודש

תורתו של רבנו - אנו שואלים, משתוקקים לשמוע - היא תורה הרחבה מני ארץ ועמוקה כקרקעית הים. אין ספק שבשיחה אחת, גם לא במאה ובאלף, לא נוכל לרדת אל שורשם העמוק של דברי התורה ולהבין את החוט השני הסובב בין הררי שיחותיו הטהורות. ועדיין אמרנו נטעמה מיין הרקח וחפצים אנו לשמוע ממי שעוסק בטהרות על הייחודיות הנאדרת של שיחות הקודש, רוצים אנו לתפוס את הבלתי נתפס.

"טרם ניגע נא, נגיעה קלה שאין שמה נגיעה, במהות תורתו של רבנו, לא נוכל שלא לדבר על עוצם היקפם הבלתי טבעי" - פותח **הגה"ח רבי מנחם מענדל קפלן שליט"א** כאשר דמות דיוקנו של רבו עומדת נוכח עיניו באש השלהבת שלא עומעמה במאום גם כעבור חצי יובל - "ואספר לכם את אשר נחקק בזיכרוני, דוגמה אחת מני רבות מימי שמיני עצרת החג ושמחת תורה של שנת תשמ"ח, שנה שעברה בעילאיות מרוממת בחצר הקודש ליובאוויטש ונהגתה בפי הקודש כשנת 'תשמח'".

זיכרונות החג ההוא. **הגרמ"מ** היה אז בן נעורים. עדיין נעורים בלבו: "חג שמחת תורה עבר ברוממות נשגבה ביותר, עוד יותר מכל השנים, הן השנים שקדמו ל'תשמח' והן השנים שלאחריה. זה היה חג של שלושה ימים, שמיני עצרת ביום חמישי, שמחת תורה ביום שישי ומיד לאחר מכן שבת בראשית. הימים היו מלאים בזיו של קדושה ובשמחת תורה אמתית. בליל שמחת תורה רקדו בהקפות עד שעות השחר כאשר את אווירת השמחה המטוהרת והמזוקקת אי אפשר לתאר".

איש שיחנו מונה לא פחות מארבע התוועדויות שנערכו בצל הקודש בשני הימים של שמחת תורה ושבת בראשית (-בשמיני עצרת לא היתה נערכת התוועדות): "בליל שמחת תורה היתה התוועדות. ביום שמחת תורה התוועדות נוספת ועוד שתי התוועדויות בשבת בראשית. **בכל התוועדות דיבר הרבי זי"ע ביקוד אש בין 3-5 שעות רצופות כשהוא נובע כמעיין המתגבר. שפע תורני עמוק ויבול עצום. ואחרי הכול עוד חילק הרבי כוס של ברכה. במוצאי שבת בראשית נפלנו שדודים מעייפות, אני וחברי, היינו צעירים לימים ובכי כוח אולם הרגשנו מותשים עד כלותה של נפש. והרבי זי"ע? הרבי עוד עמד ביום ראשון שעות על גבי שעות על רגליו וחילק דולרים להמוני הנכנסים אל הקודש, העוברים לפניו כבני מרון".**

הוא מסיים נרגשות:

"זוהי דוגמה בעלמא על היקף שיחות הקודש והזמנים בהן נאמרו. גם בימים המלאים בעבודת ה' כמו שמחת תורה ושבת בראשית, ימים העמוסים בריקודי שמחה ומנהגי קודש, נאמדו שיחות הקודש בקרוב לעשרים שעות של דברי תורה הפרים ורבים".

זיכרון זה אינו כי אם דוגמה ומשל של חלקיק מהימים הנוראים בצלא דמלכא. ימים שמלאים היו בדברי תורה וחידושים עיוניים בקצב, בעמקות ובהיקף בלתי נתפסים בעליל. כאלו היו אלפי שיחות ורבבות שעות של חידושי תורה ודברות אלוקים חיים בהיקף עצום.

דולה ומשקה מתורת רבנו. הגה"ח רבי מנחם מנדל קפלן שליט"א

חפץ לבנות **בית** קודם ל'בר מצרא' שרוצה לזרוע **שדה**.
זוהי תורה הבלולה מכל חלקי הפרדס - - -

הביטוי השני: תורת אמת!

היסוד השני ביסודי משנתו של רבנו היא: "תורת אמת".

הגה"ח רבי מנחם מענדל שליט"א מסביר את מהלכיו באופן השווה לכל נפש, כשהוא נשען על שיחות לאין מספר אשר זכה ללמוד ולשתות מבארו הגדול של מאור ישראל, מנחם משיב נפש כל חי:

"כל יהודי יודע ומאמין שהתורה היא תורת אמת. אולם הרבי זי"ע בהשתיתו את יסודי תורתו הוא הביט בהשקפה מחודשת, נכונה יותר, נבונה יותר, רחבה יותר, על כל המושג של תורה אמת. של האמתות האבסולוטית שבתורה.

"יש למשל כלל ידוע שבכל מחלוקת שבתורה 'אלו ואלו דברי אלוקים חיים'. הדברים מקבלים מוחשיות מחודשת בתורתו של רבנו. לדידו, לא רק כל דעה המוזכרת בהלכה היא נכונה ואמתית עד הסוף (ורק להלכה נוקטים שיטה אחת מאחר ולמעשה אי אפשר לפעול על פי שתי דעות נוגדות), אלא אפילו טענה המובאת בדברי תורה ובדברי סופרים, היא אמת עד דקה. כך למשל התעמק הרבי עד קצה ההתעמקות כדי להבין כל נושא שבתורה מדוע היא כתובה היכן שהיא כתובה. הוא החיה מחדש את הכלל התלמודי של 'דורשין סמוכין', הדורש את סמיכותם של דינים שנאמרו בתורה.

"בנוגע לכלל זה המעמיק לאמתה של תורה, חידש רבנו חידוש דק אשר היה מלפף את שיחות קודשו. החידוש מלמד שכאשר ישנם מספר פירושים על מקרא אחד, אי אפשר שלא יהיה קשר בין הפירושים, כי כולם הם אמת לאמתה ואינם יכולים לסתור זה את זה לגמרי ולהציג אמת חדשה בביאור הכתוב. על כן מוכרח להיות יסוד אחד הטמון בשני הפירושים".

"...בנוגע לכלל זה המעמיק לאמתה של תורה, חידש רבנו חידוש דק אשר היה מלפף את שיחות קודשו. החידוש מלמד שכאשר ישנם מספר פירושים על מקרא אחד, אי אפשר שלא יהיה קשר בין הפירושים, כי כולם הם אמת לאמתה ואינם יכולים לסתור זה את זה לגמרי ולהציג אמת חדשה בביאור הכתוב. על כן מוכרח להיות יסוד אחד הטמון בשני הפירושים..."

לשיטתו של רבנו ב'לשיטתיה'...

גם כאן ביקשנו דוגמה מתוך אוקיינוס העד של תורת רבנו. הגרמ"מ קפלן שליט"א בחר להשתמש בדרך ה'לשיטתיה' הנודעת של רבנו.

'לשיטתיה' הוא מונח בתורת הדרוש המשווה שתי שיטות שונות של אותו תנא ומקשרת ביניהן. אצל רבנו לא היה מושג של סתם לקשר בין שתי הדעות, הוא תמיד מצא יסוד אמתי

רועה ישראל

גליון מיוחד
במלאת 25 שנים
להסתלקות כ"ק מרן
אדמו"ר מליובאוויטש
זי"ע

שיחה עם הגה"ח
רבי מנחם מנדל
קפלן שליט"א

מים עמוקים: עמקות רבת רבדים ורבבות תלמידים ❦ רבבות שעות: שיחות הקודש שאין להן סוף ❦ שלושה ביטויים: הבריח התיכון במהות המשנה רבת ההוד ❦ תורת מנחם

ונכון שהוא-הוא זה שהביא את התנא או האמורא להביע את דעתו בשתי הדעות השונות.

כגון דא:

שתי פלוגתות שונות ישנם בין רבי ישמעאל לבין רבי עקיבא בכל הנוגע למתן תורה. הראשונה - לשיטת רבי ישמעאל, כששמעו ישראל את עשרת הדברות, ענו על הן הן ועל לאו לאו (-על הדברות שיש בהן מצוות עשה, כמו מצוות כיבוד אב, ענו ואמרו 'הן', נקיים את המצווה. ועל אלה שהן מצוות לא תעשה כמו לא תגנוב, השיבו 'לאו', לא נעשה את הדבר). לא כן רבי עקיבא הסובר שעל כל הדברות, הן על מצוות העשה והן על מצוות הלא תעשה, ענו ואמרו ישראל: הן!

מחלוקת נוספת ביניהם - הכתוב אומר 'וכל העם רואים את הקולות'. מחדש רבי עקיבא: רואים את הנשמע ושומעים את הנראה. כלומר היה כאן מצב נסי בו ראו בני ישראל את הקולות בראייה מוחשית ואילו את המראות הם שמעו. לעומתו סובר רבי ישמעאל, לא כי, אלא ראו את הנראה ושמעו את הנשמע.

רבנו מצא יסוד אחד בו נחלקו רבי ישמעאל ורבי עקיבא אשר מיסוד יחיד זה נולדו שתי הפלוגתות השונות.

יסוד המחלוקת ביניהם היה -

האם מתן תורה רומם את בני ישראל והעלם למדרגה רמה, לדרגת מלאכי השרת. או שמא דיקא הורידו את התורה למטה ושם קיבלוה.

רבי עקיבא סובר שבמתן תורה התרוממו בני ישראל והתעלו מגשמיותם. והנה, אם בדרך כלל הגשמיות נתפסת אצלנו כדבר **נראה**, דבר מוחשי, ואילו הרוחניות היא עבורנו כדבר שאין משיגים אותו בראייה מוחשת כי אם בצורת **שמיעה**, אנו שומעים ויודעים על כך אבל לא רואים. הרי שבמתן תורה התעלו בני ישראל **וראו את הנשמע** - את הרוחניות הנשמעת בדרך כלל, הם ראו בראייה מוחשית טהורה; מאידך, **שמעו את הנראה**, את הגשמיות שהיא תמיד ויזואלית, הם לא ראו אלא שמעו, כדבר רחוק יותר, מוחשי פחות. עד כדי כך הם התעלו. לא כן רבי ישמעאל, הוא סבר שבני ישראל נשארו במקומם והורידו את התורה אליהם, אל עולם העשייה, ועל כן הוא סובר שעולם כמנהגו נוהג, הנראה נשאר נראה והנשמע נותר נשמע.

יסוד זה גם מבאר בצורה יצאת דופן את המחלוקת הנוספת -

רבי ישמעאל לשיטתו שבני ישראל לא התעלו מן העולם הגשמי במתן תורה, ועל כן סובר שהם השיבו על הן - הן, ועל לאו - לאו, כי הם הבינו בכלי

> "...רבנו השריש את אותה קביעה שקבעו מאורי הדורות, שאין לך כל דבר ודבר שבתורה שאינו נוגע למעשה ממש. אפילו סיפורי מעשיות העבר המופיעים בתורה או 'הלכתא למשיחא'..."

דברי אלקים חיים. רבנו זי"ע בתפילת "עושה שלום"

המעשה שישנה מצווה שאפשר לעשות ועבירה שיש להימנע הימנה. אחרת סבר רבי עקיבא, לשיטתו התעלו בני ישראל כמלאכי השרת ויותר לא הבחינו בפרטי המעשה בין 'עשה' ל'לא תעשה', אלא ראו את כל עשרת הדברות כמקשה אחת של ציווי האלוקים והשיבו על כל הציוויים 'הן' בלבד.

ונפלאים המה הדברים, פלאי התורה.

הביטוי השלישי: תורת חיים!

בנשימה אחת מגיע הגאון החסיד רבי מנחם מענדל שליט"א ליסוד האחרון, הביטוי השלישי בו היה רבנו משתמש בדברותיו הקדושים.

"הביטוי השלישי הוא: תורת חיים!"

"רבנו השריש את אותה קביעה שקבעו מאורי הדורות, שאין לך כל דבר ודבר שבתורה שאינו נוגע למעשה ממש. אפילו סיפורי מעשיות העבר המופיעים בתורה או 'הלכתא למשיחא', כל הדברים שיהיו נוגעים רק בעת ביאת המשיח בקרוב בימינו. כל דבר הכתוב בתורה מחייב אותנו ומלמד אותנו למעשה, בכל זמן ועידן, את הדרך בה נלך ואת המעשה אשר נעשה. אם לא על ידי הוראה ישירה, הלכה למעשה, אזי בלימוד רוחני לעבודת האלוקים. אבל תמיד-תמיד התורה מלמדת אותנו אורחות חיים, כי היא **תורת חיים**".

הגרמ"מ קפלן שליט"א משתמש בפלוגתא הקודמת, זו של רבי ישמעאל ורבי עקיבא, על מנת להציג את אשר לימד רבנו מן הדברים הלכה למעשה, למרות שהמחלוקת עוסקת במציאות שהתקיימה בעת מתן תורה. אדהכי והכי אנו למדים איך מממש רבנו את שתי השיטות כמורי דרך לעבודת ה', בבחינה של 'אלו ואלו דברי אלוקים חיים'.

"רבנו לימד שאדם צריך לנקוט את שתי השיטות בידו כשהוא עובד את קונו, להשתמש בשני הקצוות גם יחד על מנת לעשות רצון יוצרו וקונו בלבב שלם. מחד על האדם לאחוז בשיטתו של רבי ישמעאל הרואה בקבלת התורה הארה שמימית שירדה להאיר לנו בעולם השפל והאפל. כך גם האדם צריך לחיות את חייו, לקדש את עולם המעשה, להחיות את הקדושה אף בכל הנוגע לעולם העשייה ולבנות להקב"ה דירה בתחתונים. מאידך יש לנקוט גם בשיטתו של רבי עקיבא. לדעת להתרומם בקדושת התורה למעלה מן העולם. להתנזר מן העולם".

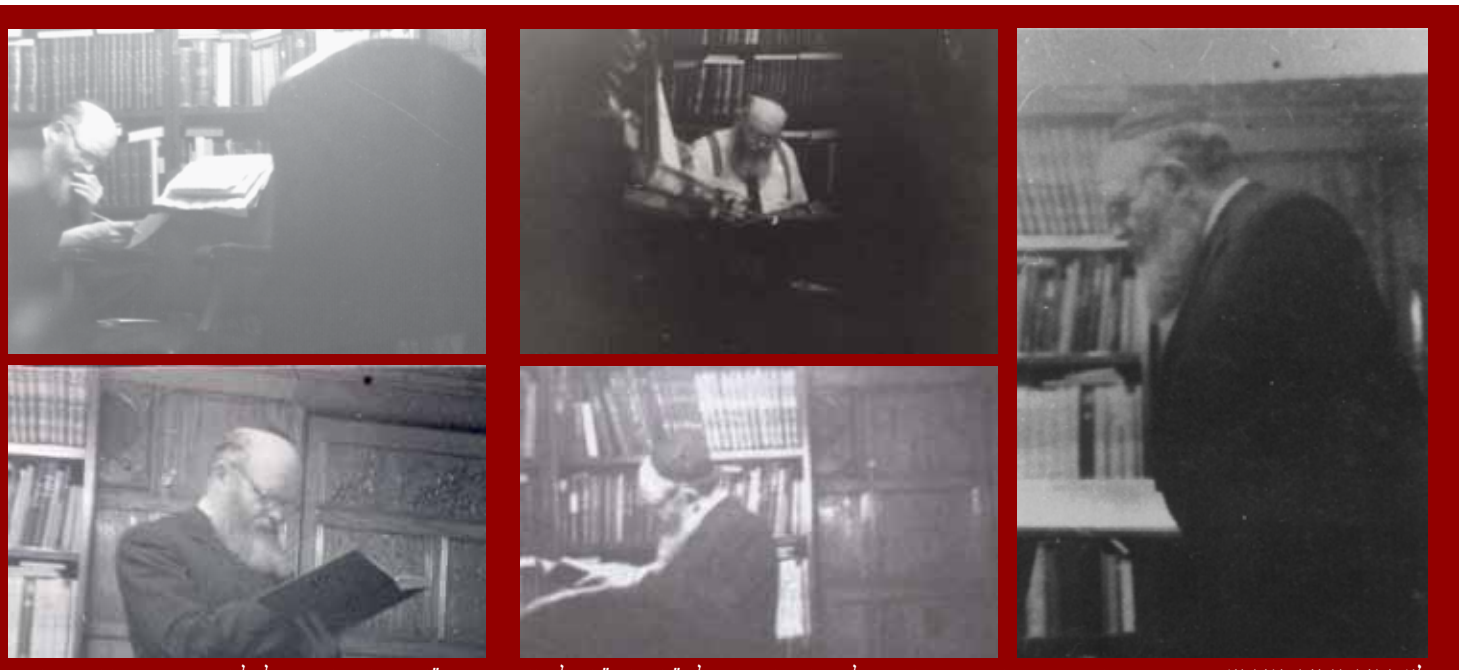
אלו הם שלושת היסודות המאירים כפטדה וברקת ומציבים הסתכלות מחודשת ומעמיקה יותר בתורה הקדושה, זו אשר ניתנה לנו ביד משה.

בחתימתם של דברים, מדגיש לנו **הרב קפלן שליט"א** שוב:

"מדובר כאמור בהסבר קצר על תורתו של רבנו, המאור הגדול, על שלושה יסודות מני רבים. על ביטויים בודדים מני רבבות. ככל שמעמיקים עוד ולומדים עוד את תורתו של רבנו, רק מגלים עד כמה הדברים הם כמים שאין להם סוף. שוב ושוב נתקלים בשלושה יסודות הללו, שוב ושוב רואים כמה התורה הקדושה היא תורה אחת ומאוחדת, עד כמה היא תורת אמת ועד כמה היא תורת חיים המורה לנו את אורחות היושר בהם נלך לפני בוראנו".

ואין לך מתאים לסיים שיחה רבת עומק זו, מאשר פיוטו של המקובל האלוקי רבי שמעון לביא:

תורתו מגן לנו, היא מאירת עינינו, הוא ימליץ טוב בעדנו!

לא פסיק פומיה מגירסא: בהזדמנות שנוצרה כאשר בוצע שיפוץ בחלון צדדי בחדרו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זיע"א, ההין מאן דהוא לצלם באמצעות חרך שנוצר את הרבי בתוך חדרו הק' בשעות שונות. הודות לכך, זכינו ויש לנו את התמונות הנדירות בהן נראה הרבי ביגיעת התורה העצומה בה שרה כל ימיו

מנחם מענדיל מאסקאוויטש

סיני ועוקר הרים

הרובד הנסתר של גאון הנגלה: מאות שיעוריו ואלפי שיחותיו של הרבי מליובאוויטש זי"ע, מצביעים על סלילת דרך-לימוד ייחודית בצלילה עיונית ומחודדת לעמקי דיבורין של רש"י הקדוש בפירושו על פרשת השבוע ❦ שלימה משנתו

כתווי הקדמה, בחרנו לצטט שורות משתפכות מתוך המבוא הנרחב לספר **המצוין "משנתו של הרבי מליובאוויטש"** (הרב אליהו מאיר אליטוב, ביתר עילית תשע"ב):

"רבים מגדולי ישראל התפרסמו בגין חיבוריהם על הש"ס, ורבים אחרים נחקקו בתודעת עולם התורה כעושי חיל בביאוריהם על הרמב"ם. ישנם גדולי ישראל השקועים כל כולם בד' אמות של הלכה ופסיקה, וישנם המפליאים פירושיהם וחידושיהם במקרא או באגדה, בנסתר ובקבלה. גם לעוסקים בכמה מתחומי התורה, הייתה תמיד נקודת הכובד האחת שעל שמה נקראו בחיבוריהם, וחידושיהם בשאר התחומים היו כפרפראות ליצירתם העיקרית.

"הרבי מליובאוויטש נ"ע, משנתו העניפה לא רק שעוסקת בהרחבה בכל הנושאים כולם, אלא שבכל אחד מהתחומים הוא פורץ דרך חדשה ומקורית בדמות שיטת לימוד ייחודית להבנתו, ובכל תחום בו אנו עוסקים בלימוד תורתו יכולים היינו לומר - 'הנה גולת הכותרת של משנתו'. כי בכל אחד ואחד מתחומי התורה, לא רק שהוא עושה מטעמים, אלא אף סולל נתיבים.

"אילו ליקטנו את מאות חידושיו, מהלכיו ומערכותיו בש"ס בבלי וירושלמי, ויצקנו לתוכם גם את 150 ה'הדרן'ים הלמדניים שאמר על מסכתות הש"ס השונות, הרי לנו יצירה תורנית עצומת-ממדים שהכל בה: שיטת לימוד ייחודית ומקורית, למדנות עצומה ובקיאות שאינה בנמצא, ביאורים מדהימים בשרשי ההלכות ובפשט הגמרות, וגילויים נרחבים בשרשי שיטות התנאים והאמוראים הלוקחים את הלומד למסע של הבנה ברצף שיטתם על פני מאמריהם בש"ס כולו. אילו בא מאן-דהו והניח על שולחן עולם התורה רק מאסף תורני זה על כל עומקו ורחבו, היינו ודאי אומרים: גדול ראשי הישיבות לפנינו.

"שיחותיו בביאורי רש"י על התורה, כל אחת מהן היא שיעור עמוק ומרתק לביאור חדש ברש"י, והלומדים בהן מוצאים עצמם מוקפים בתוך שלל ביאורים המגלים עמוקות וצפונות בכוונת גדול פשטני המקרא, תוך דיוקים עדינים ודקדוקים מופלאים בכל מילה ובכל אות שבדבריו. ולא עוד, אלא שבשיעוריו הניח פלס חדש על שולחן בית המדרש בדמות כללי רש"י המגלים דרך סלולה ללימודו. אילו בא מאן-דהו והניח על שולחן הלומדים תכריך שיעוריו אלו, היינו לבטח פוסקים ואומרים: אור חדש בלימוד תורתו של רש"י מונח לפנינו.

"אילו קיבצנו לחוד את כל חידושיו הרבים והמופלאים ברמב"ם על כל ספריו, הרי לנו כמה וכמה כרכים עבי-כרס בהם הוא מבאר בביאור חדש ומקורי כאלף (!) הלכות ועניינים מספרי היד החזקה, תוך ראייה חודרת וסברה נוקבת בכל אחת מההלכות הרבות שביאר, וכן בעניינים רבים שבספר המצוות, במורה נבוכים ובפירוש המשניות. בכולם הוא טובע חותם של ראייה חדשה ומופלאה ללימוד הרמב"ם. **אילו בא אדם ואמר 'זוהי סך כל יצירת חיי', היה לבטח מרומם בעינינו לדרגת גאון-דורות בעיון שיטת הרמב"ם.**

שפיעה שאין בה הפסק. צורת קדשו של הרבי זי"ע

"אילו ערכנו מאסף לכל השיחות העוסקות בהוראות הנלמדות לעבודת ה', מכל סיפורי התורה, ויצקנו לתוכו את אלפי הוראות המרנינות שלמד מכל פרט ופרט שבה, הרי שאנו עומדים משתאים אל מול יצירה מופלאה שכל אחת משיחותיה היא צידה לדרך חיים ופרנסה לנפשות ההמונים המבקשים דרך בעבודת ה'. כל אחת מהן היא מעיין לאנינים, וכולן יחד שפיעה להמונים. **אילו כתב אדם בדורנו יצירה ככינור-הגיונות זה, היינו לבטח אומרים: מורה נבוכים שבדור לפנינו.**

"אילו כרכנו יחד את כל ביאורי הרבים בזוהר, בחסידות ובקבלה, בפנימיות התורה וברזין דאורייתא, ועשינו אותם חטיבה אחת, **די היה בהם כדי להכריז ולומר: חכם הרזים שבדורנו לפנינו.**

"וכל אלו התרכזו ברבי. שפיעה שאין בה הפסק, נביעה ושפע על-טבעי". עד כאן מתוך הספר "משנתו של הרבי מליובאוויטש".

ואנו, ביקשנו להחכים עוד. להתוודע בפרוטרוט לייחודיותה של זווית זו בהרמוניית המכלול הכביר שהקיף את דמות-הענקים של הרבי מליובאוויטש. זווית, אשר מחד ניצבת ומזדקרת כאבן האזמרדגין בראש כתר מפעליו הכבירים, ומאידך, במידה מסוימת, נותרה ספונה וחתומה למדיי מעיני הכלל, אשר אם כי שגב גדולתו ותוקף מעשיו נערצים ונקדשים בעיניהם עד לאחת, הרי שפרשת נביעת חידושיו ומשנה סגוליותם טרם הוכרו כפי הראוי להם.

הכתובת הטבעית אליה הפנינו בקשתינו, שוכנת בפאתי בני ברק הגדולה, בקרן זווית של עיר התורה והחסידות ובמקביל - במגדלור של אור לשכונה הסובבת אותה, הלא היא בית מדרשו של **הגה"ח הרב אהרן שפירא שליט"א רבה של שכונת פרדס כץ**. כאן, נמסר בלילי שישי מדי שבוע בשבוע שיעור תורני מיוחד במינו מפיו נוטף המרגליות של הגה"ח שליט"א בצלילה עיונית ומחודדת לעמקי דיבוריו של רש"י הקדוש בפירושו על פרשת השבוע, וכל-כולו מושתת על ביאוריו הייחודיים של הרבי נ"ע, מתוך ים-ספריו המתעדים את ההתוועדויות הנאדרות בקודש והשיחות הרוממות שמסר בעשרות שנות נשיאותו וביניהן פזורים ביאוריו משובבי-הלב בהבנת עומק פירושו של רש"י על חמשה חומשי תורה.

הרב שפירא, כבר פקיע שמייהו בשני כתרים הנקשרים לראשו, הן בקשר שקשר למרגליותיו של רש"י על התורה ובעמלו הרב לברר מקחו ולהוציא לאור תעלומותיו - אשר לשם כך היה בין הוגי מפעל **"מתיבתא דרש"י"** השוקד להוציא אורה ספרי קדמונים המתמקדים בהבנת דברי רש"י, וכמו **"ספר הגור"** שיצא על ידם במהדורה מפוארת, ולצד זאת, דבק הוא עד לאחת בתורתו של הרבי מליובאוויטש והוגה בשקיקה במשנתו הרחבה. נתמזגו ונשתלבו אפוא יחד שני אלו לכדי מפעל-חיים מחודש, ובמסגרתו עמלים להטעים שוחרי תורה מדרכו הייחודית של הרבי בלימוד הרש"י ולהצעיד את הלומדים בנתיב אשר סלל.

והרי הדברים לפניכם, דבר דבור על אופנו.

"הרב שפירא", פותחים אנו, "שברו נא את אוזנינו, מה טיבו של שיעור הרש"י שטרם שמענו דוגמתו?"

"על עוצם גאונותו ופרשת גדולתו בתורה של הרבי מליובאוויטש נ"ע, אפשר לשוחח ללא הפוגה, כמו גם על רוב קדושתו וסגפנותו ויתר מפעליו הגדולים. אבל אתם 'שיחדתם' אותי בשאלתכם", מתחייך הגאון החסיד רבי אהרן בנועם. **"נתעל אפוא את דברינו לאפיק הכה-ייחודי שנגעתם בו: הנתיב החדשני של הרבי בלימוד פירושו של רש"י על התורה".**

"הנך יושב על 'דיבור' ברש"י המוכר לך כעל כף-ידך משנות ה'חיידער' ושגור על פיך מאז, ודומה בעיניך שאין כל מקום להעמיק בהבנת עיקר פשטותם של הדברים. והנה בא הרבי, ומשדד מערכות. ואין הכוונה לרובד הטמיר על פי סוד או על פי חסידות, ואף לא לאגדה ודרוש. אנו שחים על ההבנה הבסיסית בפשוטן של דברים! הרבי מציב קושיא ושתיים, 'מקלף' שכבות ומזיז מוסכמות, והנה נוכח הנך כי אף עיקרן של דברים צופנים בחובם משמעות עמוקה בהרבה, ובדקדוק לשונו הזהב של רש"י מואר באחת הפירוש היסודי של הפסוק...

"רבים וגדולים, חידשו מערכות נאות ומפולפלות שהתבססו גם על דקדוקי לשונות ברש"י, ומהם הוציאו תובנות מחודשות ומהלכים מפליאים, בקישור נימא לנימא והצבת לבינה על לבינה עד לבניין בנוי לתלפיות גג על גג. לא על זה אנו שחים. הרבי הפליא לבאר את הרובד של פשוטן של דברים ממש, באמצעות הדקדוק בלשונותיו של רש"י. הוא גילה זרועו

הרבי הפליא לבאר את הרובד של פשוטן של דברים ממש, באמצעות הדקדוק בלשונותיו של רש"י. הרבי באחת מאלפי דרשותיו

צלילה עיונית ומחודדת לעמקי דיבוריו של רש"י הקדוש בפירושו על פרשת השבוע. הרבי זי"ע באמירת 'מאמר'

הגה"ח רבי אהרן שפירא שליט"א (ארכיון אהרן ברוך ליבוביץ)

בקירוב ההבנה הבסיסית אל הלומד, מתוך שיטתו המופלאה בלימוד הרש"י, בהתאם לקו שטבע רש"י עצמו כיסוד ביאורו - **"ואני לא באתי אלא לפשוטו של מקרא"** (בראשית ג, ח).

"צדיקים אמרו", ממשיך הרב שפירא, "שעל כל טיפת דיו של רש"י אפשר לישב שבעה ימים בכדי להבינו על בוריו. והרבי נ"ע ממחיש לנו שאין בכך גוזמא או הפלגה. כך הוא ממש. כל טיפה מגלמת מאחוריה חשיבה מדוקדקת עד מאד.

"לפני שנתיים ימים", משתף אותנו רבה של פרדס כץ בזכרונותיו, "הוזמנתי לשאת דברים בהתוועדות לזכרו של הרבי, וביקשתי להמחיש את היחס של הרבי ללימוד הרש"י. הסמכתי לכך סיפור. הרה"ק מוואראקא זי"ע, היה שמו יצחק, כנודע. עם זאת, לפעמים חתם את עצמו בשם 'ישראל יצחק', עד כדי שלימים, כאשר הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר קרא לרך הנולד לו - שהתפרסם לימים כהרה"ק בעל ה"ישמח ישראל" זי"ע - על שמו של רבו זה, קרא לו בשני השמות 'ישראל יצחק' (השם 'ירחמיאל' נוסף ל"ישמח ישראל" בהמשך, אחר שנפל למשכב). מהיכן השתרבב השם 'ישראל'? **לא היה זה אלא מפני שפעם אחת קרא לו רבו הרה"ק מלובלין זי"ע כן, וכיון שדיבור של צדיק הנהו קודש קדשים - אימץ מני אז לעצמו גם שם זה!**

"על אחת כמה וכמה בכל קוצו של יו"ד שבפירוש רש"י, פירוש שנכתב בקדושה ובטהרה על ידי קודש הקדשים רבן של ישראל. הרבי נ"ע ניגש באימה ויראה זו אל לימוד הרש"י, מתוך ידיעה ברורה כי כל תגו של אות נכתב בכוונת מכוון ובדיוק מוחלט, ולא שייך חלילה להתייחס אליו כאל 'פליטת קולמוס' ולומר מה לי כך או כך. אם רש"י התנסח כך ולא אחרת - הרי שיש בכך מקום עיון. **הוא היטיב להציג לפני הקהל את פירוש רש"י כ'לומדיש'ער חיבור' מובהק.**

במשעולי משנתו של הרבי

- "לדוגמא?", שוקקים אנו לטעום מעסיס היצירה עצמה.

"נעלעל נא בפרשה הנוכחית, פרשת קרח (נכון לעת קיום השיחה)", מציע הגה"ח שליט"א. "על הפסוק (טז, יב) **'וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לִקְרֹא לְדָתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב'** אומר רש"י - **'מכאן שאין מחזיקין במחלוקת'**. בשים לב, הניסוח אינו שיגרתי. רש"י, על פי רוב, משתמש בביטוי 'ללמדנו'. מדוע כאן חרג וכתב 'מכאן'? אין זה בכדי, יש דברים בגו!

הרבי המשיך והראה עד כמה אכן יש כאן מקום עיון. מקור המאמר הוא בגמרא בסנהדרין (קי.), אך הנה שם אין זה נלמד כלל מהפסוק שלפנינו, כי אם מ-9 פסוקים קדימה, **"וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיֵּלֶךְ אֶל דָּתָן וַאֲבִירָם"** ! מדוע אפוא 'העביר' רש"י את מקור הדרש לפסוק אחר?

"...הרבי הפליא לבאר את הרובד של פשוטן של דברים ממש, באמצעות הדקדוק בלשונותיו של רש"י. הוא גילה זרועו בקירוב ההבנה הבסיסית אל הלומד, מתוך שיטתו המופלאה בלימוד הרש"י, בהתאם לקו שטבע רש"י עצמו כיסוד ביאורו - "ואני לא באתי אלא לפשוטו של מקרא..."

אלא מאי, הגמרא דנה על פי דרכה באותה סוגיא, ומראה על מקור דרשני למאמר. אך רש"י נצמד לדרכו לבאר פשוטו של מקרא, ועל פי פשט הדברים - עיקר המקור אכן בפסוק המוקדם ולא בפסוק המאוחר יותר! הרבי לא הותיר פינה פתוחה. הוא ביאר עד תום מה עומק דרש הגמרא ומדוע העדיפה את הפסוק המאוחר, ואחר עבר אל הרש"י והטעים בטוב טעם מדוע לגבי פשט המקרא ביכר את המוקדם. לאור כל זאת, הסיק את המסקנא המתבקשת: לא רק **'ללמדנו'**, אלא **'מכאן'**. רש"י מבליט בהדגשה ובהטעמה כי לגבי פשט המקרא המוביל את פירושו - כאן מקור המאמר, לאפוקי אם נלך לפי חלק הדרוש שבתורה, שאז נגיע למקור שהגמרא נקטה בו---

דוגמא נוספת שולף הר"א שליט"א מתרמילו רחב-ההיקף. "כמה מילים מופיעות בתורה בכתיב חסר? לא מאה ולא מאתיים. לאלפים. וכמה פעמים מעיר רש"י על כך? כ-30 בלבד. הרי **בפסוק 'וַיַּרְא אֲלֵיהֶם ה' בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל כְּחֹם הַיּוֹם'**, שם כותב רש"י את הפיסקא הנודעת על 'ישב כתיב', יש עוד לפחות 2 מילים בכתיב חסר באותו פסוק גופא, ורש"י לא ראה לנכון להעיר על כך. מאי האי?

המפרשים אכן כבר התייחסו לכך נקודתית פה ושם, אבל הרבי ברוחב היקפו ובעקביותו המתמדת טבע כלל ברור ונהיר החולף על פני כל חלקי פירושו של רש"י על התורה.

"וכך זכיתי לשמוע מפה קדשו", מטעים הגה"ח שליט"א. "'חסר כתיב', מביע מצב של חסרון, של גריעותא. ולא תמיד כך הם פני הדברים. למשל, כאשר אליעזר אומר לאברהם אדונו **'אֻלַי לֹא תֵלֵךְ הָאִשָּׁה אַחֲרָי'**, ורש"י מנמק כי **'אלי כתיב, בת היתה לו לאליעזר והיה מחזר למצוא עילה שיאמר לו אברהם לפנות אליו להשיאו בתו'**, אין כאן שום חסרון ומגרעת. רצונו של אליעזר הינו חיובי לחלוטין... כמובן שיש לנו סיבות מספקות שלא למלא את חשקו, אבל מנקודת המבט הממוקדת לעצם שאיפתו - ודאי שמדובר בשאיפה מצוינת... אם כן אפוא, אין כאן המקום להדגיש 'חסר כתיב', כי אין זה בתור כתיב חסר, אלא שהתורה השחילה כאן

הרבי גילה זרועו בקירוב ההבנה הבסיסית אל הלומד, מתוך שיטתו המופלאה בלימוד הרש"י. הרבי נושא מדברותיו באחת מההתוועדויות

משך השנה הראשונה, הקדיש את ההתוועדות בימי השבת לביאור רש"י שבפרשה. הרבי משמיע מדברי קדשו

מים שאין להם סוף. עם כ"ק מרן אדמו"ר מבאיאן זי"ע

סיני ועוקר הרים. כ"ק מרן אדמו"ר ה"עקבי אבירים" מסאדיגורה זצוק"ל בביקור אצל רבינו

ברמז מילה אחרת, 'אלי' במקום 'אולי', ללמד גם על חשקו זה.

ועוד. נבחין נא בדבר פלא הנמתח על פני כל אורכו של פירוש רש"י על התורה. הוא כמעט ואינו מביא דרשות רז"ל בשם אומרם. למרות שכולו בנוי מציטוט לשונות חז"ל בגמרא ובמדרשים - הרי שאת שמו של בעל המימרא לא ציטט. זאת, מלבד פעמים מועטות, אחדות לפי יחס. לקבלת מושגי ההיקף: **8,000 'דיבור המתחיל' יש ברש"י על התורה, ורק 113 שמות של בעלי מימרא מצוינים לאורכם.** הלא דבר הוא!

אכן, ה"סדר הדורות" כבר מציין שרש"י לא נהג להביא שמות בעלי המימרא, ובעקבותיו כתב כן ה"בני יששכר" בספרו "אגרא דכלה". יש שגם נתנו טעם לדבר, זה בכה וזה בכה. אך הרי ישנם כן מקומות שציין לשמות, 113 במספר כאמור, משמע שאי אפשר לכלול בכך כלל חד-משמעי. ושוב הגענו לתמיהה: אימתי כן ואימתי לא?

יש מדרשים מסוימים שכבר דשו בהם גדולי תורה ופלפלו להטעים מדוע רש"י הקפיד לציין שמם, מתוך גישה של חידוד ופלפול, בסגנון ה'לשיטתו' של בעלי הפלפול. לעומם, הרבי נקט בדרך אחרת. נאמן לקו שהשתית על פי הצהרתו של רש"י עצמו, ראה בכך מרכיב חיוני להבנת פשוטו של המקרא עצמו, לפני המעבר לחלק הפלפול. ומשכך, הציב את היסוד אליו נצמד בעקביות מדהימה בכל הפיסקאות שברש"י, וכה טען:

רש"י מביא את דרשת חז"ל שאינה דרש כתוספת אגדה, אלא מהכרח פשט המקרא המסביר את הפשט הבסיסי. מאמר רז"לי כזה, אם כי תנא פלוני חידדו וקבעוהו על שמו, אולם מי שאומר זאת הוא **הכתוב עצמו**, שהרי הן הן גופן של דברים. בכעין אלו, לא ראה צורך בהבאת שם בעל המימרא.

יוצאים מן הכלל, המה דרשות רז"ל שִׁשִׁיך לרובד השני, המעמיק קמעא. ישנן תובנות שאכן נצרכות להבנה העיקרית, אולם גם בהעדר התובנה לא ייתקל הלומד הממוצע בקושי שבהבנת הפסוק, כי אם רק הלומד שיתעמק במעט יותר. ללומד הזה 'תציק' קושיא - ושוב, קושיא שהיא בבסיס הבנת הדברים, אבל בהבנה המעמיקה יותר - ולפתרונה של קושיא זו יביא רש"י את המדרש שבדבריו מתחוורים פשט הדברים עד תום. כאן, כבר ראה רש"י לנכון לציין שם בעל המימרא. הרי ההבנה מקופיא **לא תבעה מאליה** את ההסבר דנן, והיסוד שחידש תנא פלוני - מאירה את הרובד העמוק יותר, נצרכים אנו אפוא לדבריו של התנא ויש להביאם בשם אומרם...

"הרבי היה נוהג להביע זאת במתק לשונו במטבע-לשון שהפך למרכיב מרכזי בשיעורי הרש"י", חוזר הרב שפירא אחורנית לשנות שבתו ב-770 באוזניים כרויות. "**הוא היה אומר, שחז"ל לימדונו כי 'בן חמש למקרא', וממילא עלינו**

דברי קדשו של רש"י על התורה, סגולה היא לרפואה. עם חמיו כ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק הריי"צ זי"ע

להניח שפשוטו של המקרא אמור להיות מתקבל אף על לבו של בן 5. כאשר הוא המחיש את הקושי בפשט הפסוק שהביא את רש"י לכתוב את הפירוש הספציפי שיתרץ זאת, היה מתנגן הרבי בהטעמה: **הפסוק אומר כך וכך, 'קומט א בן חמש למקרא און פרעגט' שאלה פלונית, ולכן הטעים רש"י וכו'.** כאשר רש"י הביא גם את שם בעל המימרא, המחיש זאת הרבי נאמן לשיטתו דלעיל: בן ה-5 הסטנדרטי לא ייתקל כאן בקושי. רק 'בן חמש ממולח', כלשונו. בסיטואציה זו, לא היה מלמד הדרדקי נצרך לפרט את ההסבר לפני כל ילדי הכיתה כחלק בלתי-נפרד מהחומר, ורק לנוכח אי-מנוחתו של הממולח היה מדגיש כי קיים חידוש של תנא פלוני - חידוש שהוא מעבר לפשט הבסיסי - ולפיו מובן גם לממולח...

"אגב", משתעשע הרב שפירא באפיזודה הצפה בהקשר דנן, "ישב פעם ראש-ישיבה ליטאי בשיעורו של הרבי וכולו אחוז פליאה מטוויית המהלך הגאוני, וכשהרבי התנסח כדרכו בהצעת הקושיא 'שואל בן החמש וכו', נע הלה בחוסר-נוחות ולחש ליושבים לצדו - "**בהירות כה רבה! אני זקנתי ושבתי והשאלה לא ניקרה בי בלימוד הרש"י, והוא בעיני רוחו רואה את בן החמש מתקשה בקטע זה!**"---

דברי הימים לתולדות שיעורי הרש"י

אנו שומעים מפיכם שוב ושוב על 'שיעורי הרש"י'. היו אלו שיעורים מרוכזים שיוחדו ללימוד רש"י על הפרשה, שלא במסגרת השיחות החסידיות הידועות ב'פארברענגען' וכיו"ב?

"אכן", מאשר הרב שפירא, ומגולל: "כך היו סדרן של דברים. ביום ו' תשרי שנת תשכ"ה נפטרה אמו לבית עולמה. מני אז, משך השנה הראשונה, הקדיש את ההתוועדות בימי השבת לביאור רש"י שבפרשה, והיה זה בקביעות על הדיבור הראשון שבפרשה ועל הדיבור האחרון.

ככלות השנה חישב לסיים עם נוהג זה, וזכור איש אחד לטובה שבגינו חל השינוי ולזכותו נזקפת המשנה השלמה שנותרה מהרבי בפירוש הרש"י. היה זה יהודי מעדות בני ליטא, תלמיד ישיבת "תורה ודעת", שדבקה נפשו בשיעורים ונטל בהם חלק בקביעות, ומשהפסיק הרבי אחר השנה את אמירת השיעורים ניגש אל הקודש וטען למה ייגרעו שאר דיבורי רש"י שבפרשה שלא יזכו לביאור הייחודי. הרבי נענה לו, ולא זו בלבד, אלא שאף כמה פעמים משך השנים ציין מפורשות כי הדבר נזקף לזכות אותו חניך של תורה ודעת שפעל זאת אצלו.

25 שנים נמשכו השיעורים, 25 שנה שבהם הוארו מאות רבות של פסקאות ברש"י על פי דרכו המיוחדת.

משך השנים, היה הרבי מערים קושיות זו על גבי זו עד שהגיע לתירוץ שהניח את הדעת ויישב הכל כבמגדל-פלאים. בסביבות שנת תשמ"ו, הביע משאלתו שהבחורים יהיו מעורבים ומעורים יותר בנלמד ויתעסקו עם המשא ומתן התורתי, ומשך תקופה אימץ נוהג להותיר קושיא אחת 'פתוחה' לעיון הקהל ולאתגר את הבחורים שימצאו את היישוב. בשלב מאוחר יותר, אף דרבן את הבחורים להעמיק בעצמם בדברי רש"י ולהעלות על הכתב נקודות שהתקשו בהן, ולשגרם אליו. בשיעוריו באותם ימים, היה מתייחס לשאלות שהעלו הלומדים ושווז אותן במערכותיו.

אותו יהודי מ'תורה ודעת' שעל שמו ולזכותו נזקפים השיעורים, העניק מתנה נוספת לקהל החסידים החב"דיים. בשלב כלשהו, נכנס אל רבינו בערב שבת, וביקש לדעת על איזה דיבור ברש"י יתמקד הרבי השבוע, בכדי להתכונן לשיעור כדבעי. הוא ביקש כעין 'מראי מקומות' אליהם היה

25 שנה שבהם הוארו מאות רבות של פסקאות ברש"י על פי דרכו המיוחדת. הרבי זי"ע בהתוועדות בשנות הנשיאות הראשונות

משך השנים, היה הרבי מערים קושיות זו על גבי זו עד שהגיע לתירוץ שהניח את הדעת ויישב הכל כבמגדל-פלאים. משמיע מדברות קדשו בהתוועדות

מי שייחשף למתיקותה של תורה שלמה זו - לא יוכל להרפות ממנה ימים ושנים. כ"ק מרן אדמו"ר ה"אמרי סופר" מערלוי זצוק"ל בביקור אצל רבינו

כח החידוש. עם יבלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר מגור שליט"א

מורגל בשיעורי ראשי הישיבה במקום תלמודו. הרבי השיבו שהוא מתכונן אל השיעור רק בליל שבת אחר התפילה, אבל בבוקרו של יום השבת, לפני התפילה, והנה הרבי שולח להודיע לו באיזה דיבור המתחיל יעסוק בשיעור. הלה שש על המציאה, ובשבועות הקרובים כבר נכח בעצמו בבית המדרש והרבי הכניסו אליו לחדרו לפני התפילה והודיע לו על מה יהא נסוב השיעור.

תוך זמן קצר, הביא הדבר בכנפיו תועלת מרובה. בצאת אותו יהודי מן החדר עטו עליו כמובן הבחורים והשתוקקו לשמוע את העדכון ולהתכונן אף הם לקראת השיעור. כך פעל נוהג זה שייווצר ריתחא דאורייתא סביב הדיבור שברש"י עוד בטרם פצה הרבי כלל את פיו בשיעור. תקופה קצרה, אף אימץ זאת הגבאי והכריז אחר התפילה ברמה על איזה דיבור ברש"י יתמקד השיעור.

ביום מן הימים, היה יהודי זה שליח לגילוי פלאי ושמימי שזכינו לקבל מפי הרבי. היה זה כאשר נכנס אל הקודש להזכיר חולה המוטל על מיטת חוליו, והנה באה אליו תשובת הרבי כבת-קול ממרומים: **"גש אל החולה, ותשוחח עמו בדברי קדשו של רש"י על התורה. סגולה היא לרפואה!"---**

מים שאין להם סוף

האם שיעורים אלו מרוכזים תחת כפיפה אחת, בתוך ארון הספרים הליובאוויטשאי עתיר-המדפים? שואלים אנו.

הרב שפירא מצטחק: **"ראשית כל** (או: 'לכל לראש', כשפתו של הרבי), **מי שייחשף למתיקותה של תורה שלמה זו - לא יוכל להרפות ממנה ימים ושנים.** יידע נא כל הניגש למקצוע זה בתורתו של הרבי, כי זה 'ממכר', פשוטו כמשמעו. ההבנה ה'חיידרית' משכבר הימים מתערערת באחת, וכולו ייאפף להט איתנים לצלול במאמריו של הרבי ולהתענג מחדש בצוף דבשו של רש"י בקטעים הכה-מוכרים לו.

"ולגופה של שאלה, התשובה אכן מורכבת למדיי. הספרות החב"דית מצטיינת מחד בתיעוד המדוקדק והמלא-מלא של כל הגה מפי הרבי, בהיקף שאין לו אח וריע. **שמעתי בעצמי מפי כ"ק מרן מורי ורבי בעל ה"חלקת יהושע" מביאלא זי"ע, שיש לקנא בחסידי חב"ד שלא החמיצו זיז מהרבי שלא תיעדוהו ברשומות מסודרות"** - חושף רבה של פרדס כץ בגילוי נדיר.

"ברם, מקצוע זה בתורה טרם זכה למקומו הראוי לו. הוא עודנו מפוזר הנה והנה, ולא רוכז במלוא עוצמתו. העיקרון המלווה את מדפיסי שיחותיו של הרבי, שאת השיחות שהוגהו על ידו כללו בכרכי 'ליקוטי שיחות' ומה שלא הוגה נדפס תחת השם 'תורת מנחם', מנחה את דרכם אף בשיעורים אלו, ובסופו של דבר, העדר ריכוזיות החומר במקום של כבוד כשלעצמו מקשה על העיון בו. יש לאתר את שיעורי הנגלה בין המוני-המוני השיחות שמסר באספקלרייתה של תורת החסידות כדרך אבותיו.

"מקווה הנני מאד להיות איש בשורה בתחום זה", צופן הרב שפירא סוד, **"והנני שוקד על כך כתף אל כתף עם העורכים הדגולים המנצחים על מלאכת הוצאת כתביו ושיחותיו הרבות של הרבי".**

"ואין לך ברכה כתורתו של הרב המסודרת בכתובים ונגישה לתלמיד", מחדד הר"א. "ידועה המימרא על המשנה באבות 'וקנה לך חבר', לנקד את 'קנה' בק' קמוצה ונ' סגולה, היינו שקנה הקולמוס יהא לך לחבר. ואני אומר, שהוא מוסב כהמשך לדברים שלפניו. 'עשה לך רב וקנה לך חבר' - עשה לך רב וקבל את תורתו, ובזאת יהא לך הקולמוס לחבר, שתעלה על הכתב את כל אשר שמעת מרבך, כדי שיעמדו לך למשמרת ברבות הימים"...

באמרת-פז זו מקנח הגה"ח שליט"א את שיחתו, ומסכם במשפט מתמצת: **"אנו רואים בעינינו בשיעורים הנמסרים על ידינו, את ההתפעלות האדירה, ההשתאות העצומה וההתלהבות המקיפה של הנוכחים, העומדים פעורי פה לנוכח המשנה הסדורה של הרבי וכח החידוש שבו. ומדובר בקהל חוצה עדות וקהלים. מכל גווני הקשת ממש. הלוואי ונפעל בשיחתנו זאת, שהלומדים ירוממו מבטם על פירושו היסודי של רבן של ישראל רש"י הקדוש על התורה, וידעו כי מכרה-זהב הוא שכולו עמקים-עמקים עד לאין שיעור"!**

מחידושי משנתו של הרבי נ"ע:
סלילת דרך לימוד בספרי הרמב"ם

תורתו של הרבי מליובאוויטש - מים שאין להם סוף המה. בגוף המאמר סקרנו בארוכה את דרכו בלימוד תורתו של הרש"י, ומאמרים נוספים כיוצא בהם ואינם פחותים באורכם - אפשר להקדיש על המסילות הסלולות שלו בתורת עוד מהראשונים.

ידועה ביותר היא חיבתו אל תורתו של הרמב"ם, וזו מתבטאת לא רק בתקנת הלימוד היומי שהנחיל לחסידיו. **למעלה מ-1000 (!) ביאורים נתחדשו על ידו במרוצת השנים בפסקיו של הרמב"ם, ובכולם שזור קו עקבי וייחודי לפיו ליבן את משנת הרמב"ם.**

מצוי היה כבן-בית בכל פרט ופרט הקשור בו ובמשנתו. **בין מאמריו הרבים אנו מוצאים אותו לבאר אף את כוונת הרמב"ם בפסוקים שהביא ככותרות לחלקי "משנה תורה", בדברי המוסר שסיים בהם את ספריו, בשנת כתיבת חיבוריו, במקום מגוריו, נוסח חתימתו ואפילו הנוסח שעל מצבתו. ממש בבחינת 'באהבתה ישגה תמיד'.**

אך חוד החנית הוא הקו הברור המקיף לדידו את הרמב"ם כולו. בשיטתו באה לפעמים ההעמקה בהלכה אחת, מתוך התבוננות ב'מרחב' של ההלכה, כלומר במיקומה בין ההלכות הסמוכות לה וכיוצא בזה. **קושיות רבות שהעלו נושאי כלי הרמב"ם, מתורצות אצלו אחר שהוא מטעים שהרמב"ם הציב פיסקא זו בדייקא במסגרת זו, אחר הלכה פלונית ולפני הלכה פלמונית.** לפחות ב-4 שיחות, תירץ קושיות על הרמב"ם אחר שגילה את עומק הסברא העומדת אחר הסדר הכללי של כל הספר (כלומר: ספר המדע, ספר אהבה וכו', מי"ד חלקי הי"ד החזקה), **ולאור תובנה זו נעלמת הקושיא מאליה---**

מכרה-זהב. בהושענות (התמונה באדיבות jem)

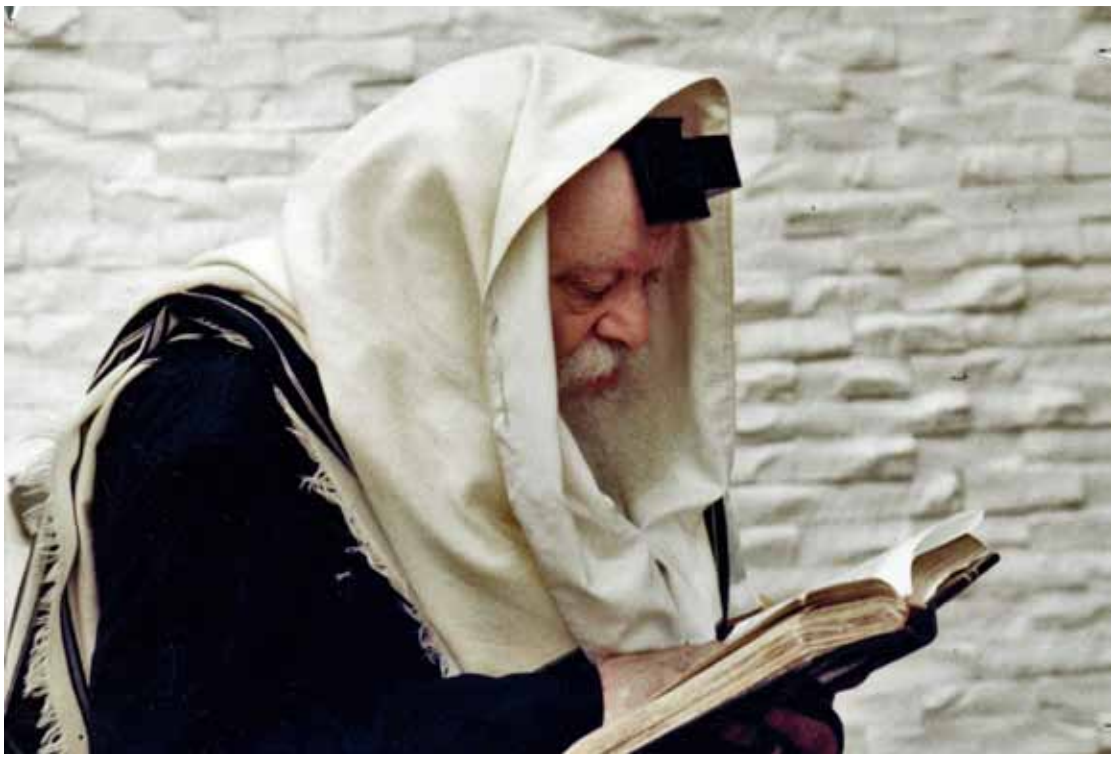
הספרות החב"דית מצטיינת בתיעוד מדוקדק של כל הגה מפי הרבי. בעוד אחת מאלפי התוועדויות מרוממות

יקותיאל יהודה גנזל

לְמַעַן שְׁתִי אוֹתוֹתָי

שבעה סיפורי מופת מכלי ראשון

שהתחוללו בקודש פנימה ברחוב איסטרן פארקווי 770

מושיען של ישראל. רבנו זי"ע בהתרת נדרים בערב ראש השנה

1

נסיעה מסתורית למיאמי

מספר הרה"ח רבי הרשל חיטריק זצ"ל, שליחו של הרבי בברזיל:

בתוך הקהילה היהודית בברזיל בלטה בהבלטה דמותו של נשיא הקהילה בברזיל, היה זה יהודי מכובד ורב זרועות. הוא כיהן כנשיא כל הקבוצות היהודיות, כנשיא כלל הארגונים היהודיים וידו היתה מעורבת בכל דבר שדרש עשייה ופעלתנות בקרב היהודים הברזילאיים. הוא בהחלט היה איש מוכשר, נואם בחסד ואף תלמיד-חכם לא קטן.

לא פלא אפוא שכאשר נודע לו שעצרו את נוות-ביתו בשדה התעופה במיאמי, בעוון הברחת יהלומים, הוא הבין שעולמו קרוב להתמוטט עליו.

שני דברים שונים היו באותם ימים:

אחד - לא היו טיסות ישירות מברזיל לניו-יורק, הדרך מדרום אמריקה לניו-יורק שבצפונה, עברה דרך שדה התעופה במיאמי. השני - המכס על יהלומים היה גבוה פי כמה מאשר היום והברחת יהלומים היתה בהחלט אחת מהעבירות הפליליות החמורות שהנפיק ספר החוקים דאז.

כאשר זוגתו של נשיא הקהילה היהודית בברזיל עשתה את דרכה לניו-יורק עבור במיאמי, מצאו בתיק שהיא נשאה עמה, בתוך מכפלת תפורה היטב, חופן יהלומים בשווי כולל של מיליוני דולרים. היא נבהלה כהוגן וטענה לחפותה. "התיק אינו שלי, מישהו ביקש ממני להעביר את התיק לגברת שתמתין לי בשדה", היא אמרה, אבל טענתה שהיא לא יודעת מי היא אותה גברת האמורה לקבל ממנה את התיק ואת היהלומים, לא התקבלה ברצון.

בינתיים עשתה לה השמועה כנפיים והלהיטה את רחובות ברזיל. לא רק היהודיים.

העיתונות הברזילאית רעשה וגעשה. הכול שחו במחדל המביך. אפילו נשיא ברזיל היה מעורב בניסיונות לטפל בסיפור. נשיא הקהילה היהודית ובני משפחתו ירדו למחתרת, הם התבססו להוציא את קצה אפם החוצה.

מתוך מרתפי הבושה דאג נשיא הקהילה לשכור את שירותם של עורכי-דין מהשורה הקדמית, כאלה היכולים כמעט לחולל ניסים עם החוקה. אך למרות המאמצים הכבירים נראה היה שהעתיד מעורפל ואפלולי. גם הסנגורים המיומנים ביותר דיברו על "מינימום עשר שנות מאסר" לאותה אימא יהודייה שילדים רכים בביתה, עוללים השואלים אם רחמנייה.

בינתיים עברה כל המשפחה להתגורר זמנית בארה"ב. בברזיל הם לא יכלו להסתובב, והם גם רצו להיות קרוב יותר למיאמי, לבית המעצר, לעורכי הדין ולבית המשפט.

היתה זו תקופת החגים - מספר רבי הרשל חיטריק - והגעתי גם אני לשהות בניו-יורק בצל הקודש.

באחד הימים פגשתי את ר' דוד. יהודי ליטאי ותלמיד חכם מובהק. ר' דוד היה גיסו של נשיא הקהילה היהודית בברזיל והגיע אף הוא לניו-יורק בשביל לפעול ככל שלא היה אפשר לטובת בת המשפחה העצורה. כשפגשתי אותו ושמעתי מפיו על המאמצים החוזרים ריקם, שאלתי אותו: "**וכי למה לא תסור עמדי אל מעון קודשו של הרבי, לקבל את ברכת קודשו?!**"

ברור שהוא סירב. רחוק היה פרסאות מרובות מחסידים וחסידות.

אני לא הרפיתי. "מה יש לך ר' דוד? - סנטתי בו - כמה זה יעלה לך? מה זה כבר דורש ממך? הרי ניסית כל דרך אפשרית, למה שלא תקדיש שעה-שעתיים ותנסה גם את האפיק הזה?"

סופו שהוא השתכנע. התלוויתי אליו אל שכונת קראון-הייטס. היה זה ביום חמישי בשבת והיתה זו שעת 'יחידות'. ר' דוד נכנס אל הקודש פנימה, כמעט בעל כורחו, אך משנכנס והתייצב מול הדרת פני הקודש, התמוססו כל המחיצות שבלבו. כשדמעות זולגות במורד לחיו, הוא תיאר את הצרה שנחתה על המשפחה הנכבדה. רבנו האזין ברוב קשב, ומיהר לפסוק: "**סע למיאמי!**" פסק ולא יסף.

ר' דוד יצא מן הקודש מבולבל כולו. "אסע כעת למיאמי? היכן בדיוק אשהה? אנה אלך? למי אפנה? הרבי לא אמר לי דבר!" אני לא חשבתי להניח לו: "אל תהיה סכל. הרי כל עורכי-הדין המנוסים והמתנשאים כבר הרימו ידיים. עמדת הפרקליטות היא קשה מאוד. להפסיד, כבר בטח לא תוכל. אז למה שלא תעשה את המאמץ הנוסף הזה, לפעול על פי הוראת הקודש?!"

גם הפעם הוא השתכנע. הוא הגיע למיאמי ביום שישי והשתכן במלון כשר בעיר. הגיע ליל שבת והוא ירד אל אולם התפילות לתפילת מנחה, קבלת שבת וערבית של שבת קודש. ר' דוד זה היה מטבעו בעל רגש שדמעתו מצויה, וכעת עם כל הצרה הצרורה שצצה כמו משום-מקום הוא היה שבור שבעתיים. במהלך התפילה כולה זלגו עיניו דמעות ללא הפוגה. הוא התייפח כגמול עלי אמו.

תמה התפילה. אחד המתפללים ניגש אליו ומברר אצלו: "יהודי, למה תבכה?"

בהתחלה הוא ניסה להתחמק ממנו: "אתה ממילא לא תוכל לעזור לי", הוא אמר לו במרירות. כשהלה לחץ עוד קצת, השתחרר כל הפקק הרגשי. משך דקות ארוכות סיפר לו ר' דוד על כל התהליך. על גיסתו שנתפסה מבריחה יהלומים, על כך שלא מאמינים לה שהיא לא ידעה על כך ולא היתה קשורה לזה, על הבושות, על המשפט המתוכנן וכמובן על הביקור אצל הרבי מליובאוויטש ששיגרו למיאמי.

"מתי אמרת שהמשפט יתקיים, ביום שלישי?" שאל הזר. ר' דוד אישר בהנהון ראש.

"אני אמור להיות השופט במשפט!" - הטיל הזר את הפצצה - "בשיחתנו הכנה, השתכנעתי שאכן הצדק עמה, היא באמת לא ידעה כלום. ביום שלישי אוציא את הצדק לאור עולם".

כשחלפה שנה מאז הזיכוי המהדהד במשפט, הזיכוי שניקה בין רגע את שמה הטוב של המשפחה, הגיע השופט לברזיל על מנת להשתתף בסעודת ההודיה הנרגשת שערכה המשפחה. גם אני הייתי שם - מעיד הרב חיטריק - ושמעתי מפיו של השופט את כל השתלשלות האירועים שכבר היו ידועים לי מראש.

מוקדם יותר, כשביקרתי אצל רבנו לאחר ההתרחשות, התעניין הרבי על גורלה של אותה בת ישראל שנחשדה בפלילים. סיפרתי לו את ההשתלשלות המופלאה, וחתמתי: "כל העיר ריו דה ז'נירו הברזילאית, יהודים וגויים כאחד, רועשים ב'מופת' הגדול של הרבי".

הרבי שמע והתחייך:

"אוי חיטריק - הוא אמר - המופת היה בכלל בכך שהם שמעו בקולי לנסוע למיאמי..."

2

משיח אילמים

הכל התחיל בדלקת פשוטה בסמפונות ובדרכי הנשימה.

היא היתה אז ילדה צעירה, בתחילת שנות העשרה, והוריה לקחו אותה אל הרופא השכונתי. הרופא רשם לה אנטיביוטיקה ותהליך הריפוי החל. בשבועות בהם סבלה מהדלקת היא השתעלה שיעול טורדני שגרם לה להצטרד.

רועה ישראל

גליון מיוחד במלאת 25 שנים
להסתלקות כ"ק מרן
אדמו"ר מליובאוויטש
זי"ע

שבעה סיפורי מופת מכלי ראשון

סתם ולא פירש: רבנו שולח את העסקן הליטאי למיאמי ❦ שיחה גוברת: הקול שחזר בתוך לשכת הקודש ❦ הם באים: הנתון שהיה ידוע רק לרבנו ו...לסוכני הק.ג.ב. ❦ רבות מופתי

תחילה היא הצטרדה קצת, לאחר מכן היא הצטרדה הרבה, וכשסוף-סוף הדלקת נעלמה, היא אבדה את קולה לגמרי.

היא לא הצליחה יותר לדבר או להפיק כל קול.

המשפחה כולה נכנסה ללחץ מוצדק. הוזמנו תורים יקרים אצל הרופאים הנחשבים ביותר בניו-יורק. הללו בדקו שוב ושוב אך לא הצליחו לאתר כל בעיה או אפילו רמז בבעיה בקנה הנשימה או במיתרי הקול. רשימת המומחים הרפואיים רק הלכה והתארכה. אם היו מוצאים 'בעיה' היו הכול נושמים לרווחה, שכן 'בעיה' מוליכה ל'פיתרון', אולם לא היה מי שהצליח לאתר את הבעיה.

בינתיים חלפו ירחים אחדים אולם הילדה עדיין לא מדברת. לא מצליחה להוציא הגה מפיה. בצר להם החליטו ההורים שמוצא אחד בלבד יש להם - הקודש פנימה שברחוב איסטרן פארקווי, מספר בית שבע מאות ושבעים.

נכנסו ההורים. נכנסה בתם הצעירה והאילמת עמם. הם שטחו בפני הרבי זי"ע את צרתם אשר להם צר. צרת הבת אשר דיבורה נאלם וגם נעלם. הקשיב רבנו בכל לב ובכל נפש ולאחר ביקש מבני המשפחה לצאת את החדר. הוא ביקש לשוחח עם בתם ב'יחידות'.

כעבור ארבעה עשורים, משחזרת אותה ילדה, שהיתה לאם ולמחנכת בישראל והקימה דורות ישרים ומבורכים, את אשר התרחש בקודש פנימה:

"ברגעים הראשונים התמלאתי ביראה וחלחלה מאימת הקודש. אולם כשבני המשפחה יצאו מהחדר ונותרתי לבדי בצל הקודש, פשטה עלי תחושה של רגיעה. נוכח עיניו המאירות של הרבי, חשתי כאילו ניצבת אנוכי לפני סבי. הרבי החל לשוחח עמי, שיחה פשוטה, עממית. הוא שאל שאלות ואני השבתי בלחישה חסרת קול. הוא שאל אותי שאלות כמו: בת כמה אני; מה אני אוהבת לעשות; מה אני עושה בשעות הפנאי. אני זוכרת שהוא שאל אותי מה אני רוצה לעשות כשאהיה גדולה, אני השבתי שאני חשה אהבה עזה לילדים, ואני רוצה לזכות להיות אם בישראל ואף מורה ומחנכת. הרבי השיב לי שאכן זו שאיפה טובה מאוד ושזהו אכן תפקידי בעולם".

תוך כדי שיחה, החל הנס להיווצר אט-אט. ככל שהרבי המשיך לשאול והעלמה הצעירה השיבה, הלך קולה וגבר.

הרה"ח ר' צבי הירש חיטריק ז"ל

אין לזה שום הסבר. הרבי פשוט המשיך לשאול את שאלותיו, וקולה של הילדה פשוט חזר אליה קמעא-קמעא. מתשובה לתשובה היא קיבלה בחזרה את קולה.

השיחה הסתיימה בכך שהרבי בירך אותה שהיא אכן תזכה לעסוק בחינוך צאצאים ושהקב"ה יתן לה סייעתא דשמיא בכך.

היא יצאה מהחדר, ובני המשפחה עטו עליה, הם שאלו אותה מה היה בקודש פנימה והיטו אוזן לשמוע את לחישתה.

אין מילים לתאר את ההלם המתרגש כשהיא פתחה את פיה והשיבה להם, בקולה האבוד, וסיפרה להם את אשר היה בקודש פנימה. אף אחד מהנוכחים לא הצליח להכיל את אשר התרחש. לפני דקות אחדות נכנסה בדלת ילדה אילמת והנה היא יוצאת מדברת כאחד האדם.

כיום, כשבקולה היא מחנכת תלמידות לרוב בדרכי התורה והחסידות, נוהגת 'הילדה דאז' להגיד:

"לדעתי המופת הגדול יותר הוא בכך שלמרות שההורים והמחנכים ייעדו לי עיסוקים שונים, הצלחתי בכל זאת להיכנס לשדה החינוך ולקיים את

הרבי שמע והתחיך:
"...אוי חיטריק - הוא אמר - המופת היה בכלל בכך שהם שמעו בקולי לנסוע למיאמי..."

אותה שליחות אותה הטיל עלי רבנו - לעסוק בשדה החינוך!"

3

"די קינדער קומען!"

את הסיפור הבא, מספר הגה"ח רבי בן ציון וישצקי שליט"א, מאנשי החינוך הבולטים בכפר חב"ד. סיפור מופת בו נכח במו עיניו:

בשנת תשכ"ו עלינו, ההורים ובני המשפחה, ארצה מברית המועצות. היציאה לחופשי מבין סורגי הקומוניזם הנוראיים, יכולה היתה להיות שמחה מושלמת אילולא העובדה המצערת שאחותי הגדולה ובעלה, החסיד ר' מוטל גורדצקי, נותרו מאחורי מסך הברזל - בטשקנט, בירתה של אוזבקיסטן.

אביו של גיסי, החסיד מוסר הנפש רבי שמחה גורדצקי זצ"ל, כבר זכה לעלות ארצה בשלהי שנת תשכ"ד, אולם שר התלאות לא הרפה ממנו גם אחרי שעזב את קצה תחום משטר האימים. את ברית המועצות הוא יצא לאחר שהתאלמן, ואת ישיבת ארץ-ישראל הוא קנה בייסורים רבים. הוא מצא את עצמו נחלה במחלות, מחלה אחר מחלה ביקרה בגופו המתדלדל, והוא נאלץ להסתדר בעזרתם של אנשים רחמניים, שכן כל קרוב או מודע לא היה לו בארץ חמדת האבות.

כשמשפחתנו הגיעה ארצה, נפתח פתח-תקווה עבור רבי שמחה. בהיותנו מחותנים וגם ידידים קרובים, לקחנו על עצמנו את הדאגה השלמה לר' שמחה. באותה תקופה הוא היה מאושפז בבית הרפואה 'אסף הרופא' ופעמיים ביום הייתי מגיע אליו, יחד עם אחי ר' מיכל, ומגישים לו ארוחות מזינות שאמא בישלה במיוחד עבורו. וחיתה נפשו.

באותו יום שישי, התלוויתי אל אבא כשהוא הגיע לבקר את ר' שמחה.

כשראינו אותו מרחוק, כבר זיהינו שמשהו שונה. עיניו היו פקוחות ומאירות, מין הארה לא מוכרת היתה נסוכה על פניו. אנחנו הכרנו אותו תמיד מדוכא בייסוריו, עצוב וכואב. לא ארך לנו זמן להבין את הזיק שניצת בעיניו הכבויות, שכן משרק ראה אותנו מתקרבים אליו, הוא שאג לעבר אבי:

"די קינדער קומען! די קינדער קומען!" (-צאצאינו באים. הם עולים מברית-המועצות).

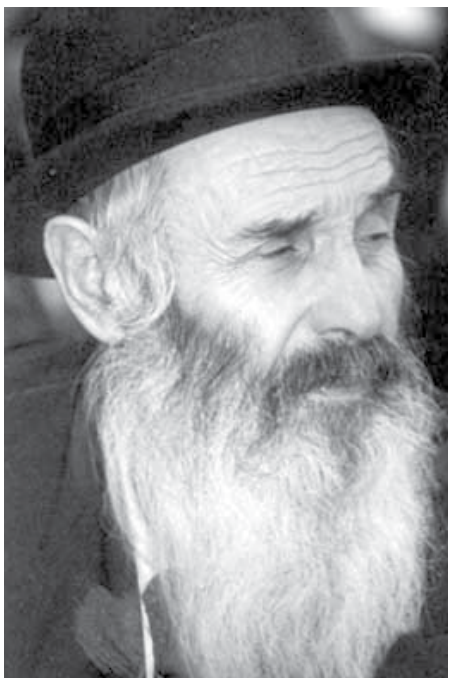
אבא נדרך והתרגש כאחד. "פון וואנט ווייסט איר?" הוא שאל-תמה, מניין אתה יודע? ור' שמחה כמעט קפץ מהמיטה, הוא החזיק דף בידו וצעק: "הרבי כתב לי!"

אחרי שהתיישבנו, פתח רבי שמחה וסיפר:

"לפני תקופה שיגרתי מכתב אל הרבי. סיפרתי לו על חבלי הייסורים אשר אפפוני גם סבבוני וביקשתי את ברכתו לרפואתי השלמה. חלפו ימים, חלפו גם שבועות, אולם כל תשובה לא הגיעה אלי. בצר לי הסקתי לעצמי שאם הרבי אינו משיב לי בברכת רפואה, כנראה הוא רואה שנסתמו עלי דלתות של

הגה"ח רבי בן ציון וישצקי שליט"א

הרה"ח ר' שמחה גרודצקי ז"ל

רחמים. שיגרתי אפוא מכתב נוסף, טבול בדם ודמע, בו כתבתי על כך שלא זכיתי לקבל תשובה מהרבי ואת מסקנתי הכואבת. **היום קיבלתי מכתב תשובה!"**

הוא אחז בידיים רועדות במכתב, ואנו קראנו אותו. המכתב היה אגרת-קודש כללית מאת הרבי, כתובה בדברי-אלוקים-חיים. בחתימת המכתב הוסיף רבנו בכתב-יד-קודשו: "בברכת רפואה שלימה ולבשורות טובות".

למטה, בתחתית המכתב, הוסיף הרבי בקולמוסו הטהור את המשפטים הבאים:

"נ.ב. זה עתה נתקבל מכתבו מיום ד' תמוז והפ"נ (הפדיון נפש - י.י.ג.) שלאחריו. לפלא גדול (ההדגשה במקור - י.י.ג.) כתבו שאינו ראוי חס ושלום ולא נענה וכו' - והרי יו"ח ובבש"י (יוצאי חלציו ובני ביתם שיחיו - י.י.ג.) קיבלו היתר יציאה משם וכו', והאפשרי מענה טוב יותר מזה?"

הנה, שחור על גבי לבן, הרבי גם מברכו לרפואה וגם מבשרו בבשורה שאין טובה הימנה שסוף-סוף זוכים הצאצאים, בנו של ר' שמחה, וזוגתו בתו של אבא, לצאת מברית המועצות.

משך שעה ארוכה ישבנו שם נרגשים מתוך התרוממות רוח.

שבועות אחדות לאחר הגעת הבשורה הטובה (כל קשר לא התקיים בין בני המשפחה בארץ לבין אלה שמאחורי מסך הברזל), יצאה משפחת וישצקי אל צל הקודש בניו-יורק.

כשחזרו ארצה - חודשיים ימים לאחר שהתקבל המכתב מרבנו - ציפתה להם הפתעה בשדה התעופה. כשנכנסו אל אולם הנכנסים, את מי הם רואים שם אם לא את בתם ואת חתנם ומשפחתם?

ההתרגשות היתה גדולה מנשוא.

כשהם סיפרו להם על כך שהם ידעו מראש על צאתם מארץ הבולשביקים בזכות מכתבו של הרבי, הוציאו הבת והחתן את אשרת העלייה ארצה שהם קיבלו ומצאו שהתאריך על אשרת העלייה מאוחרת בעשרה ימים מהתאריך שהתנוסס על המכתב ששלח רבנו אל ר' שמחה לבית הרפואה.

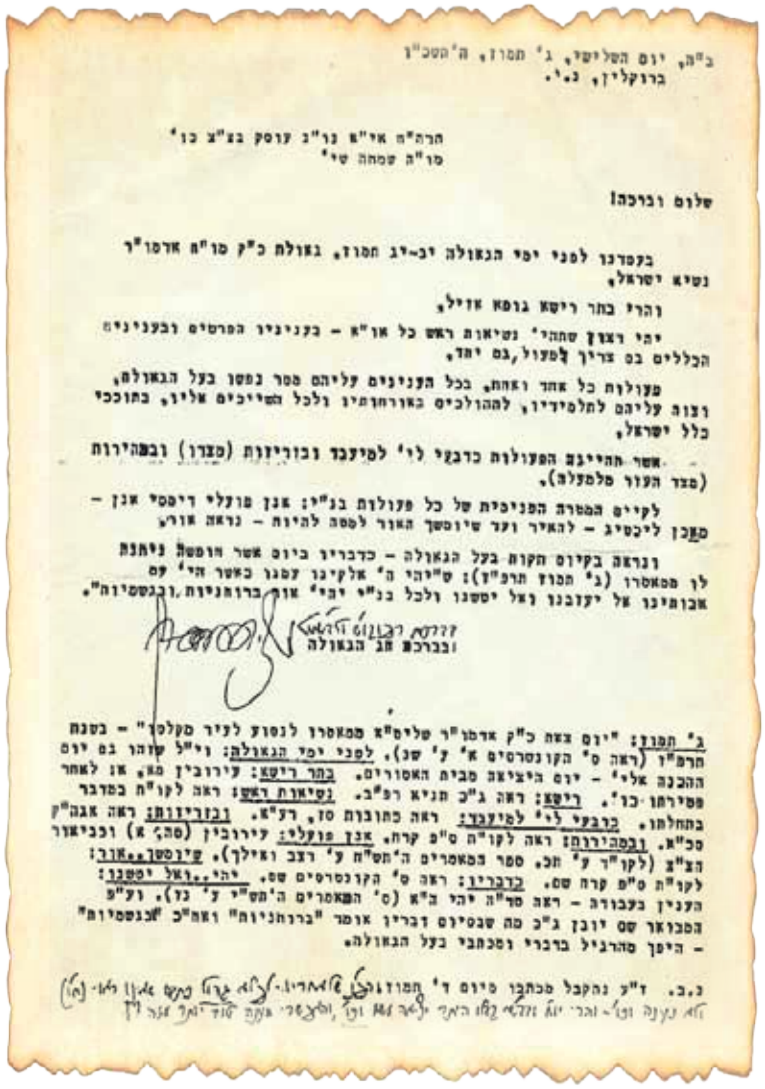
הרבי עוד ידע לפניהם שעלייתם ארצה אושרה.

או כפי שהרב בן ציון מנסח את זה כשהוא מסיים את סיפורו, מרוגש כולו:

"זה אומר שמי שידע ראשונה על היציאה שלהם מברית-המועצות היו שליחי הק.ג.ב. בטשקנט, ולהבדיל הרבי קדישא שבניו-יורק".

4
עוד לפני שגורבצ'וב ידע

הפרופסור החסיד והישיש ר' ירמיהו ברנובר, נושא בלבבו זיכרון נבואי מהיכלו של רבנו:

זה עתה נתקבל מכתבו. אגרת הקודש של הרבי זי"ע להרה"ח ר' שמחה גרודצקי ז"ל

"...מסור להם, שאכן אין זה נראה לעין, אבל מכאן ואילך ילך המצב וישתפר בהדרגה. הוא יהפוך ליותר טוב ויותר טוב עד לסוף הטוב. בסוף, כל מי שירצה, יוכל לצאת משם!", הרבי היה היחיד בעולם שראה אז את התהפוכות המתקרבות. דבר אחד מדבריו לא נפל ארצה כמובן..."

בתקופת האביב של שנת תשמ"ה, כאשר ברית המועצות נתונה היתה תחת הדיכוי האכזרי של הקומוניזם ועושי דברו, שהיתי בניו-יורק. בשהותי שם זימן אותי רבנו אל חדרו. כשהתייצבתי לפניו הוא ביקש ממני ליצור קשר עם כל חבורת היהודים הנמצאים מאחורי מסך הברזל ועוסקים - מתוך שימת נפשם בכפם - בהפצת היהדות, ולמסור להם את הידיעה הבאה:

"כעת, לאחר שנבחר הנשיא החדש ונכנס לקרמלין (-היה זה כשלושה שבועות לאחר שמיכאיל גורבצ'וב נבחר כנשיאה של ברית-המועצות), יתחילו ניצנים של עידן חדש, קמעא-קמעא ישתפר המצב, ובסופו של תהליך תיפול ברית המועצות וכל מי שירצה יוכל לעזוב את רוסיה".

עשיתי כציווי הקודש. יצרתי עמם קשר, למרות שהדבר לא הגיע בקלות כלל, וסיפרתי להם דברים כהווייתם.

הללו, למרות שידעו שאם הרבי אומר, כך יהיה; התקשו לעכל את הבשורה. "רכב הק.ג.ב. חונה סמוך לדלתי", אמר האחד. "נוות ביתי נלקחה שלשום לחקירה ועדיין לא חזרה", אמר השני. הם התקשו לראות את שמיה האפרוריים של רוסיה הקומוניסטית מתבהרים פתאום ומתמלאים בעניני תקווה ודרור.

כתבתי לרבנו על תגובתם וקיבלתי תשובה:

"מסור להם, שאכן אין זה נראה לעין, אבל מכאן ואילך ילך המצב וישתפר בהדרגה. הוא יהפוך ליותר טוב ויותר טוב עד לסוף הטוב. בסוף, כל מי שירצה, יוכל לצאת משם?"

הרבי היה היחיד בעולם שראה אז את התהפוכות המתקרבות. דבר אחד מדבריו לא נפל ארצה כמובן.

אבל זהו לא סופו של הסיפור - מדגיש הפרופסור ברנובר - הנה הסיום המדהים של הסיפור:

בשנת תשנ"ב הגיע גורבצ'וב ארצה בביקור מפורסם ומתוקשר. במהלך אחד הטקסים שהתקיימו לכבודו, כובדתי לנהל את קבלת פניו. נשמעו מספר נאומים והטקס תם.

ניגשתי לגורבצ'וב בדרכו החוצה וביקשתי עמו לסור עמדי הצידה. סיפרתי לו: "עוד באביב של שנת תשמ"ה, ידע הרבי מליובאוויטש על כך שהשלטון הקומוניסטי עומד לפני נפילה".

הוא הופתע מאוד ושאל: "מיהו האיש הזה שאתה מספר לי עליו? ספר נא לי עליו. איך היה בן אנוש יכול לדעת בשנת תשמ"ה, כאשר אני, גורבצ'וב, מי שהוביל אל ההפיכה, לא יכולתי לדעת גם לא בתשמ"ו וגם לא בתשמ"ז את מה שיקרה באחרית ימי הקומוניזם. ספר נא לי על גדולתו של האיש הזה..."

5
הדיאגנוזה של הרבי

היה זה לפני נישואיו של ר' דוד לזרזון. חמיו שרק לאחרונה התחזק בשמירת התורה והמצוות, לקחו עמו אל הקודש פנימה, לקבל את ברכת קודשו של רבנו עובר לשמחת הכלולות. חמיו אובחן מוקדם יותר כחולה בטרשת נפוצה לאחר מיחושים

מקדש עמו ישראל. רבנו זי"ע בסידור קידושין

חיי עולם נטע בתוכנו. רבנו זי"ע מברך על התורה

רועה ישראל

גליון מיוחד במלאת 25 שנים
להסתלקות כ"ק מרן
אדמו"ר מליובאוויטש
זי"ע

שבעה סיפורי מופת מכלי ראשון

שסבל ובדיקות רפואיות מסובכות שערך.

מספר חודשים קודם לכן, כתבה בתו של חמיו, הלא היא רעייתו לעתיד של ר' דוד, מכתב לרבנו, היא סיפרה במכתב על מחלת הטרשת בה חלה אביה וביקשה את ברכתו ועצתו. במכתבו השיב רבנו: "שיבדוק את המזוזות ואת התפילין". מאחר ולדאבון לב לא היו מזוזות ותפילין בשביל לבדוק אותם, הוא הבין את אשר לפניו, קבע מזוזות מהודרות על דלתות הבית והחל להניח תפילין דבר יום ביומו. וכעת הוא מגיע לפגישה ראשונית עם הרבי.

שנים לאחר אותו מפגש בקודש פנימה, משחזר ר' דוד בהתרגשות את מה שראה בעיניו:

חמי החל לתאר באוזני הרבי את מצבו ואת המחלה שאובחנה בגופו.

"אני יודע מר וולונז - השיבו הרבי - הרי קיבלתי את המכתב שבתכם כתבה", נראה היה כאילו אך אתמול הגיע המכתב אל מעונו של רבנו. "האם קיבלת את המענה שלי?" שאל הרבי.

"אכן. קבענו מזוזות על דלתות הבית ואף תפילין אני מניח", השיב חמי.

"האם מדי יום אתה מניח תפילין?" שאל הרבי.

"אכן כן, מדי יום מניח אני טוטפות", השיב חמי.

הרבי התחייך קמעא ואמר: "אבל לא בשבת וביום-טוב אני מקווה".

חמי חייך אף הוא והשיב: "נכון, בשבת וביום טוב איני מניח תפילין".

ואז החל רבנו מגלגל שיחה עם חמי על מחלת הטרשת הנפוצה, על סימניה ועל הופעתה בשערי חייו של חמי.

וזאת למודעי: חמי היה איש משכיל שתמיד היה קורא ואוגר ידע ללא סוף. כשהרופאה בישרה לו על הטרשת הנפוצה בה חלה, החל קורא חומרים ללא סוף אודות המחלה, על כל אגפיה ופרשנויותיה. הוא ידע כל מידע רפואי שיש רק אודות המחלה.

הרבי שוחח עמו בפרוטרוט וגילה ידע בלתי רגיל. משך דקות ארוכות היה נראה כאילו שני רופאים מומחים משוחחים ביניהם. הרבי שאל וחקר ואמר, את הבעיה הזו שלך אין לייחס לבעיה פלונית, ואז זה אפשר לייחס לבעיה אחרת. כך המשיכה השיחה כשאני לא מבין ולו מילה אחת מכל הנאמר.

בסיומה של שיחה, שמעתי את הרבי אומר, שלוש פעמים:

"איננו חושב שיש לך טרשת נפוצה!" - **"איננו חושב שיש לך טרשת נפוצה!"** - **"איננו חושב שיש לך טרשת נפוצה!"**

המפגש הסתיים בכך שהרבי אומר לחמי:

"אני חושב שעליך לקבל דיאגנוזה רפואית מחודשת, ושנזכה לשמוע בשורות טובות".

יצאנו מן הקודש ונפלתי על כתפי חמי כולי רוטט מהתרגשות.

"המבין אתה מה היה כאן? המבינים אנו מה ראינו בעיני בשר? היינו עדים למחזה על טבעי בו הרבי מבשר לך שאינך חולה בטרשת נפוצה".

הפלא הגדול היה בכך ששלושה רופאים שונים ערכו בדיקות מקיפות ומקצועיות בזה אחר זה ושלושתם קבעו שחמי חולה בטרשת נפוצה. והנה מגיע רבנו ואומר לו חד-משמעית שהוא לא חולה במחלה.

חמי לא מיהר לקבל דיאגנוזה רפואית נוספת, די היה לו במה שהרבי אמר. באותה תקופה היתה רק דרך אחת לבדוק טרשת נפוצה, על ידי הזרקת צבע רדיואקטיבי לתוך עמוד השדרה, בדיקה שהסבה ייסורי תופת למטופל, וחמי לא ראה לנכון לעבור שוב את מנת הסבל הזו.

שנה ומחצה לאחר מכן, הומצאה שיטת בדיקה נוספת, קלילה בהרבה ומדויקת בהרבה. הפעם ניגש חמי אל בית הרפואה וביקש להיבדק. מיותר לציין שהבדיקה העלתה ש-

הוא לא חולה בטרשת נפוצה!

כעשור שנים קודם לכן הוא לקה בלבו ל"ע, הוא אושפז בבית רפואה מרוחק בלוס-אנג'לס. אחד הדברים הראשונים שהוא עשה כשהגיע לבית הרפואה, הוא לבקש מאחד מבני המשפחה לחייג אל מזכירו של רבנו ולבקש ממנו להזכירו לרפואה שלמה בקודש פנימה.

חלפו מספר ימים, הוא התחיל בקושי להתאושש ועוד נזקק לטיפול רפואי רחב, שהיה ביום שישי ובשבת קודש. והנה נקרה לפניו ניסיון גדול מאוד ביראת שמים. הניסיון היה בוער לפניו כאש וכמעט שנפל ברשתו של היצר הרע. באותו רגע הגיע אחד מעובדי בית הרפואה ואמר לו שמישהו מחפש אותו בדחיפות נואשת בטלפון. הלה סיפר לו שתחילה סרבו לזמנו למכשיר הטלפון מאחר והוא זקוק למנוחה אולם ההוא התעקש ואמר שהוא חייב לשוחח עמו בדחיפות נוראה.

על הקו היה הרב חודקוב, מזכירו של הרבי. ובפיו המילים הבאות:

"לפני מספר דקות שהיתי בחדרו של הרבי וטרם יציאתי הוא הורה לי לאתר בדחיפות את בית הרפואה בו אתה שוהה ולהורות לך לעזוב ברגע זה, ללא שהות, את בית הרפואה, ללא טענות ומענות".

היהודי היה מבולבל מאוד. הוא ניסה להסביר למזכיר שבית הרפואה שוכן במרחק ניכר מביתו ועד שישתחרר, ייסע את כל הדרך הארוכה ויגיע לביתו, יהיה כבר דקות בודדות לפני שקיעת החמה. ותו, הרופאים הרי ציינו במפורש שהוא באמצע טיפול רפואי ועליו להישאר עוד מספר ימים בין המכשירים הרפואיים וצינורות התרופות.

המזכיר לא נתן לו אפילו להשלים את דיבורו:

"אם הרבי הורה שתעזוב את בית הרפואה, איני רואה כל סיבה שתתחשב בכל דבר אחר או תיתפס בכל עילה שרק יכולה להיות. עליך לעזוב ברגע זה ממש את כותלי בית הרפואה ולצאת אל ביתך. לא משנה כמה רחוק אתה מתגורר וכמה חיוני הוא המשך הטיפול".

הרב חודקוב לא ניתק את הטלפון עד שהיהודי התחייב שברגע זה הוא מבקש שחרור, אורז את חפציו ועוזב את השטח. גם אחרי שהוריד את הטלפון עוד חכך היהודי בדעתו להישאר, יצר הרע בער בעצמותיו באש תופת, אבל אז הוא הסיק שהישארות בין כותלי בית הרפואה, משמעותה 'להתחיל' עם הרבי מליובאוויטש. הוא התנתק ממקומו ויצא לעבר ביתו בנסיעה רבת שעות.

"הוא אשר אמרתי - סיים היהודי את סיפורו הנרגש והפלאי - הרבי ראה אותי גם ממרחק של אלפי קילומטרים. ראה אותי ושמר עלי".

נר חנוכה בעיצומו של קיץ

מי שמספר את הסיפור הבא, הוא הרה"ג ר' ידידיה אזרחיאן, מי שמונה בשנת תשל"ט לרבה הראשי של הקהילה היהודית באיראן:

לאחר המהפכה האסלאמית של שנת תשל"ט באיראן, החלה שליטתו של הצורר ח'ומייני ימ"ש. באותה תקופה פשטו אנשי המשטר על השגרירות האמריקאית בטהרן ולקחו את כל עובדי השגרירות, חמישים ושניים במספר, כבני ערובה. סיפורם של אותם בני ערובה הוא סיפור כואב וארוך.

במהלך הקיץ הראשון בהם הוחזקו אנשי השגרירות בשבי, יזם האו"ם ביקור חיזוק של אנשי-דת אצל השבויים. תחילה מדובר היה על שני כמרים, אחד מסוריה ואחד מלבנון, שיגיעו לבקר את השבויים האמריקנים - מאחר והתנאי החמור של משטר הזוועה היא שאנשי המשלחת לא יהיו לא אמריקנים ולא ישראליים - ולחזקם. היה זה רבנו זי"ע אשר פעל לצירופו של רב יהודי למשלחת, למען חזק רוחם של שלושת השבויים היהודים, עובדי השגרירות.

הרב שנבחר היה רבה הראשי של מקסיקו, הרה"ג רבי אברהם מרדכי הרשברג, והמשלחת התכוננה לצאת עם יתר חברי המשלחת לאיראן.

ערב היציאה לאיראן הופיע הרב הרשברג בלשכת הקודש על מנת לקבל ברכה והדרכה. הרבי הביט עליו ונענה: **"לך והדלק להם, ליהודי השגרירות השבויים, נרות של חנוכה!"**

סימני פליאה רצדו מול עיניו של הרב הרשברג. מה עניין נר חנוכה לעיצומו של קיץ? הוא כמובן לא הרהיב עוז לשאול. הוא קיבל את ברכת הקודש ויצא את חדרו של הרבי.

חלפו מספר שעות והרב הרשברג קיבל הודעה שעקב עיכובים מסוימים במסכת הקשרים בין משרד החוץ האיראני לבין האו"ם, הפגישה נדחית מעט. ה'מעט' הפך להרבה והיציאה לאיראן נדחתה בחודש ועוד חודש ועוד חודש.

עד לחודש כסלו של השנה שלאחר מכן.

בי"ב או בי"ג בכסלו אני מקבל הודעה מטעם משרד החוץ האיראני על כך שחכם יהודי עומד להגיע לשערי פרס, והוא ביקש שהקהילה היהודית תדאג לו לאוכל כשר ולכל צרכי הדת. כמובן שקיבלנו על עצמנו לדאוג לכל צרכיו.

יממה לפני נר ראשון של חנוכה, נחתה המשלחת באיראן.

ביום שני של חנוכה הורשתה המשלחת לבקר את השבויים. הרב הרשברג נכנס אל השבויים היהודיים, חיזקם, עודד את רוחם ו...**הדליק להם נרות של חנוכה.**

ממרחק אלפי קילומטרים

סיפור מופלא ומרעיש על עיניו הטהורות של רבנו, סיפר מרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א:

בשנות ה-תש"מ שהיתי במעונו של יהודי חשוב בלוס-אנג'לס. עודי משוחח עמו סיפרתי לו על כוונתי לנסוע לברוקלין על מנת להיכנס ל'יחידות' בצלו של כ"ק מרן אדמו"ר מליובאוויטש זי"ע.

כשמוע היהודי את אזכורו של הרבי, הוא קפץ ברעד ואמר לי: **"מהליובאוויטש'ער רבי צריך להיזהר. הוא יכול לראות אותך גם ממרחק אלפי מיליז!"**

ראיתי שהוא נרעש מאוד ושאלתי אותו לפשרם של דברים, והוא סיפר לי סיפור מסמר שערות ראש.

השליח הנודע רבי שלמה קונין שליט"א, שלוחו של הרבי ומקים עולה של תורה במדינת קליפורניה, בהזדמנות נדירה בתוך היכל קדשו של הרבי זיע"א

יוסף מאיר האס

וְאַתֶּם תִּלָּקְטוּ לְאֶחָד אֶחָד

עדויות מפעימות וסיפורים מאלפים על גודל השפעתו האישית של
כ"ק מרן אדמו"ר מליובאוויטש זצוק"ל
על מיליוני יהודים מכל החוגים ומכל קצווי תבל לחיי תורה ומצוות

יש להפיץ את היהדות בכל פינה בעולם ועד שתגיע לאוסטרליה. הרבי מקבל יהודים מרחבי העולם
(התמונה באדיבות jem)

להפעיל את המתג ולהדליק את הפתילה שבראש הנר. דמות קדשו של הרבי זי"ע
(התמונה באדיבות jem)

דמותו של כ"ק מרן אדמו"ר מליובאוויטש זי"ע, מרתקת. לכאורה, רבי של חסידים, אבל השפעתו חרגה הרבה מעבר לגבולות חב"ד. אדמו"רים וגדולי תורה העריצו אותו, חסידים ואנשי מעשה לרבבות הסתופפו בצילו ונהנו מזיו תורתו וחכמתו, להבדיל - מדינאים ואנשי צבא הוקסמו ממנו, נשיאים וראשי מדינות התכתבו אתו, אנשי מדע ואמנים נקשרו אליו, המוני יהודים, מכל עדה, חוג ואורח חיים, ראו בו אישיות מיוחדת במינה.

רבנו גילם שילוב מיוחד של תכונות, שכל אחת כשלעצמה ראויה להבלטה ולהערכה. גאון עצום בכל חלקי התורה, הוגה פורה שמגלה מעמקים חדשים באוצר המחשבה היהודית. איש משכיל ביותר, שמוכיח התמצאות בכל תחומי המדע המודרני. כושר מנהיגות נדיר, שמסוגל להפיק מרבבות בני אדם את מלוא הפוטנציאל הגלום בהם. איש חזון, שיודע להעריך נכון תהליכים בחיי עם ועולם. אהבה עצומה לכל יהודי ויכולת להתמסר לבעיותיו הקטנות של האיש הפשוט. קסם אישי רב, נועם הליכות, הופעה מרשימה ביותר ועיניים חודרות לב.

אנשים בשיעור קומתו אינם קיימים בכל דור. הקב"ה שתל נשמה גדולה זו דווקא בדור שלאחר השואה, כדי שיוכל להתמודד מול אתגרי התקופה, ילבה מחדש את גחלת היהדות ויוביל את עם ישראל והעולם כולו לקראת הגאולה הקרובה לבוא. דמותו הקורנת מוסיפה ללוות את עם ישראל גם עכשיו. דרכו ומשנתו הרוחנית הן לפיד אש המאיר את דרכו, עד שנגשים יחדיו את היעד הנכסף - הגאולה האמתית והשלמה על ידי משיח צדקנו.

לגלות את המתג הנכון

בה' אדר תש"כ, נכנסה קבוצת סטודנטים לשיחה עם כ"ק מרן אדמו"ר מליובאוויטש זי"ע, שהרחיב בפניהם על התועלת העצומה של תורת מרן הבעש"ט הק' זי"ע ששינתה את מפת העולם היהודי לדורות עולמים. "לזמן שבו נאספנו יחדיו יש משמעות מיוחדת, שכן, שנה זו היא שנת ה-200 להסתלקותו של מייסד שיטת החסידות, הבעל שם טוב", פתח רבנו את דבריו הנפלאים. 'הסתלקות' פירושה - מעבר ממצב אחד למשנהו. מזה מובן, שאם במצבו הקודם הוא מילא את התפקידים שהוטלו עליו - הרי המצב שאליו מעבירים אותו חייב להיות נעלה יותר מזה שבו עמד קודם לכן. דבר זה מדגיש, לכל אלה שיודעים על כך או לאלה שיכולים לדעת, את האפשרויות המיוחדות של זמן שבו אפשר להתעלות יותר ולהתייצב על מדרגה גבוהה יותר".

הדרישה של הרבי:

"...יש להפיץ את היהדות בכל פינה בעולם ועד שתגיע לאוסטרליה, לפעול שאצל היהודים תתגדל ותתרבה השליטה של הטוב על הלא-טוב בעולם כולו. ולדעתי, דבר זה יכול להיעשות באמצעות התורה ומצוותיה במידה המקסימאלית..."

לא נוכל להרחיב ביריעה מצומצמת זו בכל תוכנה של השיחה העשירה בתוכן רוחני נשגב, אך השאלה הבאה שנשאל רבנו על ידי הסטודנטים ותשובתו היסודית עליה, היא היא שתלווה את מאמרנו הנוכחי בכל שלביו: "מה היה תפקידו של הבעש"ט ומהו מקומו בשיטת החסידות?" ביקשו הסטודנטים לדעת והנה המענה המאלף:

"נבין זאת באמצעות משל ממבנה מערכת אספקת החשמל בימינו. המערכת מורכבת מתחנת-כוח המצויה, בדרך כלל, במרחק מהעיר וממנה נמשכים כבלים אל המקומות הזקוקים לזרם החשמל. אולם כדי שזרם החשמל יביא תועלת יש צורך בהסטת המתג הנכון. יש למצוא אותו ולהפעיל אותו ואז ממלא הזרם את תפקידו. **מצב דומה קיים במישור הרוחני: בכל יהודי טמונים כוחות רוחניים, אלא שכדי שהכוחות הללו יבואו לידי ביטוי וימלאו את תפקידם, יש לגלות את ה'מתג' הנכון המפעיל את אותם כוחות רוחניים**".

"זו היתה משימתו של הבעש"ט הק'", המשיך רבנו לאלפם בינה ודעת, "הוא ידע למצוא אצל כל יהודי את ה'מתג' המתאים ובאמצעותו לעורר את כוחותיו. הוא נסך בעם היהודי ביטחון ואמונה, ועל ידי כך, חרף המצב הירוד שבו עמדו היהודים, הרים את רוחם בצורת קיצונית, מהרמה הנמוכה ביותר אל העליונה ביותר, זאת, בעיקר, על ידי שהחדיר בכל אחד רגשי שמחה. **דבר זה מלמד אותנו, שבפעילותנו בנוגע למצבנו האישי, בנוגע למצבם של הילדים ושל כל הסביבה, לא נוכל להסתפק בכוחותינו הגלויים, אלא יש לעורר את הכוחות הרוחניים החבויים המצויים בלבו של כל יהודי, ודבר זה יוכל להיעשות כשנגלה את ה'מתג' הנכון**. כך גם לגבי ההשפעה על הזולת: כשרוצים לרומם אותו לדרגה גבוהה יותר באמצעות אמצעים רגילים, יש להשקיע יגיעה רבה והתאמצות גדולה; ואילו כשמגלים ומעוררים את ה'נקודה' שבו, את ה'מתג' - או-אז כל השאר נעשה מאליו".

והנה משפט המחץ שאמר להם רבנו כשנשאל על ידם מהו תפקידו של רבי?: "**כמוסבר לעיל, לגלות אצל כל יהודי את ה'מתג', את ה'נקודה' ולעורר אותה**". גם בסיומה של השיחה שארכה זמן רב, לא עזב אותם רבנו לדרכם לפני שהחדיר בהם את המשפטים הבאים: "ברצוני להציע לכם עתה הצעה הכרוכה בעת ובעונה אחת עם 'מופת'... מפגש זה שבו נפגשנו יחדיו בוודאי לא נועד לשם חילופי שאלות ותשובות. בוודאי יש בזה מטרה מסוימת והמפגש בינינו חייב לשרת אותה. מטרה זו היא - שכל אחד מאתנו יחוש את התפקיד ואת האחריות המוטלים עליו.

"אתם כולכם, מלבדי, הנכם צעירים ולפניכם עוד עשרות שנות חיים. עלינו לנצל זאת לשם מילוי המטרה שיש לה תוקף מיוחד לאחר ההשמדה ר"ל של ששת מיליון היהודים. על

רועה ישראל

גליון מיוחד במלאת 25 שנים
להסתלקות כ"ק מרן
אדמו"ר מליובאוויטש
זי"ע

השפעתו של רבינו על כל רחבי העולם היהודי

"נתתי לך את הגפרור, רק אתה יכול להדליק את הנר שלך", אמר הרבי הקדוש מליובאוויטש למר יהודה אבנר ז"ל ובכך ביטא עמוקות את סיממת חייו: .להביא את הלהבה אל החוט' ℘ השליחות באישון ליל להניח תפילין ליהודי רחוק בלונג-ביטש, השליחות הראשונה של הרבי באוסטריה לחוק פרופסור בכיר שקץ בחייו, עידוד נמרץ לרב קונסרבטיבי להדפים דרשה שנשא ובכך להקים מקווה בקנדה ℘ יריעה מעוררת השתאות על מבטו הרחוק והשפעתו הקרובה של הרבי מליובאוויטש על כל בית ישראל

כל אחד מאתנו מוטלים עתה התפקידים של אותם יהודים שהלכו מעמנו. מזה מובן, שאם בכל זמן מוטלת חובה זו על כולם, הרי עתה, לאחר ההשמדה של יהודי פולין, הונגריה ורוסיה - כל שכן שעל כל אחד מוטלת חובה לעבוד בכל הכוחות ובמידה מקסימאלית כדי לקרב את יהודי הסביבה ולהביא אליהם שלמות ושמחה, בכל אחד מהם בחיי היום יום שלהם".

רבנו דרש מהם באופן ברור: **"יש להפיץ את היהדות בכל פינה בעולם ועד שתגיע לאוסטרליה, לפעול שאצל היהודים תתגדל ותתרבה השליטה של הטוב על הלא-טוב בעולם כולו. ולדעתי, דבר זה יכול להיעשות באמצעות התורה ומצוותיה במידה המקסימאלית.** ואין מדובר כאן בדבר שאפשר כן לעשותו ואפשר לא לעשותו, ושאם לא יעשוהו לא יתבעו על כך איש. יש לדעת שזו חובה המוטלת על כל אחד ושהקב"ה מעניק כוחות ואפשרויות לכל אחד כדי שיוכל לבצע זאת. וה'מופת' יתבטא בכך, שהחל מהיום ומחר ומחרתיים יעשה כל אחד שינוי באורח חייו ויחיה לפי דרישת התורה ומצוותיה".

להביא את הלהבה אל החוט

זו היתה הסתכלותו הרחבה והרחוקה של הרבי הקדוש מליובאוויטש זי"ע, לגלות את המתג הנכון שמסתתר אי-שם בנבכי לבבו של כל איש מישראל באשר הוא, להפעיל את המתג ולהדליק את הפתילה שבראש הנר עד שתהפוך האש לשלהבת גדולה שתאיר שנים רבות ואף תבעיר יחד עמה נשמות כבויות אחרות הממתינות זמן רב להצתת הנקודה היהודית החבויה במעמקי הלב.

את הדברים האלו במפורש חזר ואמר רבנו בפגישתו עם מר יהודה אבנר ז"ל, שכיהן איש צוות בכיר אצל חמישה ראשי ממשלות בישראל. בשנת תשל"ז שלח אותו ראש הממשלה דאז מנחם בגין לדווח לרבנו על פגישתו עם נשיא ארה"ב קרטר. "את רוב השיחה לא אוכל לחשוף מטעמים מובנים, אבל אותי תפסו דבריו המאירים של הרבי על נשמותיהם של 'ישראל", סיפר לימים בהתרגשות רבה. "בשלב מסוים של השיחה, הניח הרבי את כף ידו על כף ידי ושאל אותי בהפתעה: 'אתה מכיר אותנו כל כך, למה אינך משתייך אלינו?!'... פתאום אני שומע את עצמי אומר לרבי תשובה מוזרה: 'כי יש לי במשפחתי כאלה שרואים ברבי כוחות שהוא אינו רואה בעצמו'... המבט בעיניו הפך רציני מאוד והוא השיב לי במילים אלה: 'יש כנראה אנשים הזקוקים לקביים!'...

"הרבי המשיך ואמר: 'אגיד לך מה אני משתדל לעשות! תאר לעצמך שאתה מביט על ארון ואני אומר לך: 'פתח את הארון!' אתה פותח את הארון ובפנים אתה רואה נר, אבל אני אומר לך: **'אין זה נר, זה גוש של שעווה שבמרכזו חוט'; מתי השעווה והחוט נהפכים לנר? כאשר אתה מביא להבה אל החוט, אז השעווה והחוט נהפכים לנר.** לאמור: הם ממלאים את התכלית שלשמה הם נבראו. זה מה שאני משתדל לעשות: שכל איש ואשה יקיימו את המטרה שלמענה הם נבראו! **כאשר אתה מצמיד את הלהבה אל הפתילה, הפתילה היא בפנים - זו הנשמה, אז הדבר מעורר לחיים את הגוף – השעווה, והגוף והנשמה יחד ממלאים את המטרה שלשמה הם נבראו, וזאת באמצעות אש התורה".**

"...עשר דקות לפני השעה שתיים בלילה קמתי ממקומי", סיכם אבנר את תיעודה של הפגישה במעונו של הרבי, "הרבי ליווה אותי אל הדלת, כאשר הוא אוחז בשתי ידיי. ואז שאלתי אותו: 'האם הרבי הדליק את הנר שלי?!' הוא אמר: 'לא! נתתי לך את הגפרור, רק אתה יכול להדליק את הנר שלך'..."

"עשר דקות לפני השעה שתיים בלילה קמתי ממקומי", סיכם אבנר את תיעודה של הפגישה במעונו של הרבי, "הרבי ליווה אותי אל הדלת, כאשר הוא אוחז בשתי ידיי. ואז שאלתי אותו: 'האם הרבי הדליק את הנר שלי?!' הוא אמר: **'לא! נתתי לך את הגפרור, רק אתה יכול להדליק את הנר שלך'...**"

מכאן אנו עומדים משתוממים מול השפעתו האדירה של הרבי הקדוש מליובאוויטש על נשמותיהם של מיליוני יהודים בכל קצווי תבל. אחרי שעמד ודאג לכל כלל ישראל באמצעות אלפי השלוחים המסורים בכל רחבי העולם, הפעיל עשרות מבצעים של החדרת תורה ומצוות בכל שכבות העם, הפיץ תורה ויהדות בכל פינה נידחת על פני כדור הארץ, עמד בראש מערכות ענקיות של היהדות החרדית והכללית, **התפנה הרבי לדאוג באופן פרטי ובליווי אישי לאין-ספור נשמות תועות שידע עליהן מקרוב ומרחוק, ולעתים אף שמע באגביות סיפורים או מקרים שונים, אותם לקח אל תשומת לבו וטיפל בהם בפרטניות ובאבהיות, המפעימים לב ונפש עד ימינו.**

כי לא יודח ממנו נידח

על פי משנתו הברורה של רבנו, העולם הזה מורכב מגוף ונשמה, רוחניות וגשמיות. אם יבוא אחד ויביט בעיניים גשמיות על האדם העומד מולו, יגלה אמנם אחד שמתנגד לאידישקייט נחרצות ולא מעוניין לשמוע כלום על תורה ויהדות; **אבל אם יבוא ויביט בעיניים רוחניות שלכל יהודי באשר הוא יש נשמה טהורה שהיא חלק אלו"ה ממעל, יגלה דווקא את הנשמה האמיתית הפועמת בלב פנימה והיא רוצה לשמוע רוחניות ויהדות,** רק הגוף הגשמי מפריע לה לקבל את רצונה, ובצורה כזו הרבה יותר קל למצוא את המתג הנכון ולהפעילו בזריזות, להעלות את הנשמה מעל הגוף ולהזין אותה במה שהיא רוצה לשמוע ולקבל באמת.

במבט רוחני שכזה גם לא משנה לנו אם היהודי העומד לפנינו הוא עשיר או עני, חכם או טיפש, כי אתה רואה רק את הנשמה שיש בקרבו ומנסה להפעילה בכל מאמצי כוח. גם לא אמור להפריע לנו אם יש התנגדות בתחילה, כי אתה יודע שההתנגדות אינה כנה ואמיתית, אלא הגוף הגשמי הוא זה שמביע התנגדות, לעומת הנשמה הפנימית שכמהה לרוח נכונה שנחדש בקרבה. **ואכן, יעידו כמעט כל השלוחים והמשפיעים למיניהם שפעלו בשליחותו של רבנו, שאם מתעקשים להשפיע ולייהד את הנשמה, נוחלים הצלחה והגוף הגשמי נופל שדוד מול ערגתה של הנשמה למנת רוחניות.**

בחלוף עשרים וחמש שנים מהסתלקותו של רבנו, נערמים הסיפורים המדהימים על תחושת האחריות הבלתי-נתפסת שפיעמה בו בכל עוז להצתת הנקודות הכבויות בלבבות המוני בית ישראל

השפעה כבירה על מיליוני יהודים. הרבי מלהיב ומעודד את הציבור

תל תלפיות. בית אגודת חסידי חב"ד 770 בניו יורק משם זורח אורו של הרבי ומפעל השליחות לקצווי תבל

למען היהודי אשר בקצה העולם. בית חב"ד בבלומינגטון אינדיאנה

הקרובים והרחוקים, כאילו אין לו בעולמו אלא מקרה בודד ויחיד זה בלבד. במבט לאחור קשה לעמוד על הלך מחשבתו של הרבי, שלעתים עזב את כל מצודתו שהייתה פרוסה על פני כל נקודה מיושבת בכדור הארץ ופנה להתעסק בשליחות של הנחת תפילין ליהודי מרוחק או להחדיר מהדלת האחורית מושגים ביהדות לכאלו שלא ציפו לקבל אותם מעולם.

כך היה בפגישתו של רבנו עם ראש הממשלה מנחם בגין, שנפגש מספר פעמים עם הרבי, לפני ואחרי שהפך לראש הממשלה. בתום אחת מהפגישות שאל רבנו את בגין אם הוא יוכל לעשות עבורו טובה אישית. בגין הסכים. רבנו סיפר לו על מכתב שקיבל מצרפת. נערה יהודייה מתכננת להינשא לגוי והפצרותיהם ובקשותיהם של ההורים נפלו על אוזניים אטומות. בצערם הם פנו אל רבנו כדי לבקש את עצתו.

"אין לי כל ספק שאם אדם מפורסם כמוך ידבר עמה – במיוחד שאתה דובר צרפתית – היא תכבד את דבריך והדבר ישפיע עליה בכיוון הנכון", אמר רבנו. בגין ניאות לבצע את המשימה. רבנו העניק לו את פרטי הנערה וביקש ממנו לשלוח לו את חשבון ההוצאות בשל העצירה הלא מתוכננת בצרפת. דבריו של בגין יצאו מן הלב ונכנסו ללבה. היא החליטה לעלות לארץ ישראל ולנתק את הקשר עם הבחור הלא-יהודי. מאוחר יותר היא נישאה ליהודי ונותרה להתגורר בירושלים. את חשבון הוצאות העצירה בצרפת שילם רבנו, כפי שהבטיח.

תפילין בשש בבוקר

והנה סיפורו המפעים של הרב זלמן ליפסקר, שלוחו של רבנו במדינת פילדלפיה בחמשת העשורים האחרונים:

היה זה בקיץ תשכ"א. הרב ליפסקר אז בימי בחרותו, שב בשעת לילה מאוחרת למעון הקודש 770 בשכונת קראון הייטס, בתום יום ארוך של שליחות קודש להפצת תורה ויהדות. "קצת אחרי השעה שתיים לפנות בוקר נכנסתי לבית המדרש והורדתי את ראשי על זרועי לתנומה חטופה חסרת אונים", הוא מספר בהתרגשות גם כיום. "מתוך שינה הרגשתי מישהו טופח על גבי, אך לא הקדשתי כל תשומת לב. ושוב טפיחה קלה, אמרתי בלבי: אם זה יקרה שוב, אלמד אותו לקח... כצפוי זה אירע שוב, אבל כשהרמתי את ראשי הופתעתי לגלות מאחוריי את הרב חיים מרדכי אייזיק חודקוב, המזכיר המיתולוגי של רבנו.

"'ר' זלמן?!" כך פנה אלי בדרכו המנומסת, "מתי הגעת?!". עניתי: "חזרתי מקודם". ואז הרב חודקוב שאל אותי: "האם אתה רוצה לעשות משהו?". אנו הבחורים ידענו כבר, שאם הוא אומר משהו זה מגיע 'מלמעלה'... מיד התנערתי ואמרתי: "בוודאי". חז"ל אומרים שגם אם יין קשה הרי הפחד מפיגו, כשאתה חש פחד או יראת כבוד, אתה נהיה מפוכח וערני. הלכתי עמו לחדרו והוא ניגש מיד לעניין: 'שמע! אני אתן לך זוג תפילין, אתה תיסע ללונג-ביטש, שם יש

הקמת מקווה בקהילה הקונסרבטיבית

הרצון החזק להשפיע ולהיטיב עם הבריות לא נתן מנוח לנפשו הטהורה של רבנו ששקקה לפעול עוד ועוד, גם במקומות שבאופן מוצהר לא נותנים דריסת רגל ליהדות האמיתית הדוגלת בתורת ד' המסורה לנו דור אחר דור, תורה מסיני. כזה הוא סיפורו המדהים של דוב זלוטניק שהיה פרופסור בסמינר הקונסרבטיבי בארה"ב, שנה אחת הוא מסר לתלמידיו הרצאה על טהרת המשפחה ומאוחר יותר גילה, כי אצל רבנו הרצאה טובה באה עם סיום טוב...

"היתה זו שיחה שמסרתי לקראת הימים הנוראים", סיפר לימים בפרטי פרטים מרטיטים. "זמן קצר לאחר הדרשה השתתפתי בחתונה בשכונת קראון הייטס, צעדתי אל הרכב וממש באותו רגע הרבי יצא מביתו. התחלנו לשוחח על המדרכה, ידעתי שהרבי מתעניין בתחום טהרת המשפחה וסיפרתי לו שמסרתי לפני תקופה קצרה דרשה בנושא. הרבי שמח מאוד ואמר לי: 'אתה צריך להוציא זאת לאור'... עניתי שאיני מוציא לאור דרשות, אני מורה פשוט שמשתדל להוציא לאור מאמרים אקדמיים, ספרים ומאמרים, אבל איני מדפיס את הדרשות. הודיתי לרבי ונפרדנו בלבביות.

"חולפים מספר ימים ואני מקבל שיחת טלפון מהרב חודקוב, המזכיר של הרבי. 'הרבי רוצה לדעת מה מתקדם בעניין הדרשה!' הוא אומר מבעד לאפרכסת. השבתי שוב: 'אינני מחשיב את עצמי לרב, אינני דרשן, אני מורה וזה מה שאני עושה בסמינר'. הרב חודקוב השחיל משפט נוסף לפני שסיים: 'אבל זה מה שהרבי רוצה ממך'. הודיתי לו שוב ובזה הסתיימה השיחה. כחודש לאחר מכן שוב אותה שיחת טלפון והרב חודקוב על הקו: 'נו, מה קורה עם הדרשה?!'... ואז הבנתי שהרבי מליובאוויטש התכוון ברצינות לבקשתו שאפיץ את הדרשה ולא היתה זו בקשה נימוסית גרידא".

מספר מר זלוטניק: "באותה תקופה הרב טפליץ הדפיס ספר מכל הדרשות המוצלחות ביותר של אותה שנה. שלחתי לו אפוא את הדרשה שלי על טהרת המשפחה וכשהדפיס את הספר הוא שלח לי כמה עותקים ממנו. בראש ובראשונה מיהרתי לשלוח לרבי מליובאוויטש את הספר והוא מאוד שמח לקבלו, במקביל שלחתי את הספר לכל הרבנים הקונסרבטיבים והפצתי אותו בכמויות רבות. היתה זו שנת תשכ"ח ונסעתי לארץ ישראל לשנת שבתון מהסמינר, לא לפני שהרבי שולח אלי בקשה מיוחדת לתרגם את הדרשה לעברית ולהפיצה גם בישראל.

"כשחזרתי לארה"ב בסיומה של שנת השבתון, אני מקבל שיחת טלפון מהרב דבורקין: 'ר' דוב! בזכות הדרשה שלך נבנה מקווה חדש בקנדה'... מה קרה שם? ובכן מתברר שהקהילה הקונסרבטיבית בקנדה ביקשה לבנות מקווה אבל לא היה להם די כסף. הם פנו לרב הקונסרבטיבי בקהילתם לבקשת עזרה, אבל הוא כמובן לא סייע להם כי מבחינתו לא היה כאן משהו של עיקר וחשיבות. גם אנשי הקהילה בעלי היכולת לא תרמו פרוטה להקמת המקווה, בראותם את אדישותו המופגנת של רב הקהילה.

"שבוע לאחר מכן, רופא בן הקהילה קיבל לידיו את הדרשה שלי והתפעל ממנה מאוד. הוא טען בפני הרב הקונסרבטיבי וגבירי הקהילה, איך אפשר להתעלם מדבר חשוב כל כך כמו הקמת מקווה, הרי יש כאן דרשה ארוכה של רב קונסרבטיבי בארה"ב שהקדיש לכך חשיבות גדולה מאוד ואף היא נדפסה בספר של הדרשות החשובות ביותר של שנה זו... הנושא נשקל מחדש ובתוך זמן קצר נבנה מקווה משוכלל שפעל גדולות ונצורות בתחום טהרת המשפחה דווקא בקהילה הקונסרבטיבית בקנדה הרחוקה"...

התעוררות תשובה על הבמה

בסיפור זה אנו עומדים עד היכן הגיעה ראייתו הרחוקה של הרבי הקדוש מליובאוויטש, שהצליח בערמה להכניס מהדלת האחורית מושגים של טהרת המשפחה אפילו בקהילה רפורמית רחוקה מיהדות... וזאת למרות התנגדותו החריפה ומלחמתו הנוקבת נגד תנועות הרפורמים והקונסרבטיביים כידוע וכמפורסם, אולם כשהגיעה הזדמנות לידו להשפיע עליהם בעקיפין, לא היסס לרגע ליטול חלק בראש.

לפנינו סיפור נוסף על כוחו העצום של רבנו לעורר נימים חבויים במעמקי הלב של יהודי רחוק מאוד מארחות תורה ומקיום מצוות:

"היה זה בשנים בהן נלחם רבנו בכל עוז כדי לתקן את חוק 'מיהו יהודי' ולפעול שבארץ ישראל יכירו רק בגיור בהלכה", מספר הגה"ח רבי יוסף יצחק גורביץ שליט"א, משפיע ישיבת תומכי תמימים במגדל העמק. "הרב דוד הולנדר זצ"ל היה אז מראשי אגודת הרבנים של ארה"ב וקנדה, ומהלוחמים הגדולים נגד הרפורמים והקונסרבטיבים, והנה באחת ההתוועדויות של הרבי, שמתי לב לאירוע הבא:

"הרב הולנדר נכנס להתוועדות ולפתע עיניו נפערות בתדהמה. **הוא רואה שמאחורי הרבי, על בימת ההתוועדות, יושב לא אחר מאשר מר אשר קירשבלום, מראשי התנועה הקונסרבטיבית בארה"ב**... הרב הולנדר כעס מאוד. הוא לא יכול היה לקבל את העובדה שבחב"ד מקרבים אדם כזה, למרות שמדובר בעיצומה של מערכה שחב"ד עצמה היא ממוביליה. הוא הסיק שבוודאי החסידים לא סיפרו לרבי מי האיש והושיבו אותו במקום של כבוד. הרב הולנדר יצא בכעס מההתוועדות. **בינתיים, בשעת שירת הניגון הקדוש ד' בבות, ניגונו המפורסם של הרה"ק בעל ה'תניא' זי"ע, הבחינו כולם כי מר קירשבלום מצטרף לניגון בדביקות רבה, עיניו זולגות דמעות וכל גופו מזדעזע.**

"כעבור שבוע התפרסמה מטעם איגוד הרבנים והרב הולנדר, מודעת מחאה חריפה בעיתון היהודי של ניו יורק נגד העובדה שמר קירשבלום השתתף בהתוועדות של הרבי. אבל בשבוע שלאחר מכן, התפרסמה מודעת תגובה חתומה על ידי מר קירשבלום עצמו ובה, בין הדברים הופיעו המילים הבאות (באנגלית): **'אני מאחל לך, הרב הולנדר, שביום הכיפורים בשעת תפילת נעילה, תהיה לך התעוררות תשובה כמו שהייתה לי בשעת ניגון ד' בבות בהתוועדות של הרבי מליובאוויטש'**..."

בעקבות פרסום המודעה פוטר מר קירשבלום מהתנועה הקונסרבטיבית ואחר כך חזר בתשובה שלמה, והיה לשומר תורה ומצוות אדוק במלוא מובן המילה. וכך התקיים בו ברבנו מקרא שכתוב: "אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ד' אלוקיך ומשם ייקחך".

כי לא יודח ממנו נידח. הרבי בברכת התורה

אדם בשם לואיס שלדר, מסור לו את התפילין והשתדל להניח אותם עמו; אל תגיע לפני שש בבוקר כי אולי תעיר אותו, אל תגיע אחרי שש כי אולי תאחר את המועד'... כך אמר לי הרב חודקוב ונפרדנו. השעה היתה 3:30 לפנות בוקר".

ממשיך הרב ליפסקר ומתאר את מה שקרה בשעה הקרובה: "בשעה 5:30 עמדתי על יד הדלת של מר שלדר, בשעה 6:00 בדיוק נקשתי עליה. כצפוי מישהו פתח את הדלת, מוכן ליציאה. לא בזבזתי רגע. 'אני זלמן ליפסקר', הצגתי את עצמי בזריזות, 'נשלחתי על ידי הרבי מליובאוויטש להניח אתך תפילין'... הוא עמד המום לרגע, שאלתי אותו האם הוא מר שלדר והשיב בחיוב. ברגע הבא הוא נכנס לתוך הבית וקרא לי להיכנס אחריו, הנחתי לו את התפילין והיתה זו הפעם הראשונה בחייו שזכה להניח תפילין. ואז הוא שואל אותי: האם אוכל לשלם לך? הגבתי בסירוב נחרץ: 'לשלם לי?! על מה?!'..."

מר שלדר פנה לצאת מביתו ושאל את הרב ליפסקר לאן פניו מועדות. 'לקראון הייטס', השבתי לו. 'אני נוסע למנהטן, תבוא אתי ונצעד יחד'. תוך כדי שיחה הוא גילה לי מה קרה כאן. "הייתי אתמול בסביבות השעה אחת עשרה אצל הרבי ביחידות", הוא סיפר לי ברגש רב, "במהלך השיחה שאל אותי הרבי האם אני מניח תפילין והשבתי בשלילה. הרבי המשיך את שיחתו ושוב שאל במהלכה: 'אם יהיו לך תפילין, האם תניח אותן?!', והשבתי שאיני יודע איך מניחים תפילין. המשכנו את השיחה עוד כמה דקות ושוב הרבי שואל, הפעם בנוסח אחר: 'אם יהיו לך תפילין ומישהו יבוא ויראה לך אין מניחים, האם תניח?!'... לא נותרה לי ברירה והשבתי בחיוב'.

"השיחה נמשכה הלאה", גולל בפניי מר שלדר, "ואז הרבי שואל אותי מתי אני יוצא מהבית ומה סדר היום שלי, תוך כדי שהשיחה ממשיכה ומתארכת בלי שאקלוט מה קורה כאן ולאן שוטטות מחשבותיו של הרבי... והנה הוא שלח אותך לכאן להניח אתי תפילין... זה מדהים!"...

השליחות הראשונה באוסטריה

ההשפעה העצומה של רבנו חרגה מעבר לגבולות קראון הייטס בקנה מידה עולמי וכיסתה את פני כל העולם. שליחי חב"ד בפינות הנידחות ביותר ברחבי הגלובוס, מספרים עד היום עדויות הוד ומופת על שליחויות סודיות ועלומות שנעשו בהוראתו הישירה של רבנו, מהן שהתגלו זמן רב אחרי הסתלקותו ומהן שגם כיום נותרו חשאיות ועלומות מעיני כל חי כרצונו הטהור, ובלבד שהמטרה הנכספת, הושגה.

כזה הוא סיפורו של הגה"ח רבי יעקב בידרמן שליט"א, מנהל מוסדות חב"ד בווינה, שזמן קצר אחרי בואו לווינה החל לקבל תרומה שנתית מפרופסור ויקטור פראנקל. "התעלומה הזו שפרופסור בכיר כמוהו מצא לנכון לתרום דווקא לחב"ד, למרות שהוא עצמו בשום צורה לא הזדהה כמשתייך לקהילתנו, נפתרה לנו הרבה שנים אחר כך", סיפר באחת ההתכנסויות.

"רק בשנת תשנ"ה, שנה אחרי הסתלקותו של רבנו, מודיע לי איש ביטחון מסוים שישנה אשה מבוגרת שרוצה לפגוש אותי. הגעתי לפגישה ואז היא אומרת לי: 'קוראים לי מרגטה חיות! **אם אתה חושב שאתם השלוחים הראשונים של הרבי מליובאוויטש לאוסטריה, יש לי בשבילך הפתעה... אני השליחה הראשונה של הרבי לאוסטריה!**'... הייתי די המום בתחילה, אבל היא המשיכה וסיפרה שבשהותה בארה"ב קיבלה הזמנה לפגישה אצל רבנו ובאותה הזדמנות סיפרה שמפעם לפעם היא חוזרת לאוסטריה. בסיום הפגישה ביקש ממנה רבנו שבפעם הבאה שהיא נוסעת לשם, היה רוצה שהיא תיצור קשר עם המזכירות כי ברצונו שתמלא משימה מסוימת עבורו".

חלפו מספר חודשים והיא התכוננה לחזור לאוסטריה. "**יצרתי קשר עם המזכירות של רבנו והורו לי שבבואי לווינה, אצור קשר עם פרופסור ויקטור פראנקל ואמסור לו בשם רבנו, שלא יתייאש ולא יבוש מפני המלעיגים, אדרבה, ימשיך בדרכו ובהפצת משנתו כי ד' יצליח דרכו ויזכה לפריצת דרך**".

מי היה פרופסור ויקטור פראנקל?! ובכן, הוא היה רופא פסיכיאטר אצל אחד מהוגי הדעות המפורסמים ביותר בעולם המחשבה, אולם לאחר שהיה במחנות ריכוז וחווה מצבים יוצאי דופן, הגיע למסקנה הפוכה: האדם ביסודו מחפש תכלית ותוכן לחייו, ולכן האמין שרפואת הנפש קשורה מאוד עם הענקת תוכן ואמונה וערכים לאדם. פראנקל עמד בראש מרפאה חשובה והיה מרצה באוניברסיטה האוסטרית, רבים השתתפו בהרצאותיו אבל היה מושא ללעג ולקלס, כי האסכולה הפסיכואנליטית של אותו הוגה דעות שלטה בכיפה. הסטודנטים היו מפריעים לפראנקל במהלך ההרצאות עד שהוא הסתגר בתוך עצמו והיה מתוסכל מהתוצאות.

עד כדי כך היה פרופ' פראנקל פגוע ומסוגר, שכשגב' חיות הגיעה למרפאה שלו וחיפשה אחריו, נאמר לה שהוא כבר תקופה ממושכת לא פקד את המרפאה ונמצא בביתו סגור ומסוגר. "הגעתי לביתו ופתחה לי את הדלת אשה שלא נראתה כיהודייה", תיארה גב' חיות את ביקורה בביתו בשליחות הרבי מליובאוויטש. "הייתי בטוחה שיש כאן משהו מאוד מוזר שהרבי שלח אותי לעודד מישהו שמתגורר כאן בבית כזה".

היא אזרה אומץ ושאלה אם אפשר לראות את הפרופסור. עד מהרה הוא הופיע בפתח הדלת ושאל מה בפיה. **כשענתה לו שיש לה בשבילו מסר מראביי שניאורסאהן מברוקלין ניו-יורק, פניו הכבויות השתנו באחת וקיבלו גוון של חיים.** הוא הזמין אותה פנימה והיא מסרה לו את דברי הרבי: אל תתייאש, תתחזק! אל תבוש מפני המלעיגים, סופך להצליח ותזכה לפריצת דרך. "ההתרגשות שלו היתה בשיאה, הוא פרץ בבכי תמרורים ולקח לו זמן רב עד שחזר לעצמו והצליח לדבר", תיארה גב' חיות לרב יעקב בידרמן.

אחרי שנרגע הראה לה הפרופסור ניירות על השולחן, היו אלו מסמכי הגירה שהכין לעצמו לקראת עזיבתו את אוסטריה ולעבור לאוסטרליה. "**אבל עכשיו, אחרי המסר המחזק והמעודד שקיבלתי מראביי שניאורסאהן, אני עוזב את כל התוכניות וחוזר לעבודה כרגיל**", אמר לה פרופ' פראנקל. הוא אכן חזר לעבודה במלוא המרץ, הוציא ספר בתוך זמן קצר 'אדם מחפש משמעות' שתורגם ליותר מ-12 שפות והופץ בכל רחבי העולם ביותר מ-12 מיליון עותקים, הכול בזכות כמה משפטי חיזוק שיצאו מבית מדרשו של הרבי מליובאוויטש.

"רציתי לאשש את הסיפור המדהים הזה אחרי ששמעתיו מגב' חיות", מסיים הרב בידרמן את הדברים המרגשים. "ביקשתי להתקבל אצלו לפגישה, אבל פראנקל היה כבר למעלה מגיל 90 וענה לי בטלפון שהוא חלש מדי ואינו מסוגל לדבר עם אנשים. בכל זאת שאלתי אותו תוך כדי שיחה, האם השם 'הרבי מליובאוויטש' אומר לו משהו, כי רציתי לבדוק איך יגיב. ברגע ששמע את אזכורו של הרבי, נימת קולו היבש השתנתה לגמרי והוא השיב לי בהתלהבות: 'וודאי ששמו אומר לי רבות! **אני חייב לו המון, אני מאוד מעריך את הרבי, ברגע קריטי מאוד הוא עזר לי, אני חייב לו רבות!**'..."

להקים בית תלמוד. בית חב"ד וישיבה בלונדון

לכל יהודי באשר הוא שם. בית חב"ד בבנגקוק

זאב אייזנשטיין

סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה

בעודו עוסק בעבודת הקודש כאחד משרפי מעלה - במקביל יורד הרבי מההר אל העם. אינו פונה רק לעסקיו המסועפים בספירות העליונות, אלא רוכן ומתכופף אל עמקי נפשו של כל ילד וכל נשמה באשר היא. לפנינו צרור סיפורים מפעימים המלמדים על הנהגה מופלאה וכבירה זו של הרבי זיע"א

אלו שזכו להסתופף בצל הרבי זיע"א, לחזות בנועם פני הקודש ולבקר בהיכלו, עומדים נפעמים ומשתוממים נוכח הנהגתו כ'סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה'. אמנם, החידוש נעוץ היה יותר בעובדה כי הסולם מוצב ארצה, מאשר בחלק עבודתו הנשגבה והטמירה שהגיעה השמימה.

לצד נשיאותו ברמה, פעילותו החובקת תבל ומלואו, הנהגתו כמצביא החולש על רבבות יהודים על פני הגלובוס – בלטה והזדקרה רגישותו המופלאה לכל נפש יהודית קטנה כגדולה. לכל ילד זך ורך. ללבבות נשברים ונדכאים. לפרטים הקטנים ולפרטי הפרטים שאיש אינו שם לב אליהם.

במקביל לעבודת הקודש, העמל הטהור בנבכיה וסתריה של כל התורה כולה, השפעתו הגדולה באמירת דא"ח והדרכת רבים וטובים בעבודת ה' – היה הרבי יורד מההר אל העם. הוא לא היה פונה רק לעסקיו המסועפים בספירות העליונות, אלא רוכן ומתכופף אל עמקי נפשו של כל ילד וכל נשמה באשר היא.

לפנינו צרור סיפורים מפעימים המלמדים על הנהגה מופלאה וכבירה זו של הרבי זכותו יגן עלינו.

'תחרות' עם רכב הרבי

בשנת תשל"ט, מספר ר' ברלה לויטין בעודי ילד בן עשר, זכיתי לנסוע אל הרבי לחודש החגים. הסדר היה שהרבי היה מגיע ל- 770 בימי קריאת התורה בשעה עשר, ובכניסה לבניין היה מחלק מטבעות לצדקה לילדים.

באחד הימים קמתי מאוחר, ממש לקראת השעה עשר. התחלתי לרוץ בכל כוחי כדי להספיק את המעמד. כשהגעתי לפינת הרחובות ברוקלין ואיסטרען פארקווי הבחנתי ברכב של הרבי והרבי בתוכו...

התחלתי לרוץ תוך מחשבה תמימה של ילד שבוודאי אני יכול להשיג את הרכב. ואכן לשמחתי הרבה הרכב של הרבי לא השיג אותי.

כשהגעתי למקום, נעמדתי מיד בתור, ולאחר רגע הרבי נכנס. הוא העניק לי מטבע לצדקה ואמר לי באידיש "א דאנק" (-תודה).

מיד לאחר מכן ניגש אלי מזכירו של הרבי ובירר מי אני והאם אבי נמצא. השבתי בחיוב, ואז הוא ביקש שאבי ייכנס אליו למשרדו.

כשאבי נכנס, אמר לו הנהג: **"כשהרבי ראה את הבן שלך רץ, הוא אמר לי: 'הילד הזה הגיע מארץ ישראל והוא רץ עכשיו כדי להספיק לקבל ממני צדקה. אם נשיג אותו הוא יתאכזב. סע אפוא במהירות הריצה שלו'... ובמשך כל הדרך הרבי הסתכל על הבן שלך וחייך"**... - הפטיר הנהג באוזני אבי המופתע.

"...כשהרבי ראה את הבן שלך רץ, הוא אמר לי: 'הילד הזה הגיע מארץ ישראל והוא רץ עכשיו כדי להספיק לקבל ממני צדקה. אם נשיג אותו הוא יתאכזב. סע אפוא במהירות הריצה שלו'... ובמשך כל הדרך הרבי הסתכל על הבן שלך וחייך..."

ויתן על פניו מסווה

את הסיפור הבא סיפר הרב משה דיקשטיין שליח הרבי בבאר שבע:

בבית מדרשו של הרבי ב-770 היה מתפלל יהודי בשם ר' משה פחימה ז"ל שכונה בפי כל: 'השרוף'. זאת, לאחר שנפגע מפיצוץ בלון גז, מה שגרם לו להתעוור לגמרי, ואף פניו התעוותו בצורה מזעזעת.

באותה תקופה שם לב ר' משה לתופעה חריגה. דרכו של הרבי עשרות שנים הייתה להתרכז בסידור בזמן של 'חזרת הש"ץ', ובאותו זמן היה הרגלו בקודש תמיד לכסות את מצחו הקדוש בידו.

ולפתע החל ר' משה לשים לב לפעמים בודדות בהן הרבי אינו מכסה את המצח כהרגלו, משום מה. ר' משה עקב אחר התופעה תקופת זמן וגילה כי הנהגה זו היא רק בעת ש"השרוף" נוכח ועומד בתפילה מול הרבי.

אזר אפוא ר' משה אומץ ושאל את הרבי מדוע ישנן פעמים בהן אינו מכסה את מצחו הקדוש ב'חזרת הש"ץ'. תשובת הרבי היתה פלאית ביותר: "זה קשור בעניין של אהבת ישראל", סתם ולא פירש.

ר' משה הבין דבר מתוך דבר, וקלט מיד כי הרבי, מתוך רגישות אינסופית, חושש שאנשים יסברו שהוא מכסה את עיניו כדי שלא להביט ב"שרוף" והדבר עלול להתפרש כעלבון עבור האומלל שבור הלב.

ולפלא הדבר, שכן 'השרוף' עצמו היה עיוור ולא היה אמור לדעת כלום ובכל זאת הרבי נזהר בכבודו, שמא מאן דהו מהנוכחים יפרש את כיסוי העיניים בצורה לא נכונה.

עת גילה סוד סתרים

סיפור מדהים ביותר התפרסם לפני כמה שנים ע"י מרת ש. סאקסון שתחי' מפיטסבורג, ארה"ב.

היה זה בתחילת חודש תשרי שנת תשמ"ב, בהגיעה לגיל מצוות, היא החליטה לשגר איגרת אל הרבי בה תבקש ברכה לרגל יום ה'בת מצוה'.

במחשבה שנייה, היא החליטה שאין זה מן הראוי רק לבקש ברכות ולא להחזיר ברכה, אלא עליה להוסיף במכתב דברי ברכה עבור הרבי. מכיוון שהיא ידעה שלרבי אין ילדים משלו, חשבה הילדה כי אין מתאים יותר מכך, לברך את הרבי בזרע של קיימא.

אלא מאי? – אף היא הבינה שייתכן שהדבר לא ימצא חן בעיני אחרים. היא נועצה אפוא באחיה שסיפר לה על שפת סתרים – צופן מיוחד שהיה משמש את שלוחי הרבי ברוסיה הקומוניסטית, דרכו היו השלוחים מעבירים מסרים ומכתבים מהכא להתם, ללא הסתכנות בגילוי הדברים לאנשי הק.ג.ב. ששלטו בלשון הקודש.

שפת סתרים זו, מקורה בהלכות מזוזה. בה כותבים שם קודש נסתר מאחורי כל מזוזה. הרעיון הוא להחליף כל אות באות הבאה אחריה בתור.

ישבה אפוא הילדה בת ה-12 וכתבה מכתב נרגש לרבי, ובסוף המכתב הוסיפה שתי שורות בכתב הצופן הסודי, כדלהלן:

רוכן ומתכופף אל עמקי נפשו של כל ילד וכל נשמה באשר היא. בחור עובר לפני הרבי (התמונה באדיבות jem)

סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. הרבי נותן מטבעות לילדי ישראל (התמונה באדיבות jem)

"אקישט כקאט רטהכגה כה אמטל, תע סך עט רכת מבוק כה יי"

– כאשר פתרון המילים הוא: 'ברכתי לרבי שיולדו לו בנים, על אף פי שלא נגזר לו כך"...

טעות קטנה, אבל גדולה, היתה לה בכתיבת הצופן. במקום להחליף כל אות באות שלאחריה, היא החליפה כל אות באות שלפניה...

וכאן התרחש הפלא הגדול. הרבי העוסק בעניינים טמירים ונעלמים ונושא את משא הדור כולו, טרח להשיב למכתב זה בהתייחסות יוצאת מן הכלל.

לאחר שנים רבות נמצאו בארכיון כתבי הרבי, העתקים של המכתבים שהפליאו והדהימו כל מי שנחשף אליהם.

מכתב התשובה, הנושא את התאריך ו' תשרי ה'תשמ"ב, הינו במתכונת הנוסח הרגיל עבור נערות בת מצווה, אלא שכאן – בטיוטת מכתב התשובה הוסיף הרבי בכתב יד קודשו הוספה כדלהלן:

'בשוליים'

[מימין המילה 'בשוליים', שאף הודגשה בשני קווים תחתיה, שרטט הרבי צורת חץ, כדי להסב את תשומת לב המזכיר]

בשורה הבאה כתב הרבי:

אזהו פמ וגשלו

אולם, מילים אלו מחוקות ע"י הרבי עצמו, שהעביר עליהן קולמוסו הקדוש בשני קווים, לאות כי הן מחוקות.

תחתיהן, רשם הרבי: **שהגד סכ דאקיד**

מילים אלו האחרונות, הן אכן נדפסו והוכנסו אל מכתב התשובה, בשלהי הגיליון ושוגרו את ילדת הבת מצווה.

כלומר: הרבי ברוב חכמתו ופקחותו הבין מיד את כתב הצופן המוטעה של הילדה. הוא קלט את טעותה, וחפץ להשיב לה אף הוא בשפת הצופן ולהודות לה על הברכה שלה. הרבי כתב אפוא תחילה בשפת הצופן המקורית: 'תודה על הברכה', ומיד מחק מילים אלו, וכתב שוב את המילים האלו על פי הצופן המוטעה שלה, המחליף כל אות באות קודמת...

אם לא די בכך, רשם הרבי בצד ימין בכתב ידו: "להראני" – כלומר הרבי מבקש מהמזכיר שיראה לו את המכתב אחר ההדפסה טרם שיגורו ליעד. כדי לוודא שאכן המזכיר הבין במה דברים אמורים.

שמחת המסכן דוחה התוועדות

וכה מספר שליח הרבי ר' מנחם מענדל טייכמן בשם המשפיע הגאה"ח רבי נחמן יוסף טברסקי שליט"א:

הי' זה בשנת תשל"ה, ביום ט' בכסלו, שכידוע הינו יום ההולדת ויום ההילולא של כ"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע, אשר חל באותה שנה בשבת קודש. החסידים היו בטוחים שביום כזה בוודאי יופיע הרבי ל"פארבריינגען" – התוועדות קודש.

אך להפתעת הכול, הרבי בחר שלא להיכנס להתוועדות בשבת זו, אם לא די בכך, אף למחרת, ביום ראשון, שאף הוא יום סגולי ומיוחד הנקרא 'יום הבהיר' - י' בכסלו, בו חוגגים את גאולת כ"ק אדמו"ר האמצעי, שוב לא התקיימה התוועדות קודש, לפליאת הכול.

ומספר רבי נחמן יוסף שליט"א: רק לאחר זמן נודע פשר הדבר הקשור להתרחשות שהחלה שנים מספר קודם לכן.

בשכונת הרבי התגורר ילד מסכן שהיה חריג מאוד במראהו החיצוני ובמהותו. הופעתו החיצונית גררה מטבע הדברים התגרויות בלתי רצויות מצד חבריו לספסל הלימודים. אביו של הילד האומלל שכאב מאוד את מצב בנו, כתב לרבי מכתב דומע בו תיאר את המתרחש עם בנו, ואז ביקש הרבי ממזכירו הראשי הרב חדקוב ז"ל, לקחת את הנושא באופן אישי ולדאוג לסיום מסכת ההתעללויות בנפש הילד.

אולם, התערבותו של הרב חדקוב הועילה רק לזמן קצר, ולכן שיגר הרבי מכתב חריף למוסד החינוך בו למד הילד, שתוכנו היה: האם אתם מחכים שאבוא בעצמי לטפל בבעיה?...

התערבות זו כבר פעלה היטב את פעולתה.

חלפו מספר שנים, והגיע יום ט' בכסלו תשל"ה, בו חל יום ה'בר מצוה' של אותו נער. באחד מבתי הכנסת המרוחקים בשכונה, נערך בסיום התפילה 'קידוש' לכבוד חתן הבר מצוה, אלא שהתכנית היתה לסיים הכל במהירות, מכיוון שהיו שם רבים שרצו להספיק ולהגיע להתוועדות עם הרבי.

אכן העניינים התנהלו במהירות וכבר עמדו לסיים את החגיגה, אלא שלפתע הגיע אחד החסידים ועדכן את הנוכחים שזה עתה שמע כי לא תתקיים היום התוועדות עם הרבי...

אף הם התפלאו מאוד לשמע הדברים, אך למעשה הם נשארו לחגוג עם הנער במתינות ובנחת וביישוב הדעת עוד זמן רב, מה שהסב לנער המסכן עונג רב.

ההמשך היה דומה לחלוטין. למחרת, ביום ראשון תוכננה סעודת ה'בר מצוה' לילד. גם כאן צפה הרבי בעיניו הפקוחות עתירות החמלה והרגישות כי הילד עלול לצאת נפסד במידה ותתקיים 'התוועדות', החסידים ימהרו להשתתף בה. ולכן כאמור גם למחרת ב'חג הגאולה' לא התקיימה ההתוועדות לפליאת אלפי החסידים, שלא ידעו במה דברים אמורים.

לימים יספר המזכיר הרב חדקוב שזו היתה הסיבה האמיתית לאי קיום ההתוועדות באותה שבת מיוחדת ואף לא למחרת השבת - כדי שהנער המיוחד לא יצטער ויחוש עצמו מסכן אם יחגגו לו בחיפזון ובנוכחות קהל מצומצם.

עד היום מעלים על נס גדולי המשפיעים את

"...הרבי ברוב חכמתו ופקחותו הבין מיד את כתב הצופן המוטעה של הילדה. הוא קלט את טעותה, וחפץ להשיב לה אף הוא בשפת הצופן ולהודות לה על הברכה שלה. הרבי כתב אפוא תחילה בשפת הצופן המקורית: 'תודה על הברכה', ומיד מחק מילים אלו, וכתב שוב את המילים האלו על פי הצופן המוטעה שלה, המחליף כל אות באות קודמת..."

העובדה המפעימה, כיצד וויתר הרבי על התוועדות נשגבה ויקרת ערך כזו, של ימים מסוגלים אלו, אך ורק מתוך דאגה כנה לזולת, לרומם נפשו של נער בודד בפאתי השכונה!

אין סודות בחדר...

סיפור נפלא מכלי ראשון סיפר המשורר הרה"ח ר' צבי מאיר שטיינמן ז"ל:

היו לי קרובי משפחה בדרום אמריקה שבתם חפצה להינשא ליהודי שלא היה שומר תורה ומצוות. כמובן שההורים התנגדו בתוקף לשידוך, אך הבת טענה שהוא מצהיר על נכונותו להתחיל לשמור מצוות ולהקפיד על הכול. מנגד טענו ההורים כי אי אפשר לסמוך על 'הבטחות' בכגון דא.

הענין הפך למריבה מרירה בין הצדדים, והבית כולו סער כמרקחה. בסופו של דבר הגיעו להסכמה שהעניין יובא לפני הרבי. למרות שהמשפחה לא נמנתה על עדת החסידים, הם העריצו את הרבי מאוד והסכימו שהוא יהיה זה שיכריע ביניהם. המדוברת הגיעה לניו-יורק ואני, כקרוב משפחתם, התבקשתי לסדר לה את הכניסה אל הרבי.

באותן שנים, היה הרבי מקבל קהל שלושה לילות בשבוע, עד השעות הקטנות של הלילה. לעיתים קרובות היה הדבר נמשך עד זריחת השמש.

אנו נכנסנו קרוב לשלוש לפנות בוקר (!). היא סיפרה את סיפורה הכאוב והתאוננה שאינה מבינה מה רוצים ממנה, הרי הוא מבטיח ברצינות לחיות חיים דתיים, מדוע אפוא כולם כה מתנגדים לרעיון?

"ייתכן שהוא אכן רציני", השיב הרבי, "אך איזה ערך יש להצהרה שלו אם הוא בעצמו אינו יודע על מה הוא מתחייב. על פי החוק, הוסיף הרבי, 'ש'יק ריק הוא חסר-ערך אפילו אם ימלאו בו רק סנט אחד, כי אדם אינו יכול להתחייב מבלי לדעת מה משמעות ההתחייבות שלו. חיים לפי דרישות ההלכה הם אתגר מאוד תובעני לכל אחד, על אחת כמה וכמה עבור אחד שלא קיבל חינוך כזה בצעירותו".

"אבל הוא הרי מוכן ללמוד", טענה הצעירה.

"לימוד לבד לא מספיק", הגיב הרבי. "אמנם ניתן ללמוד עם כוונות טובות ביותר, אבל לתרגם זאת לחיי היום יום זה כבר משהו אחר לחלוטין. ובכן, זוהי הצעתי: שהבחור יתארח בבית משפחה שומרת תורה ומצוות במשך כמה חודשים כדי שיוכל לראות מכלי ראשון מה המשמעות של התחייבות כזו בסדר היום. החל מ'מודה אני' עם פתיחת העיניים בבוקר ועד קריאת שמע שעל המיטה. והיה, אם לאחר תקופה זו הוא עדיין יצהיר על רצונו לחיות חיי תורה אמיתיים, הנני מאחל את ברכתי הלבבית לחיי אושר".

הרב שטיינמן ממשיך לספר בהתרגשות: היא יצאה את חדר הרבי בלב שמח נוכח הצעתו של הרבי, ואני נשארתי במטרה לשוחח עם הרבי על נושאים אישיים, אך בטרם הספקתי לומר משהו, הורה הרבי מיד לקרוא לה בחזרה בהסבירו: "אינני רוצה שהיא תחשוב שאנחנו משוחחים עליה מאחורי גבה" ---

נתאר לעצמנו את הסיטואציה, הוא מפטיר, היה זה בשלוש לפנות בוקר, לאחר שהרבי כבר קיבל עשרות אנשים לאורך הלילה; ובכל זאת ניכרה היטב רגישותו הטהורה של הרבי לזולת, בהשתדלו למנוע מצב בו הנערה עלולה לחוש שמתכננים משהו מאחורי גבה, כביכול. לכן הרבי לא רצה לדבר אתי שלא בנוכחותה...

ממה שאב הרבי נחת רוח?

הדבר אירע בחג השבועות תשל"ח. בעת שהרבי היה בדרכו לספרייה, רץ לפתע ילד קטן לעבר הרבי ותפס את ידו הקדושה בסברו בטעות שהוא אביו. הילד שהיה מיוזע, תפס בספונטניות את דש בגד הסירטוק של הרבי, וניגב בו את מצחו. אחד הנוכחים שראה את המקרה נסער מאוד ונזף בהורי הילד.

אמו של הילד, מיהרה לאחר החג לכתוב מכתב בו היא מבקשת מהרבי מחילה.

תשובת הרבי למכתבה הופיעה אף היא בכתב, כדלהלן:

על המילים שהיא כתבה: "אני מצטערת" סימן הרבי סימנים אלו: ?!

והוסיף הרבי לכתוב: **"אדרבא גורם נחת רוח ע"י זה, כי אין לשער גודל הלבביות והפשטות והתמימות והאמיתיות של ילד - הלוואי מעין אלו בגדולים.**

ובפרט ע"פ המבואר בדא"ח זה.

וביותר שבא בהמשך וחותם ההפטרה באותו היום בגודל העניין בחסד נעוריך.

ויגדלהו וכל יוצאי חלציהם שיחיו לתורה חופה ומעשים טובים ואזכיר על הציון".

כשהרבי נותן 'טיפ'...

מספר ר' אברהם קיס:

נולדתי בשכונת ברונזוויל, הגובלת בשכונת קראון הייטס שבברוקלין, הוריי היו קשי יום ניצולי שואה, ולכן כבר מגיל צעיר התחלתי לעבוד בשעות הפנאי, כדי להרוויח מעט כסף עבור צעצוע, ממתק, אופניים או חליפה.

הייתי אף מבצע משלוחים עבור חנות המכולת,

וירד משה מן ההר אל העם. בהתוועדות

הנהגה מופלאה וכבירה. עם ילדי ישראל

בעזרת עגלת תינוק, עליה הייתי מעמיס את המצרכים ומביאם לבית הלקוח. בעל המכולת, מר סטילרמן, היה משלם לי רבע דולר תמורת כל משלוח, וגם הייתי מקבל טיפ מהלקוחות עצמם – עשר או עשרים סנט. בדרך כלל. עד סוף השבוע היה מצטבר אצלי סכום של כחמישה דולרים – סכום נכבד למדי בשנת תש"כ, כאשר מחירה של חליפה עמד על כעשרים דולר.

אחת הלקוחות הקבועות היתה הרבנית חנה – אמו של הרבי - שהתגוררה ברח' פרזידנט. פעם כשהלכתי לשם, הרבי בעצמו פתח את הדלת. הוא הביט בי ושאל: "מה יש לך שם?" עניתי: 'יש לי את ההזמנה... מחנות המכולת'.

הרבי הסיר את ה'קפוטה' והחל לפרוק את המוצרים מהארגזים. בידו החזיק רשימה, לפיה ווידא שהכל הגיע, והחל לסדר הכל במקום.

אחרי שסיים, הוא העניק לי 10 דולר (!) בתור טיפ. כשיצאתי משם הייתי בהלם ממש. איש מעולם לא נתן לי טיפ גדול כל כך. בחוץ עמדו כמה חסידים, ששאלו אותי: 'האם קיבלת טיפ מהרבי?' עניתי שכן, והראיתי להם את השטר.

החסידים הציעו לי לקנות ממני את השטר הזה תמורת שטר של עשרים... מבחינתי, זו היתה עסקת המאה. להרוויח משכורת של חודש שלם ביום אחד. רצתי הביתה נרגש כולי. באותו יום קניתי את החליפה החדשה שכבר מזמן שמתי עליה עין.

לאחר שאבי חזר הביתה ושמע את כל שאירע היום, על אף שלא היה חסיד, לא מצאה חן בעיניו העובדה שמיהרתי למכור את הדולר של הרבי.

לאחר כשבועיים, חל אחד החגים ואבי לקח אותי להתוועדות בחצר הקודש. הרבי נהג אז למזוג 'כוס של ברכה' לכל הנוכחים. כאשר הגענו אל הרבי, שאל אבי: 'האם הרבי מזהה את בני אברהם יצחק?' - הרבי חייך ואמר: 'בוודאי, הוא הביא את המצרכים מהמכולת לאמי'.

ואז אבי סיפר לרבי כי היות ואני ילד צעיר לא ידעתי להעריך את חשיבות השטר שנתן הרבי, ולכן מכרתי אותו לחסידים תמורת עשרים דולר. הרבי שוב חייך ולא הגיב על כך.

לאחר כמה חודשים שוב פתח לי הרבי את הדלת בבית אמו ובירך אותי לשלום: 'אברהם יצחק, מה יש לך שם?'--- הסדר של פירוק הארגזים וסידורם התנהל כבפעם הקודמת, ושוב העניק לי הרבי עשרה דולר, אך הפעם הוסיף ואמר: 'הנח את השטר הזה בכיסך ושמור אותו', ומיד שלף שטר נוסף של עשרה דולר: 'זאת זה, אתה יכול למכור לחסידים שבחוץ' – הוסיף בקולו משובב הלב.

נושא את משא ספרי הלימוד

עוד מספר ר' אברהם:

כעבור כשנה, בעודי צועד בשדרת איסטרן פארקווי בדרכי לבית הספר, וגורר אחריי ערימת ספרי לימוד, והנה --- הרבי מגיע לקראתי.

להפתעתי הרבי נעצר, בירך אותי לשלום, ואמר: 'זה בהחלט משא כבד שאתה נושא. היכן אתה לומד?' - עניתי 'בישיבה של באבוב'.

"האם אין שם "לוקרים" – תאי אחסון אישיים - עבור הספרים שלך?", שאל הרבי. השבתי שאין. בתגובה אמר לי הרבי, "בבקשה, לך אל האדמו"ר מבאבוב, ומסור לו שפגשת אותי, ושאני אמרתי שצריך לרכוש "לוקרים" עבור הישיבה.

עשיתי כפי שהורה לי הרבי. הלכתי לביתו של האדמו"ר ברוקלין, ומסרתי את ההודעה: הרבי מליובאוויטש אמר שהישיבה צריכה לקנות "לוקרים".

כמה לא מפתיע, אבל בשבוע שלאחר מכן, הותקנו "לוקרים" בישיבה, לרווחת כל התלמידים...

שימו לב: לא נמניתי בין חסידיו. הייתי רק נער שליחויות בסך הכול, אך הוא זכר את שמי, והקרין עליי תחושת חום ואבהות שלא אשכח לעולם.

חיזוק גלמוד דוחה טיסה

סיפר הגה"ח ר' שלום בער ליפשיץ זצ"ל ששימש כיו"ר ארגון 'יד לאחים' והיה פועל רבות למען הטמעת חינוך יהודי-מסורתי בבתי ספר בארץ. במסגרת פעילותו היה יוצא למסעות גיוס כספים בעולם. באחת הנסיעות, תכנן ר' שלום בער לטוס לארצות הברית, ומשם לקנדה, שם ביקש לשהות בשבת כדי לפגוש בכמה אילי הון שהתכוון להתרימם למטרה הנשגבה.

מה מאוד הופתע ר' שלום בער, כאשר זמן קצר לאחר שנחת בניו יורק, יצר עמו קשר טלפוני מזכירו של הרבי, ובפיו בקשה מהקודש פנימה.

"בניו-יורק מתגורר יהודי גלמוד שהיה חבר שלך לספסל הלימודים לפני שנים רבות בהיותכם ילדים" ביקש הרבי למסור. "מצב רוחו ירוד במיוחד, והוא זקוק לחיזוק ועידוד. האם תוכל לשהות כאן בשבת כדי לרומם את רוחו?"

הרב ליפשיץ שכלל לא זכר את אותו חבר, לא היסס לרגע. בקשת הרבי דחתה כל תכנית אחרת. הוא שינה מיד את תאריך הטיסה ונשאר בניו יורק לשבת זו. במשך השבת הוא ביקר את אותו ידיד כמה פעמים ופעל לרומם את רוחו כבקשת הרבי.

ביום ראשון הוא נקרא אל הרבי, שהעניק לו ברכות והדגיש את חשיבות המעשה שעשה.

הרב ליפשיץ נהג לספר סיפור זה ולשנן את המסר שלמד באותו יום: מהנהגה מופלאה זו של הרבי אנו צריכים ללמוד כמה עלינו להיות רגישים לצרכיו של כל אדם, וכמה זה חשוב ודוחה כל מטלה אחרת בחיים.

ציורי גואש באוהל הריי"ץ

הגאון רבי שלמה חיים דיסקין שליט"א, רב העיר קרית-אתא מספר:

זכיתי ללמוד בחצר הרבי כמה שנים, סביבות שנת תש"מ. הרבי נהג אז לנסוע בגפו לאוהל הריי"ץ זי"ע אחת לשבועיים, והיה נוטל עמו שקים מלאים במכתבים שהגיעו מרחבי העולם, אותם היה קורא שעות ארוכות באוהל, מרבה בתפילה ושב לעתים רק לפנות ערב.

רק בערב ראש השנה היה הקהל משתתף במעמד נשגב זה. בערב ראש השנה שנת תשמ"ב חפצתי לראות מקרוב את הנהגות הקודש. הגעתי מוקדם בבוקר לפני הרבי ותפסתי מיקום קרוב מאוד.

לא אשכח את הרגעים הנעלים שחוויתי באותו יום. הרבי סיים תפילת ה'מענה לשון', ומיד פתח שק גדול והחל לשלוף מתוכו מכתבים אחד אחרי השני, תוך שהוא קורא כל מכתב במהירות ואחר כך קורע אותו, ומניח לקרעים להתפזר על גבי הציון.

התחושה היתה כי לרגעים אלו מתנקזות הבקשות והצרות של עם ישראל כולו המוטלות על כתפיו הקדושות של הרבי.

לפתע הרבי מוציא חבילת דפים הכרוכים יחד. לא היו אלו דפים לבנים רגילים, אלא בצבע חום צהבהב, מהסוג שמחלקים לילדים בגני הילדים לצייר עליהם. הרבי החל לקחת כל דף בפני עצמו, דף אחרי דף, להסתכל בו, ואז לקרוע אותו.

פיסות הדפים החלו נופלות ומתפזרות, ואז הבחנתי בצבעי גואש ואותיות מרובעות גדולות. הבנתי שאלו הם אכן ציורים של ילדי גן. כנראה הציעו לילדים לשלוח לרבי ברכות לקראת ראש השנה וכרכו יחד את כל הציורים.

היה זה מחזה מפעים ונורא הוד. הרבי שלפני רגע קרא מכתבים חובקי תבל מאת יהודים המתמודדים עם חובות גדולים, מחלות קשות, שאלות גורליות בכל התחומים, עניינים העומדים ברומו של עולם, לאחר רגע הוא מעניק את אותו יחס בדיוק לילד קטן בגן ששרבט עבורו ציור בצבעי גואש. מבהיל!

מתנה מקורית של ילד

הייתי עד לסיפור נפלא נוסף המראה על היחס המיוחד לילדים. היה זה בבית ספר של חב"ד בקריית טבעון. הציעו שם לתלמידים לכתוב מכתבים לרבי. אחד מהם שאל היכן הרבי גר, והאם ביקר פעם בארץ ישראל. לאחר ששמע שהרבי גר באמריקה, ושמעולם לא ביקר בארץ ישראל, החליט הילד לשלוח לרבי חול מאדמת ארץ ישראל... ואכן על דעת עצמו הוא הכניס אל תוך המעטפה חופן אדמה...

כשאספו את המכתבים של הילדים, שמו לב שאחת המעטפות עבה וכבדה יותר מהאחרות. שאלו את הילד לפשר הדבר, והוא הסביר שהחליט לשלוח מתנה לרבי – חול מארץ ישראל.

הצוות התלבט מאוד מכיוון שידעו שהרבי מקפיד לפתוח בעצמו כל מכתב. שמא בשעה שהרבי יפתח את המעטפה יתפזר החול על שולחנו, אך בסוף הוחלט שאם ילד בכיתה ב' חפץ לשלוח מתנה לרבי, מי הוא שימנע זאת ממנו.

לאחר זמן קצר הגיעו מכתבי התשובה מהרבי. גם אותו ילד קיבל את הנוסח הרגיל שנכתב לכולם, אך בנוסף צורפה לו הערה:

"נ"ב: תשואות חן על שימת לבבו לשלוח אלי מאדמת ארץ הקודש".

הרבי טרח להתייחס ולהגיב באופן מיוחד לרעיון המקורי של אותו ילד ולהודות לו על מעשיו.

'שלום עליכם' בקידוש לבנה

ר' מיכאל אלפרין מכפר חב"ד מספר:

תקופה קצרה לאחר שעליתי לארץ הקודש, פנה אלי ר' אליעזר שייקביץ וסיפר לי בהתרגשות כי הוא וחבריו עדיין מקנאים בי על ה'שלום עליכם' שהרבי היה נותן לי בעת 'קידוש לבנה'.

ומעשה שהיה כך היה. נולדתי בברזיל להוריי היקרים ששהו שם בשליחות קודש של הרבי. גרנו כיהודים בודדים בין אלפי גויים ומעט יהודים רחוקים.

סבלתי מאוד מהבדידות, והוריי תמיד חיזקו אותי שעלינו לשמוח על השליחות החשובה שהוטלה עלינו, וכי בעזרת ה' לאחר ה'בר מצוה' שלי אסע ללמוד בצל הרבי. השתוקקתי כבר וציפיתי ליום הזה.

זה הגיע בסוף. הגעתי לחצר הקודש ונכנסתי ללמוד בישיבה, אלא שהמציאות לא היתה כה ורודה כפי שציפיתי. כנראה, עשיתי רושם של נער ברזילאי ולא השתלבתי היטב בנוף החברתי. הדבר גרם לי שוב לבדידות ולתחושת מועקה מהן סבלתי רבות.

להפתעתי הרבה, באחד ממעמדי ה'קידוש לבנה', לפתע הרבי מסתובב ותר בעיניו הקדושות כמחפש מישהו מסוים לומר לו 'שלום עליכם'. הכול מסביב זזו ופינו מקום לעברי. הוא התכוון אליי...

הרגשתי היתה עצומה. שהרבי יבחר בי לומר לי את המילים המעודדות והמחזקות האלו. בפעם הבאה בעת 'קידוש לבנה' תפסתי מקום יותר קרוב שהרבי לא יצטרך לחפש מדי קשה...

ואכן זכיתי שוב לתחושה הנעימה. הרבי בחר בי לאמירת 'שלום עליכם'. כך חזר הדבר על עצמו לא פחות משבע פעמים (!).

בכל פעם, היו החברים סובבים אותי בהתרגשות ורוקדים עמי לאות חיבה על הזכות הגדולה בחלקי. אף אחד לא ההין לשאול אותי מה הסיבה לכך. אך אני ידעתי היטב. הרבי חזה ברוח קודשו והבין למצב רוחי הירוד. כך הוא חיזק אותי והזרים בי שמחה ועידוד לימים רבים.

תוכחה במקל נועם

יום אחד, בעת שהרבי שב מביתו בשעה 7 בערב, ניגש לפתע ילד בשם יוסל קעלער אל הרבי, והושיט לו בביישנות פתקה, שם נכתב כי המלמד שלו מכה אותו... 'באיזה ישיבה אתה לומד? – בירר הרבי. הילד השיב: 'ליובאוויטש'. באיזה ליובאוויטש, ב'אהלי תורה'? בירר שוב הרבי, והילד החווה בשלילה. 'אושען פארקווי'? שאל שוב הרבי ונענה בחיוב.

מה שמו של המלמד? – שאל הרבי ברחימאיות. הילד נקב בשמו והרבי אמר: 'אני כבר אדבר אתו'...

הרבי נתן לילד כמה מטבעות שיכניסם לקופת הצדקה. לאחר מכן פנה אל הילד ששהתה שם: שיהיה לכם הרבה נחת ממנו...

ביקור חולה בליל ההילולא

להלן תיאור נפלא של ליל י' בשבט בבית הרבי, מפי המשפיע החסיד רבי משה גרונר:

היה זה בליל י' שבט תשי"א. לילה זה מוקדש היה אצל הרבי להכנה דרבה לקראת ההתוועדות הגדולה שתיערך למחרת. יום ההילולא.

ישבתי בחדר המזכירות, מספר ר' משה, שהיה ריק מאדם ולפתע צלצל הטלפון. לא ניגשתי לענות מכיוון שזה לא היה תפקידי. אך הטלפון צלצל שוב ושוב כמה פעמים, עד שניגשתי לענות. על הקו היה הרבי בכבודו ובעצמו שביקש לדעת האם אי מי נמצא במזכירות.

כאשר השבתי שאף אחד לא נמצא ביקש ממני הרבי לסור אליו הביתה. אצתי רצתי מיד לכיוון בית הרבי. כשהגעתי אמר לי הרבי שיש בעת יהודי המאושפז בבית הרפואה והוא רוצה לבקרו אך אין לו את מספר הטלפון של הרופא כדי לתאם את הביקור. הרבי ביקש שאחפש לו את המספר.

הרבי חזר לחדר הלימוד, ואני חיפשתי את המספר. כשמצאתי, הרבי ניגש למסדרון לקיים את שיחת הטלפון, ואני נכנסתי לחדר הלימוד כדי שלא להאזין לשיחה.

המחזה שנגלה לפניי היה מדהים. על השולחן היה מונח קונטרס המאמר של הרבי הריי"ץ, שעליו רישומי הערות מכתב יד הרבי. ועוד ספרים רבים מהבעש"ט הקדוש, המגיד ממעזריטש, ורבותינו נשיאי חב"ד לדורותיהם.

הרבי סיים את השיחה, ואמר לי שהוא יוצא כעת לביקור בבית הרפואה. הוא ביקש ממני לחפש בינתיים כמה ספרי קבלה שהוזכרו במאמר, ולהניחם על השולחן פתוחים במקום המצוין.

השתוממתי לראות, מפטיר ר' משה, כיצד הרבי מקדיש ביום עמוס ונשגב שכזה את זמנו היקר עבור אהבת ישראל, ואכן, מעניין לציין שלמחרת עסק המאמר בסיפורי 'אהבת ישראל' של זקניו הקדושים לדורותיהם.

מוציא אסירים בכושרות

סיפר הרה"ח ר' שלום בער ליפסקער הפועל למען אסירים ברחבי ארה"ב: פעם ארגנתי שבת אצל הרבי לקבוצת אסירים. הללו הגיעו והתיישבו במרוכז סביב שולחן אחד.

בהגיע השעה המיועדת בה הרבי היה אמור להופיע ל'פארברייגען', להפתעת הכול ירד המזכיר קודם ובירר אודותיי. היכן הרב ליפסקער.

הנוכחים מיהרו לפלס לי דרך אליו. ניגשתי ואז הוא לוחש לי באוזן: הרבי מציע שהאסירים יתפזרו ולא יישבו במרוכז, כדי שאנשים לא ישאלו מדי הרבה שאלות עליהם ולא יבואו לידי בושה...

במהלך השבת שוחח הרבי ארוכות בעניין רבנים היושבים על מדין. היתה זו שבת שלאחר 'שבועות' בה מגיעים הרבה רבנים כהשלמה לחג, והרבי דרבן את הרבנים שלא להסתפק ב'היתר הוראה' שקיבלו לפני שנים, אלא להמשיך וללמוד עוד ועוד.

לאחר מכן התייחס הרבי אל אלו היושבים בבית האסורים, שיש להם 'גלות בתוך גלות', וכי משמים הועידו להם תפקיד מיוחד לעמוד בו בגבורה ולקדש שם שמים בתוך מצבם הירוד.

האסירים, לא ידעו את נפשם מהתרגשות, כיצד הרבי שמדבר גבוהה לפני רבנים בישראל, יורד אל מצבם ומעודד אותם בטללי נוחם.

בסעודה שלישית, שלח הרבי למסור כי אף שמנהגו הוא לחלק בקבוק יין עבור כל קבוצה המגיעה לשבת. בכל זאת הוא יחרוג ממנהגו ולא ימסור להם בקבוק, שוב מהטעם האמור, כדי שלא להסב את תשומת לב הקהל לקבוצה זו, ויהי לפלא.

לדאוג למחסורו של כל יהודי

סיפר הרב שלום גולדשמיד:

הייתי בחור צעיר בישיבה. יום אחד אומר לי הרבי מילים כדורבנות: 'אהבת ישראל' נקרא שיש לאהוב כל בן ישראל או בת ישראל ולדאוג שיהיה לכל יהודי מה שחסר לו... הן בן ישראל והן בת ישראל'.

הבנתי, שהרבי מכין לי איזו שליחות ייעודית.

לאחר זמן הוצע לי שידוך. היתה זו בת שחוותה את אימי השואה. שאלתי את הרבי על ההצעה, ונתן את ברכתו. לאחר מכן הוסיף הרבי כי אם היא תקבל על עצמה ללכת כיסוי ראש, אזי הוא יהיה מסדר קידושין אצלנו...

תמהתי על הדברים, אך לאחר מכן התברר כי אכן ישנה בעיה. היא אינה חפצה ללכת בכיסוי ראש. מפאת תחושה שהיא תצטייר כמסכנה 'ניצולת שואה'...

חשתי שהרבי התכוון בדיוק לשלב זה. אמרתי בהחלטיות: אם זאת הבעיה, אני מוכן לוותר על כך ושהרבי לא יהיה מסדר קידושין [תמכתי יתדותיי בדרישת הרבי למלא מחסורה של בת ישראל, ואם זה מה שחסר לה, עליי לבוא לקראתה ונראה בהמשך מה לעשות].

באותו רגע, היא השיבה מיד בנימת הפתעה. אם דואגים לי כך, אז באמת אני לא צריכה את זה, ואני מקבלת על עצמי ללכת כיסוי כדת משה וישראל.

לא טוב היות ה'רבאיי' לבדו

בהיותי אברך צעיר, שימשתי כ'רבאיי' באחת הקהילות בארה"ב. באותם ימים הגיע לשם רב מסויים מארץ הקודש, עמו היה לי קשר אישי. בשעת לילה מאוחרת הוא ביקש ממני להסיעו אל הרבי מליובאוויטש שהזמין אותו לפגישה בעניינים ציבוריים.

כשהגענו לשם, נשארתי ברכב והוא נכנס לפגישה עם הרבי.

לאחר כמה דקות, הוא מגיע ואומר: הרבי קורא לך... נכנסתי במהירות פנימה והרבי הורה לי לשבת בצד החדר. לא הבנתי כלל מדוע נקראתי לקודש פנימה.

בחזור, הוא סיפר לי, שכאשר נכנס שאל אותו הרבי: 'מי הביא אותך לכאן?' – וכאשר הוא ענה שרב פלוני הביא אותו, הגיב הרבי: 'אין זה מכובד שרב קהילה יישב לבדו ברכב וימתין. קרא לו בבקשה שייכנס'...

נרגשתי מאוד מגדלותו של הרבי שחשב אף על פרט קטן זה, שרב פלוני בלתי מוכר לא יחוש עצמו בודד במהלך הפגישה.

אל תרוץ לכביש אחר כדור...

הגאה"ח רבי יהודה מנדלסון זצ"ל ראש ישיבת נר ישראל, גור, היה שוזר שני סיפורי הוד שהשתמרו לו מתקופת ילדותו בה התגורר בקראון הייטס בסמיכות מקום לרבי, מהם מזדקרים שני הקצוות בדמותו העילאית של הרבי. מחד, אורים ותומים לכלל ומורה נבוכים לעם ישראל, מאידך, יורד אל העם לכל נפש רכה ופשוטה.

זכורני בילדותי בשנת תשי"ט, סיפר הגר"י, שהיינו משחקים בכדור. הרבי היה מדי יום חולף ליד מקום המשחק בדרכו לבקר את אמו. בידו היה מחזיק בעיתון ובקבוק חלב.

יום אחד, החל הכדור מתגלגל במהירות לכיוון הכביש ואני שועט אחריו בעקשנות. בקטע האחרון שליד הכביש, נעצר לפתע הכדור ברגלו של אדם. הרמתי את עיניי ונדהמתי לראות את הרבי בכבודו ובעצמו מתכופף ומרים את הכדור.

הוא חייך לעברי, חיכה שאתקרב אליו. הושיט לי את הכדור ואמר בקול רך אבל נוקשה: אף פעם אל תרוץ לכביש אחר כדור!!!

לאחר שניות בודדות, הגיחו לפתע מכל עבר עשרות חסידים שהקיפו אותי כחומה: 'מה אמר לך הרבי?' – ביקשו כולם לדעת. אז הבנתי שאמנם הרבי צועד בגפו, אך מסביב, מאחורי כל עץ רענן וגדר אבנים מסתתרים פרחי החסידים ועוקבים אחריו בשקיקה.

אברך נמרץ מיהר לחנות סמוכה וקנה מיד כדור דומה לכדור שלי. הוא ביקש ממני לעשות עסקת חליפין, ואני בתמימותי הסכמתי לעסקה ללא ניד עפעף. כיום, אני מבין את טעותי, ואני מגלה דעת שהיה זה 'מקח טעות' – הצהיר הרב מנדלסון זצ"ל.

שיח אמונה עם הרבי מסאטמאר

לאחר כמה שנים, בשנת תשכ"ה, נפטרה הרבנית ע"ה, ועשרות אדמו"רים ורבנים באו לנחם את הרבי בימי אבלו.

לפתע פשטה השמועה שהרבי מסאטמאר ה'דברי יואל' זצוק"ל עומד להגיע. הכול ידעו כי בין שני הצדיקים שוררים חילוקי דעות כבדים בכמה וכמה עניינים ולכן הדבר גרר סקרנות עצומה.

הסדרנים אסרו את הכניסה למקום עבור הסקרנים, אך אני שהייתי בחור צעיר וצנום הצלחתי להסתנן מבעד לכל המחסומים ולהיכנס פנימה. הסתתרתי מתחת מיטה שהיתה בחדר.

הרבי מסאטמאר נכנס והחל לשוחח עם הרבי בהלכות אבלות זמן מה. לאחר מכן שאל ה'דברי יואל' את הרבי: אנו יודעים שהעולם קיים 5725 שנה. אולם, לאחרונה מדענים מפרסמים שהם עקבו אחר עצים בטורקיה שבכל שנה נוספת להם טבעת אחת בגזעם, ולמעשה יש להם יותר ממיליון טבעות. תגלית זו גורמת ליהודים נבוכים לתהות על אמונתנו חלילה. מה ניתן לענות לשאלה כזו?

הרבי השיב כך: ראשית, הכל בנוי על תיאוריה ולא על דברים מוכחים. ייתכן מאוד שנשתנו הטבעים בעניין זה גם, וכי בתקופה הראשונה נוספו הרבה יותר טבעות מדי שנה. אולי מאה טבעות בכל שנה.

שנית, הרי הקב"ה ברא את העולם בששת ימי המעשה, ומי אמר שעצים אלו נבראו ללא שום טבעות ומאז החלו להתווסף טבעות בכל שנה? – אולי הם נבראו לכתחילה עם מיליון טבעות, ולאחר מכן החל הריבוי של טבעת אחת לשנה?!

ממקום מחבואי, תחת המיטה, הבחנתי בשביעות רצון הנמסכת על פני הרבי מסאטמאר נוכח התשובה הנבונה והמספקת.

סיפורים אלו, היה מפטיר הרב מנדלסון, מראים לנו את השילוב הנדיר של גדלות וחכמה אלוקית של הרבי מול רגישותו וירידתו המופלאה לכל פרט ופרט, כעצירת הילד הרץ אל הכביש אחר כדור המשחק.

שמעון טיקוצקי

להיזכר על הציון

בעשרים וחמש השנים שחלפו מאז ההסתלקות, הפך ציונו של כ"ק מרן אדמו"ר מליובאוויטש זי"ע לאבן שואבת, מוקד מרטיט לבבות ומסעיר נשמות, בלב לבה של ניו יורק. מדור 'עדה המצבה הזאת' בצרור סיפורים ותיאורים הפותחים צוהר אל תוך האוהל.

"אזכיר על הציון"... זהו אחד המשפטים המפורסמים ביותר מאיגרותיו של הרבי מליובאוויטש זי"ע ועם זאת, לא רבים יודעים איזו עבודת קודש נשגבה, טמירה, הסתתרה מאחורי אמירה 'שגרתית' זו של הרבי במכתביו, שלעתים אף קוצרה לכדי מילה אחת בודדת: 'אעה"צ'.

נסיעותיו אפופות ההוד של הרבי לאוהל שבקווינס, בבית החיים 'מונטיפיורי', בו נטמן חותנו הגדול הרבי הקדוש ר' יוסף יצחק זי"ע, תכופות היו. לעתים נסע גם כמה פעמים בשבוע. ביום הנסיעה לא היה טועם מאומה מעלות השחר, למעט כוס תה בודדת ששתה לפני יציאתו. בהגיעו לאוהל היה נוקש בידו שתי דפיקות על שתי הדלתות, החיצונית והפנימית, כנוטל רשות להיכנס.

שעות על גבי שעות היה יושב ליד הציון וקורא את הפ"נים (פדיונות נפש – הקוויטלך וההזכרות) שהביא עמו, את חלקם היה קורע לגזרים ומניח על הציון, חלקם הכניס בחזרה לשקית. 'עבודה' זו נמשכה לעתים במשך שבע ושמונה שעות ברציפות, מתוך צום, במזג אוויר קפוא או לוהט, ולא פעם התארכה עד חצות ליל. בסיומה היה הרבי עורך כמה הקפות סביב הציון, ורק אז יצא מהאוהל ושב לביתו.

וכלום פלא הוא שהאוהל שכתליו הורוו ונספגו בעבודה עילאית לישועתן של ישראל, מהווה כיום, לאחר שהרבי זי"ע נטמן בו, מעיין חי ונובע של ישועות ומופתים שלא כדרך הטבע, מעורר ומטלטל את נשמתם של כל הבאים בשעריו, מצית בהם את הניצוץ הקדוש שבקרבם, אפילו במקרה שהם עצמם אינם מודעים כלל לקיומו.

הסוד שנחשף ביציאה מהאוהל

אווירה מיוחדת במינה מקדמת את הבאים לאוהל. שקט טמיר של התבוננות נוסח חב"ד נסוך על המקום. ליד הציון ניתן להבחין בבחורי ליובאוויטש, 'תמימים', חגורים בגארטל מתחת למעיליהם, כמנהג חב"ד להקפיד על חגירת אבנט בהשתטחות על הציון גם בקרב הבחורים, לבושים בנעלי בד, שכן בחב"ד לא נכנסים אל האוהל בנעלי עור, מתפללים בכובד ראש מתוך ספרי 'מענה לשון' - תפילות ופרקי תהלים לאומרם על אוהלי צדיקים כמנהג ליובאוויטש.

אין לך יום ואין לך שעה שלא תראה בה 'שליח' מאחת הנקודות החב"דיות על פני הגלובוס שעלה על מטוס בארץ מגוריו, חצה ריבואות קילומטרים רק כדי להגיע לכאן, לאוהל הרבי, לכמה שעות כדי להתפלל, לפרוק מועקה, לשאול, להזכיר אצל הרבי, ומיד לעשות את כל הדרך חזרה.

ובתווך באים ויוצאים המוני יהודים, עמך ישראל, תיירים למיניהם, ביניהם כאלו שלא מסוגלים לדעת ולהבין את גודל דמותו של הרבי הטמון באוהל, ולמרות זאת משהו בלבם ניצת כאן. אם חסידי חב"ד הבאים לכאן בלב הומה כיסופים, לאחר הכנה של התקשרות של חסיד לרבו, טבילה במקווה, 'נזכרים על הציון' בדמות קודשו של הרבי העומדת לעיניהם, הרי שהיהודים מהסוג הזה נזכרים כאן, פשוט, שהם יהודים.

"אתה יכול לפגוש ביהודי, רחוק מתומ"צ, שמישהו הציע לו: 'לך לקבר של הרבי מלובביץ', והוא מגיע נבוך ושואל 'מה עושים כאן', נכנס ועומד ליד הציון, עשר דקות, רבע שעה ופתאום הוא יוצא ומבקש בעיניים דומעות 'אני רוצה להניח תפילין', הניצוץ היהודי נדלק בו, בלי שידע אפילו למה".

"לפני כשנה" מספר לנו החסיד ממנו שמענו את המעשה הקודם, "הגיעה לאוהל קבוצה של עובדי מפעל כלשהו בארץ ישראל, הם הגיעו לכנס כלשהו בניו יורק ובין היתר הובאו לציונו של הרבי.

"אחד העובדים היה ערבי, הוא כמובן נשאר בחוץ בעוד חבריו צועדים פנימה. אלא שהם לא וויתרו לו. 'הרבי היה מקרב גם כאלו שאינם בני ברית' ידעו והפצירו בו להצטרף אליהם. האיש נכנס, שהה במקום שעה קלה ומשהו בנשמתו נסער, היטלטל. הוא יצא החוצה כעבור שעה קלה כשאינו יודע מה קרה לו.

"...אזכיר על הציון"... זהו אחד המשפטים המפורסמים ביותר מאיגרותיו של הרבי מליובאוויטש זי"ע ועם זאת, לא רבים יודעים איזו עבודת קודש נשגבה, טמירה, הסתתרה מאחורי אמירה 'שגרתית' זו של הרבי במכתביו, שלעתים אף קוצרה לכדי מילה אחת בודדת: 'אעה"צ'..."

"בצאתו מן האוהל התקשרה אליו במקרה אמו, מהארץ, והוא סיפר לה על החוויה המטלטלת שחש זה עתה בקברו של הרבי מליובאוויטש, חוויה שאינו יודע את פשרה. 'אתה יודע', הדהימה אותו האם וחשפה לראשונה את סוד חייה: 'אימא שלי הייתה יהודייה'... ובן רגע הכול היה מובן".

התשובה נכתבה על העט...

הסיפורים, סיפורי הישועות הפלאיים, המתגלגלים כמו הפתקאות הצחורות למרגלות הציון, מלמדים באופן החי והעוצמתי ביותר, בדור ההסתרה שלנו, כי 'גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם'. רבים מאלו שזכו להשתטח כאן מספרים על מועקות ושאלות שקיבלו את פתרונן באורח מופלא, לעתים עוד בהיותם באוהל עצמו.

זה מה שקרה למר ברוך ואן דה קאמפ, יהודי הולנדי, מנכ"ל מייסד רשת קבוצת מלונות בוריאליס, כפי שהוא מספר בעצמו, בעיניים נוצצות מהתרגשות:

"היה זה בשנת תש"ס, ארבע שנים לאחר ייסוד החברה שלנו. עמדנו אז בפני עסקה כוללת, שמונה מתוך המלונות שבבעלותנו ברחבי אירופה - נדרשו להתמתג תחת רשת מלונות בינלאומית, התלבטנו קשות בין רשת 'הולידיי אין' לבין קבוצת 'מריוט' שמשרדיה שוכנים בבתס'דה שליד וושינגטון. כל אחת מהחברות הפעילה את מיטב יכולתה לשכנע אותנו להצטרף אליה.

"נסענו לארה"ב לפגישות עסקים, לאחר שנפגשנו עם בעלי חברת 'מריוט' התפנו לנו כמה שעות אחר צהרים, דבר נדיר למדי, שותפי מר דייב העלה אפוא הצעה יוצאת דופן, לנסוע לחצר הרבי מליובאוויטש בקראון הייטס, שם ביקר בשעתו עוד בחיי הרבי. בהגיענו לשם הציעו לנו כמה מהבחורים דוברי השפה ההולנדית לנסוע ל'אוהל', ואף שלא הבנתי בדיוק מה הכוונה אמרתי 'בוודאי, בואו נלך'.

"הגענו לאוהל, הוסברו לנו המנהגים, התיישבתי לכתוב 'קוויטל' כפי שהודרכתי. באוהל ישנם ספסלים ושולחנות וכל כמה מטרים יש קופסה בה נמצאים ניירות ועטים לשימוש המתפללים. לקחתי עט מתוך הקופסה, תוך כדי כתיבה עלה בדעתי לבקש גם על העסקה שאנו מתלבטים בה: מריוט או הולידיי אין.

"אני מסיים את כתיבת הפתקה ומבחין שידידי, מר דייב, טרם סיים לכתוב. בינתיים משחק אני קלות עם העט שבידי, ולפתע אני נעצר המום, לא מאמין, על העט שבידי מוטבע לא אחר מסמלה ושמה של רשת המלונות 'מריוט'... היה זה רגע עוצמתי עבורי, רק לפני כמה רגעים סיימתי לשרבט את שאלתי, ולפתע אני מחזיק בידיי עט, שלקחתי באקראי מתוך מאות, של 'מריוט'.

"כשידידי דייב סיים את כתיבת הפתק סיפרתי לו בהתרגשות על מה שאירע כאן, ניגשנו יחד אל האחראי על האוהל, בדקנו בכל הקופסאות האחרות לראות אם יש עוד עטים של מריוט, מי יודע אולי היה עוד רבים כאלו, שמא מישהו השאיר כאן כמות של עטים כאלו. זה היה העט היחידי של מריוט שמצאנו. לא היה לי ספק שזהו סימן משמים, מענה לשאלתי.

"למותר לציין שחתמנו על העסקה עם מריוט, עסקה שנחלה בס"ד הצלחה גדולה".

אזכיר על הציון. הרבי זי"ע בציון

רועה ישראל

גליון מיוחד במלאת 25 שנים
להסתלקות כ"ק מרן
אדמו"ר מליובאוויטש
זי"ע

הציון הקדוש
תל תלפיות

'מעגל סגור' של ישועה

שעת ליל מאוחרת, אך ציונו של הרבי שוקק חיים. בין העומדים ליד הציון נראה הרה"ח ר' בערל (שם בדוי) חסיד סאטמר, מנהלו של מוסד חינוכי גדול בוויליאמסבורג שנקלע לאחרונה לקשיים כספיים גדולים. בצר לו החליט לנסוע לקברו של הרבי מליובאוויטש, להתחנן בדמעות שליש לישועה ממצבו הקשה.

בצאתו מהאוהל נכנס ר' בערל לבית חב"ד הסמוך, מתיישב בחדר שבו מוקרנים כל העת 'מראות קודש' מהרבי, והנה רואה הוא את דמותו של הגה"ח רבי מנחם מנדל מנדלזון זצ"ל, רבה של קוממיות, חולף על פני הרבי ב'חלוקת דולרים' וביניהם מתפתחת שיחה שדורכת, משום מה, את כל חושיו.

את הרקע והסיפור המופלא מאחורי אותה שיחה, מגולל הגה"ח רבי משה הבלין שליט"א רבה של קריית גת ור"י תומכי תמימים בעיר: "היה זה בשנת תש"נ, ישיבת תומכי תמימים בקריית גת נקלעה למצב קשה מאוד, על סף התמוטטות. הנושים פתחו בהליכי עיקול ודובר כבר על מכירת בניין הישיבה. חשבון הבנק של הישיבה עוקל, כל הכספים שנכנסו לחשבון עוקלו מיד.

"בתחילת אלול תש"נ הגיע הרב מנחם מנדל מנדלזון זצ"ל, רבה של קוממיות, לביקור בישיבה. כשראה את המראה הנהדר של מאות התלמידים ההוגים בתורה לא הסתיר את התרגשותו, הוא אמר לי שבעוד ימים הוא נוסע לחתונה בניו יורק ובכוונתו להיכנס אל הרבי לחלוקת דולרים ובהזדמנות זו ימסור דרישת שלום מישיבתנו.

"הרב מנדלזון שאל מה ארצה שימסור לרבי, ואני ביקשתי שיבקש ברכה למצבה הכספי של הישיבה. כשהגיע הרב מנדלזון לפני הרבי אמר 'אני רוצה להיות 'שכן טוב' ביקרתי בישיבת חב"ד הסמוכה ליישוב בו אני מתגורר, וב"ה ראיתי הרבה תלמידים לומדים אבל המצב הגשמי קשה'...

"עוד בטרם סיים את דבריו אמר לו הרבי: **"אינני יודע אם יש לכם בית דין בקוממיות, אם יש מה טוב, אם אין - צרפו אליכם שני רבנים ותהיו בית דין, ותפסקו שלישיבה צריך להיות הרבה מאד כסף וזהב.**

"הרבי הוסיף שיש לו מקור לדבר מהרמב"ם הלכות תשובה (פרק ט הלכה א) שכותב שיהודים צריכים שיהיו להם כל הדברים הטובים כולל הרבה כסף וזהב כדי שיוכל ללמוד תורה ולקיים מצוות כראוי ללא הפרעות. דברי הרבי התפרסמו במהירות, והגיעו ארצה בתוך כמה שעות.

"כשהתקשרנו לרב מנדלזון אמר שהוא יחזור לארץ לקראת ר"ה, מיד בשובו יצרנו עמו קשר, צירפנו את הרבנים הגאונים ר' יצחק יהודה ירוסלבסקי ור' מנחם מנדל ווכטר שליט"א כשהרב מנדלזון יושב בראש בית הדין. עמדתי בפניהם והצגתי את טענותיי, כי הישיבה זקוקה לכסף לצאת מן החובות.

"הרב מנדלזון כתב את פסק הדין שנפתח במילים "במותב תלתא כחדא הווינא, ובא לפנינו הרב משה הבלין ולאחר שגלל בפנינו הח"מ את המצב הכספי הקשה של המוסדות... הננו הח"מ פוסקים בזה כי על פי דברי הרמב"ם... חייבים הישיבה והמוסדות להשתחרר מכל החובות הלוחצים ולצאת מן המיצר אל המרחב".

"והישועה לא איחרה לבוא, יום אחר מתן פסק הדין השתחררו במפתיע העיקולים על חשבונות הישיבה, מה שהיה הצעד הראשון לחזרתה לדרך המלך. מני אז בכל פעם שנפגשתי עם הרב מנדלזון, בכל אירוע, היה שב ומזכיר לי את אותו מאורע פלאי" – עד כאן סיפורו של הרב הבלין שליט"א.

ואת השיחה ההיא, בין הרבי להרב מנדלזון, רואה ר' בערל בבית חב"ד לאחר התפילה באוהל, לא פלא שהיא לכדה מיד את תשומת לבו, היה בה מענה מדויק למצב בו נתון המוסד שלו. הוא שב לביתו, לוויליאמסבורג, הושיב מיד 'בית דין' של שלושה רבנים שפסקו כי לפי הדין על המוסד להשתחרר מחובותיו.

הוראתו של הרבי פעלה למישרין, בתוך זמן קצר נפתרו כל הבעיות הכלכליות של המוסד, ור' בערל התקשר אל הרב מנדלזון זצ"ל וסיפר לו בהתרגשות על 'סגירת המעגל' של הסיפור על ציונו של הרבי.

הרבי לא נשאר חייב

הרב לייביש לאנגער שליט"א הוא איש חינוך ידוע המתגורר בברוקלין, ניו יורק. לפני כמה שנים הגיעה לפתחו הזמנה, מאת חסידי חב"ד, לשאת נאום תורני בתהלוכת ל"ג בעומר שהתקיימה ברחבת בית הספר בעיירה 'מונטוק' בארה"ב, בפני ילדים שרובם בקושי מודעים ליהדותם.

לאחר שכבר נתן את הסכמתו ניגשו אליו כמה אנשים ודרשו ממנו לבטל את נאומו שם, מסיבות שונות. הוא ניגש אפוא להתייעץ עם מורו ורבו, הגה"צ רבי משה וולפסון שליט"א אב"ד 'אמונת ישראל', והוא בתגובה השיב לו בפסקנות: "וכי מה יכול להיות טוב יותר מאשר לחזק ילדי ישראל? בוודאי שעליך ללכת, 'ואל ייבוש מפני המלעיגים עליו', ושיהיה בהצלחה".

אותו ל"ג בעומר שרר מזג אוויר נפלא בעיירה מונטוק, רחבת בית הספר המקומי התמלאה כיסאות, אלפי ילדים האזינו בשקיקה לנאומו של הרב לאנגער, היה זה קידוש ה' עצום שנחרט בלבבות כל המשתתפים. חלפה תקופה, האירוע הזה נשכח, הרב לאנגער שהשיא כבר כמה מבניו החל לשמוע שידוכים לבתו.

"במהלך חודש אלול" מספר הרב לאנגער, "התקבלו בביתי כמה הצעות של שידוכים טובים, שפע ההצעות גרם לי לא למהר להשיב עליהם. אלא שלאכזבתי, בתוך כמה ימים ירדו והתנדפו ההצעות כל אחת מסיבה אחרת, כעת לא הייתה שום הצעה על השולחן. חודש אלול מתקרב לסופו, בבת אחת נעשה המצב בבית מתוח. צריך להבין שבאמריקה ימי חודש תשרי, בהם חוזרים הבחורים מארץ ישראל הביתה, הם הזדמנות כמעט יחידה להתרשם ולראות מקרוב את הבחור המוצע, ללא צורך בטיסה של שתים עשרה שעות הלוך ושוב.

בערב ראש השנה בבוקר, אחרי סליחות, נסעתי עם בני לבית החיים 'בית משה' בו קבורים הוריי. על הדרך הציע לי בני לסור לבית החיים מונטיפיורי הסמוך ולהתפלל על ציון הרבי מליובאוויטש. כתבתי קוויטל ניגשתי אל הציון ונשאתי בקשה אישית "**רבוש"ע, עשיתי את רצונך, מילאתי את השליחות שהוטלה עליי בל"ג בעומר, אף שהדבר לא היה קל, יודע אני שזה גם היה רצונו של הרבי הטמון כאן. אני מבקש רבוש"ע, בזכותו, שבתי שתחי' תמצא שידוך בקרוב**".

"לקחתי את הפתק קרעתי אותו והנחתי על הציון כנהוג, והוספתי מעומק לב: 'הרבי יודע שאנשים רדפו אותי בגלל מה שעשיתי, אבל אני עשיתי זאת, כי יודע אני שזהו הדבר הנכון, ואני מקווה שזכות זו תעמוד לבתי'. חזרנו הביתה, השעה הייתה ארבע אחר הצהרים, שעות ספורות לפני התקדש ראש השנה, כשהטלפון צלצל.

על הקו היה ידיד טוב שלי, ר' אשר. 'ברצוני להציע שידוך לבתך'. הייתי המום. 'בשביל זה התקשרת בערב ר"ה, וכי לא יכולת לחכות למוצאי החג?' שאלתי. 'הרגשתי שמשהו דוחף אותי להתקשר' השיב לתומו... מכאן התקדמו העניינים בהשגחה פרטית מופלאה, ביום ראשון של חוה"מ סוכות נחוגו אירוסי בתי שתחי'".

"כשניגשתי למו"ר הרב וולפסון וסיפרתי על השתלשלות העניינים, נענה מיד "**הרבי לא נשאר חייב, אתה עשית משהו שהרבי רצה שיתקיים, תהלוכת ל"ג בעומר לקירוב יהודים, אז הוא שילם את החוב**".

"אשד עולה בגרון ומשגר לחלוחית אל העיניים"

בעשרים וחמש השנים שחלפו מאז הסתלקותו של הרבי זי"ע, מאז ג' תמוז תשנ"ד, קיבלו המילים 'אזכיר על הציון' משמעות מרטיטה מחודשת, מעבר למשמעותם הרגילה. אלפי החסידים הקשורים לרבי בנימי נשמתם, באים לכאן ו'נזכרים' לטובה תרתי משמע, נזכרים ומתרגשים, מראות קודש, רגשי הוד וגעגועים שוצפים את לבם, שוטפים את פניהם בנחלי דמעות.

"ככל שאתה צועד בשביל הבטון ומתקרב אל האוהל" מתאר הסופר החב"די ר' אלי' וואלף שיחי', "אתה מרגיש מעין גוש העולה בגרונך ומשגר לחלוחית אל עבר העיניים, אתה חוצה את הכביש הצר, פוסע צעד אחר צעד, והנה אתה נוקש פעם ופעמיים על דלת העץ (כמנהג חב"ד, ש.ט.) עוד רגע ואתה בפנים. אצל הרבי".

"בדרך כלל הדברים תלויים בך, בהכנות הגשמיות והנפשיות שלך. אבל יש **ופתאום אתה חש מעין התעוררות מלמעלה, אתערותא דלעילא. רגש שבוודאי לא הגיע ממך. זה לא 'אתה'. אתה נכנסת אל האוהל, אל הרבי, כפי שאתה, היישר מהעולם והעיסוקים שהיית מונח בהם – ופתאום שם אתה הופך לאדם אחר, אתה מתרומם ומגיע למקום גבוה יותר... ואתה יודע שזה לא בגללך, 'לקחו' אותך לשם מלמעלה, בחסד עליון**".

"...אני עומד בתוך האוהל בב' תמוז תשע"א, ואני עומד ב'זאל' (האולם) הגדול אחרי מנחה של תנש"א, או תשמ"ט, או ב'זאל' הקטן בתשמ"ז. בהקפות בשמחת תורה ובאמירת קינות בתשעה באב, ב'פארבריינגען' של שבת וב'סתם' כניסה של הרבי ל'זאל' לתפילה. אני רואה את הרבי שם ואני עומד כעת לידו, כאן".

אבן שואבת. הרבי זי"ע בציון

(תמונת האירוע)

יקותיאל יהודה גנזל

יְהַלּוֹמִים בִּימֵי רִאשׁוֹן

הָאוֹרָה מִתְפַּצֶּלֶת בּוֹקַעַת
מִתְפַּתֶּלֶת כִּפְקַעַת
מָלֵא אוֹר, מָלֵא סִיבִים
מִמִּסְפָּר שִׁבַע-מֵאוֹת-שִׁבְעִים
אֶל הָרֵי הָאַנְדִּים אוֹ עֵמֶק הַסִּילִיקוֹן
דְּבַר ה' לִשְׁלֹחַ בְּהִיכּוֹן
לְכָל מָקוֹם הֵם מַגִּיעִים
מְנוֹעֵי עוֹלָם מְנִיעִים

וּכְאִי קָדוֹשׁ בְּתוֹךְ יַם חֻלִּין
בְּקִרְאוֹן הֵייטְס בְּמַעֲמַקֵּי בְּרוּקְלִין
עוֹמֵד הוּא הָרַבִּי, דַּבָּר לַדּוֹר
לִשְׁכִינַת הָאֱלֹקִים מְיַצֵּר מָדוֹר
מַעֲיָן שֶׁל יְשׁוּעוֹת מִכָּל הַפְּלָגִים
זוֹרֵם גַּם בְּעִתּוֹת הַשְּׁלָגִים
תָּמִיד כָּל גְּזֵרָה תִּמָּחֵק מָחוֹק
עֵינֵי הַטֹּהַר צוֹפִיּוֹת לְמֶרְחוֹק

תְּמִידִים בְּיוֹם רִאשׁוֹן
נִצָּב כְּצָג בְּאִישׁוֹן
טֹהַר עַל פָּנָיו צוֹפֶן
בֵּין אֶצְבְּעוֹתָיו מָחְזָק חֹפֶן
דּוֹלָר וְעוֹד דּוֹלָר יְחַלֵּק
כָּל שֶׁמֶץ פֶּגַע יְסַלֵּק
יְחַלֵּק וְיַשְׁפִּיעַ
יְחַלֵּק וְיוֹשִׁיעַ

שׁוֹבָל שֶׁל לַפִּיד עֲבוֹת
הַיִּשֵּׁר מִשְּׁמֵי עֲרָבוֹת
מְקַבֵּל הוּא כָּל אֶחָד בְּנֹעַם
בְּקִדָּשַׁת תַּרְשִׁישׁ וְשֹׁהַם
כְּאוּרִים וּכְתוּמִים מֵאִיר
מִתּוֹךְ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ מֵעִיר
חָכְמָה וּקְדֻשָּׁה יַחְדָּיו שְׁלוּבִים
אֲרוֹן הַבְּרִית וְהַכְּרוּבִים

בְּאוֹתוֹ בוֹקֶר מִתְאָרֵךְ
הַתּוֹר כְּהֶרְגֵּלוֹ מִשְׁתָּרֵךְ
וְעוֹמֶדֶת גַּם אוֹתָהּ קְשִׁישָׁה
מִתְרַגֶּשֶׁת מַחֲרִישָׁה
עֲמִידָה שֶׁל שָׁעוֹת
וְזֶה לָהּ הָאוֹת
לְקַבֵּל אֶת הָאוֹת הַמּוֹפֶת
אֶת הַטֹּהַר הַלּוֹפֵת

כְּשֶׁתּוֹרָהּ מַגִּיעַ וְנִגָּשֶׁת
רוֹעֶדֶת יָדָהּ וּמִתְרַגֶּשֶׁת
הֵיא רַק רוֹצָה לָדַעַת
עַד כַּמָּה שֶׁהַבִּינָה מַגַּעַת
רַבִּי קַדִּישָׁא, רַגְלַי נִישָּׂאוֹת
כּוֹאֲבוֹת מֵעֲמִידָה שָׁעוֹת
וְאֵיךְ הָרַבִּי בְּאַהֲבָה וְרֵעוּת
עוֹמֵד כָּךְ מִבְּלִי לֵאוֹת

מְנַיִן אֶת כֹּחוֹ שׁוֹאֵב
לֹא כּוֹאֵב, לֹא דּוֹאֵב
בִּימֵי רִאשׁוֹן כְּצוּר
לֹא כָּבֵה הָאוֹר
עוֹמֵד הוּא לְלֹא נִיעַ
מְחַלֵּק וְגַם מַשְׁפִּיעַ
יְגַלֶּה נָא אֶת הַסּוֹד
מְנַיִן הַכֹּחַ לַעֲמוֹד

וְהָרַבִּי בִּרְגָשׁוֹת הוֹמִים
אוֹמֵר: אֲנִי סוֹפֵר יַהֲלוֹמִים
בִּסְפִירַת יַהֲלוֹמִים בִּשְׁקִיפוּת
אֵין כְּאֵב וְאֵין עֲיֵפוּת
יַהֲלוֹמִים הֵם הַיְהוּדִים
כְּאֶבֶן חֵן בֵּין אֲנִיצִים וְרוּדִים
יְהוּדִים עוֹבְרִים הֵם יַהֲלוֹמִים
בְּנֵי הַשּׁוֹכֵן בַּמְּרוֹמִים